

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SŁAWNO NA LATA 2026-2035

TYTUŁ OPRACOWANIA:

Strategia Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

WYKONANY NA ZLECENIE:

Gmina Sławno

Ul. I Pułku Ułanów 11

76-100 Sławno

WYKONAWCA:

FUNDACJA MIASTO

61-517 Poznań

ul. Robocza 42

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Izabela Borucińska, Anna Kardasz, Piotr Górka (Fundacja Miasto)

Maj 2025

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	4
1.1	Ramy prawne.....	4
1.2	Metodyka	5
1.3	Uwarunkowania globalne i krajowe	8
2.	Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno- środowiskowej w Gminie Sławno.....	13
2.1	Synteza diagnozy wymiaru społecznego	13
2.2	Synteza diagnozy wymiaru gospodarczego.....	18
2.3	Synteza diagnozy wymiaru przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego.....	24
3.	Analiza SWOT	28
4.	Wizja Gminy Sławno 2035 i jej relacja do strategii wyższego rzędu	33
4.1	Wizja Gminy Sławno	33
4.2	Spójność wizji Gminy Sławno z celami strategii wyższego rzędu	35
5.	Cele strategiczne i kierunki działań	38
5.1	Cele strategiczne	38
5.2	Cele szczegółowe i kierunki działań.....	39
5.3	Spójność celów strategii rozwoju gminy z dokumentami wyższego rzędu	44
6.	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	52
7.	Wymiar przestrzenny strategii rozwoju Gminy Sławno	59
7.1	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy	59
7.2	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	85
7.3	Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	91
8.	System realizacji strategii	100
8.1	Monitorowanie i ocena wdrażania strategii rozwoju.....	100
8.2	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	105
8.3	Partycypacja społeczna w procesie sporządzania i wdrażania strategii.....	107
9.	Ramy finansowe i źródła finansowania	112
	Wykaz tabel i ilustracji.....	118

1. WPROWADZENIE

Uwarunkowania rozwoju gmin w Polsce determinowane są licznymi krajowymi i międzynarodowymi czynnikami o dużej złożoności i dynamice zmian. W konsekwencji władze samorządowe stają w obliczu nowych wyzwań. Sprostanie im wymaga elastyczności i efektywności zarządzania procesem zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym. Zgodnie z nowym podejściem rozwój traktowany jest kompleksowo, czyli z uwzględnieniem wszystkich jego wymiarów: społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz klimatyczno-środowiskowego. W terytorialnie ukierunkowanym podejściu do interwencji publicznej w Polsce i Unii Europejskiej wykorzystuje się nowe instrumenty i poszukuje systemowych rozwiązań. Generuje to kolejne wyzwania dla samorządów, które w polityce krajowej wyrażają się reformami m.in. formułującymi nowe wymagania dla dokumentów strategicznych i planistycznych. Obserwowany wzrost roli strategicznych dokumentów rozwoju gmin w strukturze instrumentów zarządzania rozwojem na poziomie kraju został legislacyjnie umocowany m.in. w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawie o samorządzie gminnym, ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawie o rewitalizacji. Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, z dniem 1 stycznia 2026 r. wejdą w życie zmiany zapisów art. 10e, na mocy których opracowanie strategii rozwoju gminy stanie się obowiązkowe. W dniu 1 lipca 2026 r. wejdzie w życie także pkt 1 art. 13b ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego.

Gmina Sławno traktuje zarządzanie rozwojem w sposób holistyczny, o czym świadczy decyzja jej władz o kompleksowych i skoordynowanych pracach w zakresie sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy na lata 2026-2035, Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2026-2035 oraz Planu Ogólnego Gminy.

1.1 RAMY PRAWNE

Podstawy prawne warunkujące sporządzanie i realizację strategii rozwoju gminy wyznaczone poniższymi aktami łączą systemowo poszczególne wymiary zarządzania rozwojem, tj. społeczny, gospodarczy, przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 198).
- Ustawa o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 527).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581).

Strukturę ramową strategii rozwoju gminy wyznacza art. 10e ustawy o samorządzie gminnym, odwołujący się do art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- wnioski z diagnozy przygotowanej na potrzeby tej strategii,
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581), wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Ustawa nakłada także obowiązek zapewnienia spójności strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, jeśli taka obejmuje daną gminę.

1.2 METODYKA

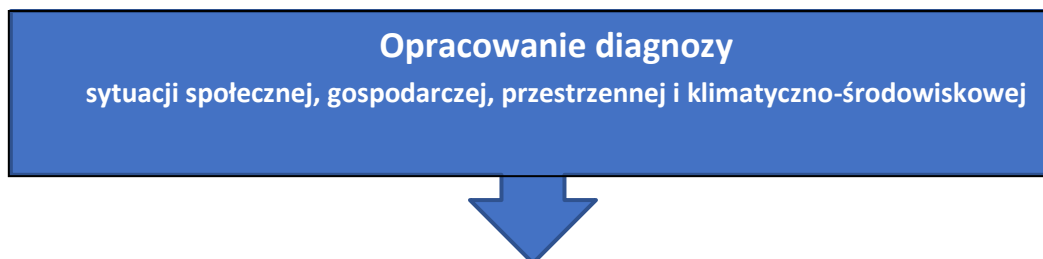
Proces sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 został przeprowadzony zgodnie z wymogami prawnymi, w szczególności z przytoczonymi we Wprowadzeniu zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U z 2025 r. poz. 198) i najlepszymi standardami pozwalającymi na zachowanie kompleksowego podejścia do strategicznego zarządzania rozwojem na poziomie gminy, uwzględniającym partycypację w nim interesariuszy Strategii.

Metodyka prac bazowała na następujących etapach:

Pierwsza faza przygotowań obejmowała opracowanie kompleksowego planu prac nad dokumentem, zdefiniowano zakres prac i harmonogram ich realizacji z uwzględnieniem różnych form partycypacji społecznej oraz zakres analizy strategicznej, zebrano i dokonano przeglądu dokumentów strategicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, mających wpływ na rozwój Gminy Sławno. W celu sprawnej realizacji zaplanowanych zadań w procesie sporządzania Strategii Rozwoju

Gminy Sławno na lata 2026-2035 powołano roboczy Zespół ds. zarządzania strategicznego, który odpowiedzialny był za współpracę z Fundacją Miasto, w ramach partycypacyjno-eksperckiego modelu pracy, oraz koordynację działań nad dokumentem po stronie Gminy.

Prace diagnostyczne pozwoliły na identyfikację i ocenę głównych uwarunkowań rozwojowych Gminy Sławno w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno- środowiskowym, ukazanie endogenicznych zasobów, potencjałów, a także barier i potrzeb rozwojowych, co stanowi uzasadnienie dla możliwych do realizacji celów i kierunków działań. Pracami diagnostycznymi objęto szerokie spektrum zagadnień w bazowym okresie badawczym tj. w latach 2018 – 2022, z uwzględnieniem danych także z 2023 r. w zależności od ich dostępności. W pracach analitycznych wykorzystano bogate źródła wtórne (np. GUS, Bank Danych Lokalnych, Monitor Rozwoju Lokalnego¹, dokumenty planistyczne i polityczne, artykuły naukowe) i pierwotne (badania ilościowe i jakościowe²), posługując się różnymi narzędziami badawczymi i analitycznymi.

¹ MRL to narzędzie służące analizie obszaru jednostek samorządowych/partnerstw samorządowych bazujące na zintegrowanych danych z różnych źródeł publicznych oraz oferujące wskaźniki syntetyczne pozwalające analizować i oceniać zmiany w poziomie rozwoju w czasie, w tym w wymiarach społecznym, gospodarczym i środowiskowo – przestrzennym, w relacji do innych jednostek o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju według klasyfikacji P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego¹; wskaźnik rozwoju gminy w badanym okresie ukazuje zmiany całościowe oraz w kilku obszarach; wartość zero charakteryzuje grupę porównawczą, wskaźniki przyjmujące wartości dodatnie informują o „lepszem” pozycji/progresie w grupie porównawczej, a ujemne o „gorszej” pozycji/regresie; MRL umożliwił wielopłaszczyznową analizę sytuacji w gminie Sławno, włącznie ze wskazaniem szczególnie problemowych obszarów oraz kierunków interwencji. MRL posiada 4 moduły analityczne: <http://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>; <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>; <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>; <https://przedsiębiorczosc.monitorrozwoju.pl/>.

² Badanie sondażowe przeprowadzono techniką ankiety elektronicznej na temat zasobów, potencjałów i potrzeb rozwojowych gminy Sławno wśród jej mieszkańców w okresie od 15 listopada do 8 grudnia 2024 r. na próbie 107 respondentów, dobranych metodą nielosową. Badanie sondażowe przeprowadzone techniką ankiety elektronicznej na temat zasobów, potencjałów i potrzeb rozwojowych gminy Sławno wśród lokalnych Liderów przeprowadzono w dniach od 8 listopada do 5 grudnia 2024 r. na próbie 14 respondentów, dobranych metodą nielosową. Dwa badania jakościowe władz samorządowych przeprowadzono techniką ankiety na temat wybranych elementów sprawności instytucjonalnej oraz polityki wspierania rozwoju przedsiębiorczości w dniu 8 listopada 2024 r. Wywiady pogłębione z pracownikami Urzędu Gminy Sławno przeprowadzono w okresie od 8 grudnia 2024 r. do 16 stycznia 2025 r.

Opracowanie projektu Strategii

Projekt Strategii Rozwoju Gminy na lata 2026-2035 zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, wizję i cele strategiczne oraz kierunki działań i oczekiwane rezultaty, a także istotny z punktu widzenia zintegrowanego planowania rozwoju Gminy - model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie, obszary strategicznej interwencji, jak również system realizacji strategii oraz ramy finansowe i źródła finansowania.

Konsultacje społeczne projektu Strategii

Projekt Strategii Rozwoju Gminy na lata 2026-2035 został skonsultowany z Mieszkańcami i innymi podmiotami wymienionymi w przepisach prawa. W trakcie konsultacji interesariusze Strategii mieli możliwość zgłoszenia uwag i wniosków dotyczących treści dokumentu w różnych formach, co zostało ujęte w raporcie z przeprowadzonych konsultacji społecznych i podane do publicznej wiadomości. Gmina wystąpiła do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w sprawie uzgodnienia konieczności przygotowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentu. W ramach procesu opiniowania, projekt Strategii został przekazany do Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego.

Przyjęcie Strategii

Finalnym etapem procesu sporządzania Strategii było przedłożenie dokumentu do uchwalenia przez Radę Gminy Sławno.

Istotną cechą procesu sporządzania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 jest jego inkluzywny charakter. Partycypacja społeczna została uwzględniona zarówno na etapie prac diagnostycznych, strategicznych jak i implementacji Strategii. Interesariusze Strategii zostali zaangażowani w prace nad dokumentem poprzez udział w:

- badaniach ankietowych przeprowadzanych wśród mieszkańców oraz Lokalnych Liderów Gminy Sławno w okresie od 15 listopada do 8 grudnia 2024 r.
- pogłębionych wywiadach diagnostycznych z przedstawicielami władz samorządowych,
- warsztatach diagnostycznych poświęconych identyfikacji mocnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń, które odbyły się w dniu 16 stycznia 2025 r.,
- warsztatach strategicznych poświęconych zdefiniowaniu celów strategicznych rozwoju Gminy i głównych kierunków działań, które odbyły się w dniu 14 marca 2025 r.

Proces implementacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno także będzie miał charakter partycypacyjny, władze Gminy wraz z Mieszkańcami i innymi interesariuszami Strategii będą monitorować jej

wdrażanie, aktualizować zapisy adekwatnie do zmieniających się uwarunkowań i oceniać rezultaty realizacji celów.

1.3 UWARUNKOWANIA GLOBALNE I KRAJOWE

W diagnozie uwarunkowań rozwojowych Gminy Sławno odwołano się do megatrendów³, uwzględniających kontekst historyczny, gdyż dane historyczne są podstawą ich wyznaczenia. Opisują one perspektywę globalną, co pozwala w analizie przekroczyć granice krajowego czy lokalnego kręgu kulturowego. Jednocześnie są wrażliwe na wymiar regionalny i lokalny, gdyż lokalność jest źródłem zmienności oraz istotnym czynnikiem wpływu na trajektorię megatrendu. Są one pomocne w przewidywaniu zmian i lepszym zrozumieniu szans, które mogą pojawić się w przyszłości.

Odwołano się do następujących megatrendów i osadzonych w nich trendów krajowych⁴:

³ Przez megatrendy rozumiemy „procesy wieloletnie (długofalowe) zachodzące w skali globalnej i kształtujące uwarunkowania społeczne, technologiczne, ekonomiczne, środowiskowe, polityczne i przestrzenne, zatem oddziałujące na różne sfery życia poszczególnych mieszkańców i grup społecznych zamieszkujących różne obszary ziemi (państwa, regiony i mniejsze jednostki terytorialne)”. ... a trend to: „tendencja rozwojowa, kierunek, w jakim zmienia się i prawdopodobnie będzie się zmieniać określone zjawisko w którymś z obszarów analizy strategicznej STEEPS, nadająca wraz z tendencjami rozwoju innych zjawisk kierunek określonemu megatrendowi”. W. Dziemianowicz, I. Jurkiewicz (red.), 2023, *Megatrendy społeczno-gospodarcze w kontekście Koncepcji Rozwoju Kraju 2050. Trendy światowe*, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków. Megatrendy mogą służyć do opisu kierunków i specyfiki możliwych zmian, gdyż mimo długiego horyzontu czasowego kształtują się stabilnie. Mimo że są one zjawiskiem samoistnym to zależą od działalności i decyzji człowieka oraz w istotny sposób wpływają na działania człowieka i jego otoczenie. Szerzej: Polskie Towarzystwo Studiów nad Przyszłością, <https://ptsp.pl/megatrendy/>

⁴ Szerzej: W. Dziemianowicz, I. Jurkiewicz (red.), 2023, *Megatrendy społeczno-gospodarcze w kontekście Koncepcji Rozwoju Kraju 2050. Trendy europejskie i krajowe*, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków.

Megatrend: wzrost globalnych problemów społecznych⁵:

- „W kierunku 10 miliardów ludzi” vs. niepewność demograficzna Polski,
- „Coraz bardziej nomadyczny świat” vs. niepewność demograficzna Polski,
- „Wzrost nierówności społecznych” vs. wzrost transferów społecznych,
- „Rozwój nowej edukacji” vs. niedocenywanie znaczenia edukacji jako fundamentu rozwoju kraju⁶.

W Polsce i Europie obserwuje się starzenie się populacji i ubytek potencjału ludnościowego. Polska pozostaje pod presją migracyjną (uchodźczej, klimatycznej, zarobkowej) i potrzebuje długofalowej polityki migracyjnej by uzyskać zdolność reagowania na zmiany. Nierówności społeczne w Polsce, wobec prognozowanego wzrostu ich na świecie, nie są znaczącym zagrożeniem. Dużym wyzwaniem są zmiany w światowej edukacji - Polska stara się podążać w zgodzie z trendami światowymi, ale zmiany w skali krajowej zachodzą zbyt wolno, często z powodu mało elastycznego systemu. W tym obszarze zidentyfikowano zbliżone procesy na poziomie mikro, w odniesieniu do Gminy Sławno. Starzenie się ludności i depopulacja – uznane za jeden z kluczowych megatrendów – zachodzą w Gminie Sławno silniej niż w skali kraju. Prognozy wskazują na dalszy ubytek populacji (-23,8 % do 2060 r.) i szybki wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (+38,6 % do 2060 r.), co zwiastuje rosnące obciążenie systemu opiekuńczo-zdrowotnego oraz zmniejszenie bazy podatkowej. Jednocześnie lokalny spadek ubóstwa oraz rozbudowa infrastruktury wsparcia społecznego wskazują, że państwowa i samorządowa polityka transferowa – będąca krajową odpowiedzią na zjawisko narastających nierówności – przynosi stopniowo pozytywne efekty. Deficyt usług medycznych i zbyt mała dostępność transportu publicznego wpisują się natomiast w krajowe dyskusje o adekwatności usług horyzontalnych na obszarach peryferyjnych.

Megatrend: przyspieszenie technologiczne:

- Coraz powszechniejszy internet rzeczy i coraz silniejsza sztuczna inteligencja,
- Wzrost znaczenia biotechnologii,
- Bezpieczeństwo cybernetyczne⁷.

Polska relatywnie jest w zgodzie w trendem, ale wyzwania mogą stanowić: usunięcie systemowych problemów we współpracy na linii nauka i biznes oraz realizowanie wspólnych projektów w konkurencyjnym środowisku innowacyjnym, a także stworzenie innowacyjnego społeczeństwa tj. nie tylko będącego konsumentem innowacji, ale przede wszystkim wywierającego stymulujący wpływ na

⁵ W Polsce i Europie obserwuje się starzenie się populacji i ubytek potencjału ludnościowego. Polska pozostaje pod presją migracyjną (uchodźczej, klimatycznej, zarobkowej) i potrzebuje długofalowej polityki migracyjnej by uzyskać zdolność reagowania na zmiany. Nierówności społeczne w Polsce, wobec prognozowanego wzrostu ich na świecie, nie są zagrożeniem. Dużym wyzwaniem jest reakcja na zmiany w światowej edukacji - Polska stara się podążać zgodnie z trendami światowymi, ale zmiany zachodzą zbyt wolno, często z powodu mało elastycznego systemu.

⁶ W. Dziemianowicz, I. Jurkiewicz op. cit.

⁷ Tamże.

prywatne i publiczne podmioty do wspierania innowacji oraz szybkość działania - postęp technologiczny nie zwolni, a raczej przyspieszy. Wyzwania te są właściwe także na poziomie Gminy Sławno, która będzie starała się je podejmować. Rozszerzanie cyfrowych usług publicznych i rosnąca liczba mikroprzedsiębiorstw w Gminie pokazują, że adaptuje się ona do powszechnej cyfryzacji gospodarki. Jednak „białe plamy” światłowodowe, słabe powiązania nauka-edukacja–biznes i niewielka obecność branż high-tech świadczą o pozostawaniu Gminy raczej poza głównymi trendami globalnymi i krajowymi.

Megatrend: wyłanianie się nowej gospodarki:

- Zaostrzająca się konkurencja w obszarze innowacyjności,
- Postępująca cyfryzacja gospodarki,
- Wzrost automatyzacji pracy i elastyczności zatrudnienia,
- Transformacja energetyczna,
- Wzmocnienie globalizacji na przekór czarnym łabędziom,
- Powolna reakcja na radykalne zmiany w rolnictwie na świecie⁸.

W Polsce świadomość konieczności wspierania innowacyjności gospodarki krajowej, cyfryzacji oraz automatyzacji pracy można obserwować w coraz bardziej dynamicznych działaniach rządowych i samorządowych. Polska wpisuje się w trendy energetyczne, korzystne byłoby budowanie nowego systemu energetycznego z uwzględnieniem w większym stopniu prac badawczo-rozwojowych i wspieranie przedsiębiorstw rozwijających technologie energetyczne. Wyzwaniem pozostaje transformacja monopolu energetycznego państwa. Polska gospodarka potrzebuje zwiększać swoją konkurencyjność, szczególnie w kontekście postępującej globalizacji. Kolejnym wyzwaniem jest sprostanie zmianom w produkcji żywności i traktowanie rolnictwa przez pryzmat rozwoju technologii tj. jak laboratoria żywieniowe. W Polsce obecnie wzmacniana jest produkcja żywności naturalnej, wysokiej jakości, z upraw ekologicznych, co stoi w sprzeczności z tym trendem globalnym. Połączenie polskich tradycji rolniczych i politycznego znaczenia grupy społecznej jaką są rolnicy może okazać się jednym z ważniejszych wyzwań z zakresu bezpieczeństwa żywnościowego Polski w 2050 r. Trendy globalne i krajowe odbijają się także w wyzwaniach rozwojowych Gminy Sławno. Lokalna struktura gospodarcza obrazuje klasyczne zderzenie nowego i starego paradygmatu rozwojowego. Umiarkowanie intensywnie rozwijane tradycyjne rolnictwo i sezonowa turystyka współistnieją z dynamicznie rozwijającym się sektorem budowlanym i usługowym. Przy niskim stopniu dywersyfikacji działalności gospodarczej o wysokiej wartości dodanej Gmina Sławno nie w pełni wykorzystuje potencjał transformacji energetycznej czy zaostrzającej się konkurencji na polu innowacji. Tym samym różni się od dynamiczniejszych gmin w kraju, które już intensyfikują wejście w sektory ag-tech oraz automatyzują produkcję żywności.

Megatrend: Wzrost dynamiki zmian środowiskowych:

- Postępujące przekształcanie systemu klimatycznego Ziemi,

⁸ Tamże.

- Rosnąca degradacja środowiska przyrodniczego – powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi i gleb, wód,
- Niezrównoważone wykorzystanie surowców i gospodarka odpadami,
- Spadek różnorodności biologicznej⁹.

Polska w większości kwestii środowiskowych podąża za trendami światowymi. Przemiany w przyszłości systemu klimatycznego Ziemi będą bezpośrednio oddziaływały na Polskę. Mimo pozytywnych zmian wdrażanych w Polsce w sferze ochrony środowiska to poziom jego degradacji będzie stanowił wyzwanie dla kraju w niedalekiej przyszłości. Na niezrównoważone gospodarowanie surowcami i odpadami warto patrzeć jak na zagrożenie zarówno w skali makro jak i mikro. Podobnie należy traktować zagrożenia dla różnorodności biologicznej w skali globalnej, europejskiej i krajowej. Zagadnienia te odniesiono do poziomu lokalnego i zidentyfikowano tego typu wyzwania także w Gminie Sławno. Dobry stan środowiska, wysoki udział lasów i bogata sieć obszarów chronionych dowodzą, iż Gmina dysponuje cennym kapitałem naturalnym. Potencjał wiatrowy i umiarkowane zasoby solarne tworzą sprzyjające warunki dla wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w rozwoju gospodarki lokalnej. Z kolei niski poziom gazyfikacji i dysproporcje w rozwoju infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej wskazują na potrzebę przyspieszenia zielonej transformacji infrastrukturalnej, by Gmina nie pozostawała poza zasięgiem głównych trendów związanych dążeniem do gospodarki obiegu zamkniętego i efektywności zasobowej i nie ograniczała sobie możliwości absorpcji zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć w tym zakresie, np. funduszy Unii Europejskiej.

Megatrend: Transformacja globalnego porządku:

- Wzrost znaczenia Azji,
- Kryzys demokracji,
- Wzrost napięć międzynarodowych¹⁰.

Polska w tej sferze raczej podlega oddziaływaniu środowiska zewnętrznego i megatrendom, poprzez swoje uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach społeczno-gospodarczych i politycznych, tj. Unia Europejska czy wojskowych tj. NATO. Wojna w Ukrainie ukazała jakie znaczenie ma geopolityczne położenie Polski i jakie mogą być z tym związane skutki. Zmieniający się globalny ład międzynarodowy, z rosnącą pozycją i rolą Azji, istotnie będzie determinował sytuację w Polsce i Europie. W tym kontekście demokracja, poszanowanie praw jednostki, jakość rządzenia, zaufanie społeczne będą wyznaczały główne kierunki polityki zagranicznej. W przyszłości potrzebne będzie wzmocnienie pozycji Polski i jej zdolności oddziaływania by nie stała się wyjątkiem krajem prowadzącym reaktywną politykę. Te zagadnienia mogą stać się także bardzo istotnym w przyszłości wyzwaniem na poziomie lokalnym. Znacząca rola środków Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju Gminy Sławno i jej wrażliwość na fluktuacje w napływie tych funduszy, potwierdzają, że Gmina – podobnie jak wiele polskich JST – funkcjonuje w logice „finansowania rozwojowego” uzależnionej od stabilności polityki spójności. Położenie Gminy przy budowanej drodze S6 podnosi rangę korytarza

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

wschód-zachód i wzmacnia strategiczne znaczenie tej przestrzeni w kontekście rosnących napięć międzynarodowych. Brak silnych mechanizmów własnego generowania kapitału i zdywersyfikowanych źródeł finansowania negatywnie wpływa na proaktywne działania samorządu wobec szoków geopolitycznych.

Megatrend: Reorganizacja przestrzeni:

- Metropolizacja i urbanizacja, ale tylko dla wybranych,
- Peryferyzacja przestrzeni (w tym kurczenie się miast),
- Zmiany w systemach transportowych¹¹.

Polska wpisuje się w megatrend reorganizacji przestrzeni, co potwierdza obserwowana metropolizacja, regres części miast, peryferyzacja dużej części kraju, przejawiająca się depopulacją, starzejącą się populacją, ubytkiem potencjału społeczno - ekonomicznego. Wyzwaniem staje się poszukiwanie nowych funkcji przestrzeni w przyszłości. Czas ujawni, na ile reforma planowania przestrzennego wdrożona w Polsce może być odpowiedzią na to wyzwanie. Na poziomie krajowym i lokalnym odpowiedzi są poszukiwane w modelach struktury funkcjonalno-przestrzennej. W Gminie Sławno proces peryferyzacji demograficznej współistnieje z dobrą zewnętrzną dostępnością komunikacyjną – dzięki DK 6, linii kolejowej 202 i planowanej S6 – co odzwierciedla krajowy wzorzec metropolizacji i marginalizacji zaplecza. Gmina wyróżnia się pozytywnie kompletnym pokryciem miejscowymi planami zagospodarowania, w sposób skoordynowany prowadzi procesy sporządzania dokumentów strategicznych na kolejną dekadę jak Strategia Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035, Gminny Program Rewitalizacji i Plan Ogólny Gminy, co stanowi ponadprzeciętnie zaawansowaną odpowiedź planistyczną na wyzwania funkcjonalno-przestrzenne definiowane w nowej reformie planowania przestrzennego oraz zarządzanie rozwojem na poziomie lokalnym.

¹¹ Tamże.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ W GMINIE SŁAWNO

2.1 SYNTEZA DIAGNOZY WYMIARU SPOŁECZNEGO

Społeczne uwarunkowania rozwoju Gminy Sławno w poszczególnych obszarach w latach 2018-2023 doświadczyły różnych zmian, o innej dynamice. W istotnym stopniu były one determinowane czynnikami demograficznymi, pandemią COVID-19 oraz recesją gospodarczą.

Sytuacja demograficzna Gminy Sławno była wyraźnie kształtowana przez dwa sprzężone ze sobą procesy: depopulację oraz starzenie się społeczeństwa. Niekorzystne zmiany obserwowano zarówno w liczebności jak i strukturze populacji. Gmina Sławno doświadczała bardziej intensywnych negatywnych trendów demograficznych niż powiat sławieński, województwo zachodniopomorskie czy Polska jako całość.

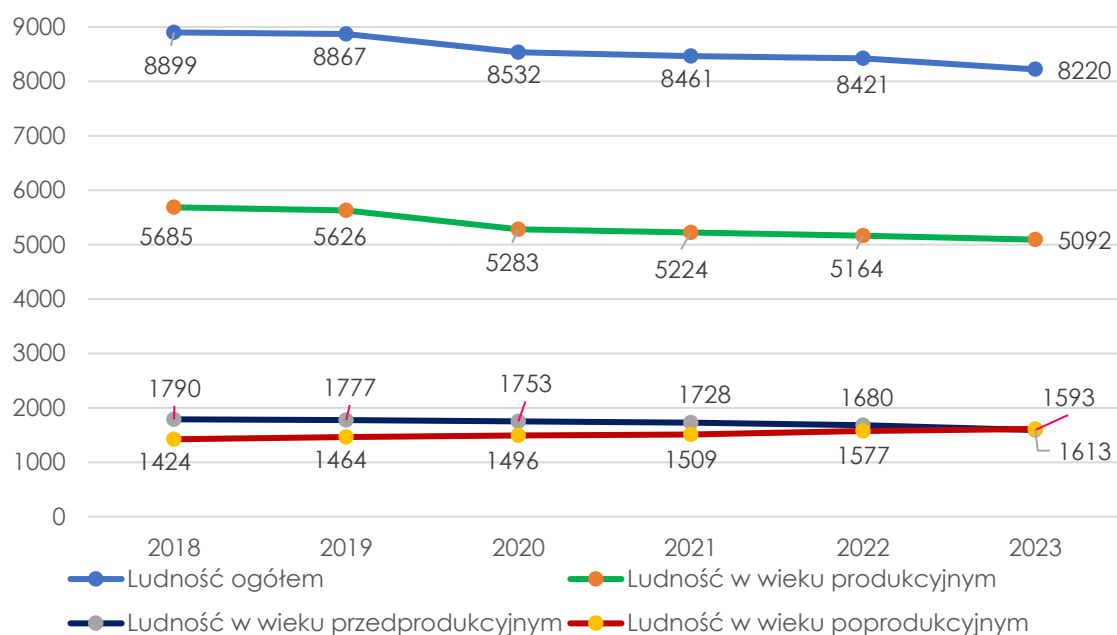
Między 2018 a 2022 r. liczba mieszkańców spadła o 5,4%, w 2023 r. nastąpiło pogłębienie się depopulacji. Głównym czynnikiem odpowiadającym za ubytek ludności było ujemne saldo migracji, które pogorszyło się o 35,7%. Dominowały migracje wewnętrzne, zarówno w granicach Gminy, jak i powiatu oraz regionu, co wskazuje na odpływ mieszkańców ku większym ośrodkom miejskim. Ujemne saldo migracji miało silniejszy wpływ na zmniejszanie się populacji niż ujemny przyrost naturalny, który w latach 2018 - 2022 pogłębił się o 500%.

Zaobserwowane zmiany w strukturze populacji pod względem płci były niewielkie. Struktura pozostawała ogólnie zrównoważona, jedynie w grupach powyżej 65. roku życia kobiety znacznie przewyższały liczebnie mężczyzn (np. w grupie 85+ udział kobiet wyniósł 76,0 %), a w przedziałach 30–34 lata wyraźnie dominowali mężczyźni (55,24%).

Istotnie zmiany w latach 2018 – 2022 odnotowano w strukturze populacji ze względu na wiek. Proces starzenia społeczeństwa potwierdza wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 10,7 %, podczas gdy liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zmalała o 9,2 %, a w przedprodukcyjnym – o 6,1 %. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł o 19,4 %.

Prognozowane do 2035 i 2060 r. zmiany demograficzne świadczą o utrzymaniu się dotychczasowych, niekorzystnych trendów w liczebności i strukturze społecznej Gminy Sławno. Ma to związek zarówno ze zmniejszającą się ogólną liczebnością populacji Gminy Sławno, jak i malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, mogącą prowadzić do zmniejszenia liczby osób w wieku produkcyjnym w przyszłości, co w połączeniu z coraz dłuższym trwaniem życia przyczynia się do starzenia się populacji. Do 2035 r. przewiduje się dalszy spadek populacji o 5,1 %, a do 2060 r. – o 23,8 %. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym może wzrosnąć o 28,7% do 2035 r. i 38,6% do 2060 r. Szczególnie niepokojący może być prognozowany spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 28,8% do 2035 r. i 44,5% do 2060 r. oraz ludności w wieku produkcyjnym -szacowany na 8,2% do 2035 r. oraz 39,4% do 2060 r. Może to w dłuższej perspektywie ograniczyć potencjał rozwoju gospodarczego Gminy, gdyż m.in. malejąca baza podatkowa oraz niższa gęstość zaludnienia będą ograniczać możliwości inwestycyjne Gminy i obniżać efektywność świadczenia usług publicznych.

Rysunek 1: Zmiany w liczebności i strukturze populacji w Gminie Sławno w latach 2018 – 2023

Źródło: opracowanie na podstawie BDL, GUS, <https://stat.gov.pl>, Monitor Rozwoju Lokalnego, <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>, danych z Gminy Sławno.

Konsekwencje niekorzystnych procesów demograficznych posiadają charakter wielowymiarowy. Trwały ubytek młodych mieszkańców i osób w wieku produkcyjnym prowadzi do niedoboru siły roboczej i osłabienia lokalnej gospodarki, a zmniejszenie dynamiki ekonomicznej nakłada coraz większe obciążenie na pozostałą aktywną zawodowo populację. Rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze oraz wyższe koszty świadczeń społecznych mogą wywoływać presję na zwiększenie nakładów publicznych, zaś spadające dochody z podatków mogą istotnie ograniczać zdolność finansowania inwestycji.

W świetle powyższych ustaleń zasadne wydaje się ukierunkowanie polityki lokalnej zrównoważonego rozwoju na ograniczanie ubytku populacji poprzez kreowanie atrakcyjności osiedleńczej Gminy zarówno dla aktualnych mieszkańców jak i nowych. Pomocne mogą być równoczesne działania prorodzinne, zachęty osiedleńcze oraz wzmocnienie sektora zdrowia i opieki społecznej. Szczególną uwagę warto zwrócić na programy integrujące młode rodziny, aktywizację osób starszych oraz wsparcie inicjatyw prorodzinnych.

Sytuacja materialna mieszkańców, opieka społeczna i warunki mieszkaniowe w Gminie Sławno w pozostawały pod istotnym wpływem sytuacji gospodarczej na poziomie lokalnym i krajowym.

W latach 2018–2022 w Gminie Sławno zaobserwowano znaczącą poprawę sytuacji materialnej mieszkańców, o czym świadczy ograniczenie zasięgu ubóstwa głębokiego oraz spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z różnych form wsparcia materialnego. Zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych o 16,97%, a także liczba i kwoty wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego o 27,13%. Udział osób poniżej kryterium dochodowego korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem zmniejszył się z poziomu 3,74% do 1,63% (43,6

p.proc.) Spadek odnotowano również w przypadku liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych o 25,7% i wartość wypłaconych świadczeń o 34,7%. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej spadła o 44,6%. Korzystne zmiany wskazują na wzrost dochodów i ograniczenie rozwarstwienia społecznego. Czynnikiem pozytywnie oddziałującym na nie był m.in. rozwój infrastruktury wsparcia – świetlica środowiskowa zwiększyła swoją pojemność o 83,3% (z 90 do 165 miejsc), a liczba dziennych ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży wzrosła z 6 do 11, zapewniając opiekę dzieciom i młodzieży w wieku od 6 do 17 lat z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Mimo ogólnej poprawy sytuacji materialnej, nie we wszystkich sferach ją odnotowano. Pewne grupy społeczne nadal potrzebują wsparcia, o czym świadczy wzrost liczby wypłaconych świadczeń dla opiekuna prawnego osoby ubezwłasnowolnionej o 83,3% i wartości wypłat o 142,4%, a także kwot przeznaczonych na kuratorów dla osób częściowo ubezwłasnowolnionych o 107,4%. Na poziomie Gminy realizowano również liczne projekty socjalne i aktywizacyjne, w tym opiekę lokalną nad osobami niesamodzielnymi oraz wsparcie dla osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, o łącznej wartości przekraczającej 5,6 mln zł, co znacząco wzmocniło lokalny system pomocy społecznej. Rozwój struktur i infrastruktury wsparcia społecznego wpływa na poprawę dostępności do usług. Ważną rolę w Gminie pełni Centrum Integracji Społecznej w Ryszczewie wspierające aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem.

W obszarze warunków mieszkaniowych odnotowano wzrost liczby mieszkań na 1 tys. osób o 9,85% oraz średniej powierzchni użytkowej przypadającej na osobę o 10,16% wskazuje na zwiększenie zasobów mieszkaniowych w Gminie. Liczba mieszkań komunalnych w latach 2018-2022 nie zmieniła się i wynosiła 47. Łącznie zmiany te nie przełożyły się na poprawę dostępności fizycznej i finansowej mieszkań dla mieszkańców Gminy.

Rozwój infrastruktury technicznej wiązał się ze wzrostem odsetka gospodarstw korzystających z kanalizacji o 10,63% do poziomu 45,6% ogółu mieszkańców oraz sieci gazowej do 2,7% ogółu mieszkańców. Nieznacznie zmniejszył się (o 2,2%) odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej, który w 2022 r. wyniósł 96,5%.

Pomimo wymiernych korzyści ekonomicznych i poprawy warunków bytowych, Gmina Sławno nadal stoi przed wyzwaniami związanymi z utrzymaniem efektów interwencji społecznych oraz równoczesnym przeciwdziałaniem depopulacji i starzeniu się społeczeństwa. Potrzebna jest kontynuacja i rozbudowa programów prorodzajowych i prorodzinnych, dalsza rozbudowa sieci wsparcia społecznego oraz wdrożenie instrumentów zachęcających młode rodziny do osiedlania się w Gminie. Skoordynowane, długofalowe działania mogą zapewnić utrzymanie pozytywnych trendów i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny Gminy Sławno.

Usługi publiczne

Gmina Sławno oferuje mieszkańcom dostęp do większości usług publicznych i rynkowych na dobrym poziomie, odpowiadającym potrzebom mieszkańców. Zbyt mały poziom adekwatności dostępności i jakości usług o znaczeniu horyzontalnym do potrzeb i oczekiwań mieszkańców zidentyfikowano w odniesieniu do sektora zdrowotnego i transportu publicznego.

Poziom bezpieczeństwa w Gminie Sławno w latach 2018–2022 pozostawał zbliżony do średnich wartości wskaźników przestępczości w województwie zachodniopomorskim oraz gmin o porównywalnej wielkości – rocznie rejestrowano przeciętnie 150–170 przestępstw. Ogólna sytuacja

pod względem bezpieczeństwa uległa poprawie w Gminie Sławno, co można wyrazić spadkiem liczby przestępstw o 5,4% z poziomu 166 w 2018 r. do 157 w 2022 r. Dominującymi kategoriami wykroczeń i przestępstw były: niealimentacja (spadek z 61 do 6, tj. o 90,2%), prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości (wzrost z 13 do 20, tj. o 53,8%), wypadki drogowe (bez zmian 10 rocznie), kradzieże (spadek z 13 do 11, tj. o 15,4%), kradzieże z włamaniem (wzrost z 7 do 15, tj. o 114,3%), przestępstwa narkotykowe (wzrost z 5 do 12, tj. o 140%), oszustwa (wzrost z 4 do 15, tj. o 275%) oraz czyny przeciwko zdrowiu i życiu odnotowano (wzrost z 3 do 5, tj. o 66,7%) oraz przestępstwa gospodarcze (wzrost z 1 do 2, tj. o 100%). W sferze bezpieczeństwa ważną rolę odgrywa siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), w tym dwie włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zlokalizowane są one w miejscowościach: Sławsko, Wrzeńnica, Stary Kraków, Bobrowice, Gwiazdowo, Janiewice oraz Żukowo. Co roku jednostki te podejmowały około stu interwencji w zakresie zdarzeń ratowniczo-gaśniczych, w tym w 2018 r. łącznie było to 131 wyjazdów/interwencji, w 2019 r. – 135, w 2020 r. – 92, w 2021 r. – 108, w 2022 r. – 167, a w 2023 r. – 130.

Dostępność i jakość usług zdrowotnych w Gminie Sławno jest jednym z największych wyzwań z zakresu świadczenia usług publicznych. W latach 2018–2022 na terenie Gminy funkcjonowało łącznie 19 podmiotów zarejestrowanych w różnych miejscowościach. Według CEIDG podmioty te świadczyły usługi z zakresu m.in. praktyki lekarskiej (jeden specjalistyczny gabinet lekarski, 2 gabinety stomatologiczne), pielęgniarstwa, fizjoterapeutycznej oraz usługi paramedyczne, także w zakresie pomocy społecznej. Brak było podmiotów leczniczych zarządzanych przez samorząd gminny. Gmina prowadzi także mieszkanie chronione w Rzyszczewie dla osób starszych i niepełnosprawnych, zapewniające całodobową opiekę. Większość mieszkańców korzysta z usług zdrowotnych w mieście Sławno, gdzie znajduje się m.in. szpital.

W zakresie **usług edukacyjnych** Gmina Sławno realizuje skuteczną politykę na poziomie lokalnym, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci. W latach 2018–2023 na terenie Gminy Sławno utrzymywał się wysoki poziom dostępności do usług w zakresie wychowania przedszkolnego oraz kształcenia na poziomie szkoły podstawowej. W analizowanym okresie na terenie Gminy funkcjonowało pięć szkół podstawowych: w Sławsku, Warszkowie, Wrzeńnicy, Żukowie i Bobrowicach. Działała również rozwinięta sieć przedszkoli, składająca się z dwóch publicznych i dwóch niepublicznych placówek: gminnego przedszkola w Gwiazdowie (z filiami w Sławsku i Boleszewie) i gminnego przedszkola w Bobrowicach uruchomionego w 2023 r. oraz niepublicznego przedszkola we Wrzeńnicy i w Warszkowie. Od września 2025 r. w Warszkowie powstanie przedszkole publiczne, które razem ze szkołą tworzyć będą Zespół Szkolno – Przedszkolny. W rezultacie rozbudowy infrastruktury edukacyjnej zwiększyła się dostępność miejsc w przedszkolach, co przełożyło się na wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym o 7,69%. Istotnym uzupełnieniem systemu wczesnej edukacji było uruchomienie w listopadzie 2019 r. klubu dziecięcego w Gwiazdowie, przeznaczonego dla szesnaścioro dzieci w wieku od 1 do 3 lat, co częściowo kompensuje brak żłobka na terenie Gminy. Kontynuacją tego działania jest otwarcie we wrześniu 2025 r. nowego klubu dziecięcego w budynku Przedszkola Gminnego w Bobrowicach, oferującego dodatkowe 8 miejsc.

Gmina zapewnia pomoc w opiece i wychowaniu dzieci w postaci działalności 11 placówek wsparcia dziennego tj. świetlic środowiskowych, w których liczba miejsc wzrosła o 83,33% z 90 w latach 2018-2020 do 165 miejsc w 2021 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2018-2023 świadczył następujące społeczne usługi publiczne:

- usługi opiekuńcze i usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, świadczone w miejscu zamieszkania klienta;
- usługi rehabilitacyjne, również w miejscu zamieszkania klienta;
- usługi dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami w formie grup wsparcia;
- poradnictwo psychologiczne i dietetyczne;
- usługi w zakresie aktywizacji osób starszych w postaci działalności klubu seniora;
- usługa "Door to Door" dla osób wykluczonych mobilnie;
- mieszkanie wspomagane na terenie gminy dla osób niesamodzielnych lub starszych lub niepełnosprawnych, ale nie wymagających całodobowego wsparcia osób drugih;
- mieszkanie treningowe dla dorosłych osób opuszczających pieczę zastępczą;
- zabezpieczanie potrzebujących mieszkańców gminy w opaski do teleopieki.

W analizowanym okresie w Gminie Sławno obserwowano znaczące zmiany w zakresie aktywności i integracji społecznej, obejmujące zarówno rozwój instytucjonalny, jak i zmienność zaangażowania obywatelskiego. Wzrost liczby jednostek organizacyjnych sektora finansów publicznych o 5,88% świadczy o intensyfikacji działalności administracyjnej i rozbudowie struktur zarządzania publicznego. W latach 2018 – 2022 obserwowano fluktuację w liczbie i strukturze fundacji oraz stowarzyszeń społecznych, co mogło być wynikiem trudności, zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19, która w 2019 r. doprowadziła do największej liczby likwidacji organizacji pozarządowych. W kolejnych latach obserwowano jednak powstawanie nowych inicjatyw społecznych, choć część zarejestrowanych podmiotów pozostawała nieaktywna. Liczba podmiotów sektora pozarządowego oscylowała w analizowanym okresie wokół 35 podmiotów. Spadek liczby czytelników jednej gminnej biblioteki o 30,77% oraz liczby czytelników przypadających na 1 tys. mieszkańców o 26,82% może być przejawem rosnącego wpływu technologii cyfrowych na sposoby konsumpcji treści oraz zmieniających się preferencji społecznych w tym zakresie. Zjawisko to wpisuje się w ogólnokrajowy trend spadku zainteresowania czytelnictwem, sugerując brak konieczności rozbudowy lokalnej sieci bibliotecznej, a raczej potrzebę jej modernizacji. Aktywność obywatelska, mierzona frekwencją w wyborach samorządowych, utrzymywała się na wysokim i stosunkowo stabilnym poziomie – 50,89% w 2018 r. i 51,65% w 2024 r. na tle kraju. Zróżnicowanie frekwencji w poszczególnych miejscowościach (od 42,38% we Wrześnicy do 69,51% w Starym Krakowie) wskazuje jednak na nierównomierne zaangażowanie obywatelskie w obrębie Gminy. W zakresie finansowania organizacji pozarządowych odnotowano wzrost wydatków bieżących JST na dotacje dla tych podmiotów o 23,15%, co potwierdza rosnącą rolę sektora NGO w realizacji zadań publicznych, szczególnie w obszarze usług społecznych. Jednocześnie spadek udziału tych wydatków w całości wydatków bieżących JST o 11,11% może świadczyć o konieczności wspierania innych obszarów. Uczestnictwo w kulturze było na zróżnicowanym poziomie w zależności od rodzaju usług. Gmina zwiększając znacznie wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe (o 124,69%) starała się podnosić atrakcyjność i dostępność oferty kulturalnej dla mieszkańców. Odkładano to jednak kosztem redukcji nakładów na kulturę fizyczną, sport i rekreację – w tych kategoriach odnotowano spadek wydatków o 49,98%.

W sferze społecznej Gminę Sławno cechuje nasilona depopulacja i szybkie starzenie się ludności, które obniżają potencjał rynku pracy i zwiększają obciążenie systemu usług społecznych. Na jakość życia mieszkańców Gminy pozytywnie oddziałują zauważalny spadek ubóstwa i rozbudowa infrastruktury wsparcia, a niedobór usług medycznych i zbyt mała dostępność transportu publicznego pozostają kluczowymi wyzwaniami.

2.2 SYNTEZA DIAGNOZY WYMIARU GOSPODARCZEGO

Diagnoza wymiaru gospodarczego Gminy Sławno obejmuje analizę potencjału lokalnej gospodarki, rynku pracy, dochodów mieszkańców oraz stanu finansów lokalnych. Istotny wpływ na przemiany gospodarcze w latach 2018-2023 miała pandemia COVID-19 i jej społeczno-gospodarcze skutki.

Gospodarka Gminy Sławno cechuje się **umiarkowaną funkcją rolniczą**, ponad połowę jej powierzchni zajmują użytki rolne. Głównie uprawiane są zboża, warzywa oraz owoce, co świadczy o silnej tradycji rolniczej w obszarze. Rozwojowi rolnictwa i gospodarki leśnej towarzyszy ekspansja drobnego przetwórstwa oraz sektora usług, w tym rzemiosła, turystyki i handlu. Na poziomie powiatu sławieńskiego rolnictwo rozwija się dzięki korzystnym warunkom przyrodniczym, co potwierdza wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Głównymi czynnikami wpływającymi na jego wartość są jakość gleb, warunki klimatyczne, stosunki wodne i rzeźba terenu. Powierzchnia ziemi jest wolna od degradacji, a nieużytki zostały zrekultywowane poprzez zalesienia, co wspiera zrównoważone zagospodarowanie przestrzenne. Rolnictwo w Gminie Sławno w latach 2018–2023 było ważnym elementem lokalnej gospodarki, charakteryzującym się umiarkowaną modernizacją i dostosowaniem do wyzwań środowiskowych oraz rynkowych. Dominacja upraw zbóż i rzepaku oraz hodowli bydła i trzody chlewnej wskazuje na tradycyjne kierunki produkcji.

Turystyka stanowi ważny sektor gospodarki lokalnej, rozwija się w Gminie Sławno w oparciu o bogate zasoby przyrodnicze, rozległe tereny leśne i dostęp do rzek, co sprzyja stopniowemu rozwojowi ekoturystyki oraz aktywnych form wypoczynku, takich jak wędrówki szlakami turystycznymi (np. Pomorska Droga św. Jakuba) czy kajakarstwo na rzece Wieprzy i Grabowej. Atrakcje przyrodnicze, takie jak rezerваты „Sławieńskie Dęby” i „Janiewickie Bagno”, w połączeniu z lokalnymi wydarzeniami kulturalno-sportowymi, stymulują ruch turystyczny oraz integrację społeczności lokalnej z sektorem usługowym.

Gmina Sławno wpisuje się w pozytywny trend rozwojowy sektora turystyki obserwowany w powiecie sławieńskim, stopniowo rozbudowując lokalną infrastrukturę turystyczną w sposób zrównoważony, m.in. poprzez rozwój agroturystyki (np. „Domki w Sławsku”, „Dobre Czasy” w Radosławiu) oraz obiektów zakwaterowania krótkoterminowego (np. „Dworek Golikowo”, „Pod Jabłoniemi”). Pomimo wzrostu zainteresowania turystyką, wyzwaniem pozostaje sezonowość działalności gospodarczej w tym sektorze wpływająca negatywnie na stabilność dochodów mieszkańców. Dalszy rozwój sektora wymaga inwestycji w turystykę całoroczną, infrastrukturę rekreacyjną oraz wzmocnionej współpracy międzygminnej i regionalnej w ramach powiatu i województwa.

Struktura i dynamika gospodarcza w Gminie Sławno w lata 2018 – 2023 wskazywały na rosnące ożywienie gospodarcze po pandemii COVID-19. W 2023 r. w Gminie Sławno zarejestrowano 874 podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON, z czego aż 85% (743 podmioty) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najliczniej występującą formą prawną wśród podmiotów z osobowością prawną były spółki z o.o. (38 jednostek). Gospodarka Gminy Sławno

cehuje się zróżnicowaną strukturą, z dominującymi sektorami budowlanym i przemysłowym (41,4%, tj. 362 podmioty) i usługowym (51%, tj. 446 podmiotów). Znajduje to odzwierciedlenie wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, gdyż branża budowlana stanowiła 37,1%, a handel detaliczny i naprawa pojazdów - 17,4%. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w strukturze działalności gospodarczej miało udział 7,6%, tj. 66 podmiotów. Wzrost liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w dominujących sektorach wskazuje na dynamiczną adaptację gospodarki do zmieniających się warunków rynkowych. Sektor usługowy oraz przemysłowy wykazały znaczący wzrost, szczególnie w obszarach budownictwa i przetwórstwa drewna, co sugeruje wykorzystanie lokalnych zasobów i rozwój specjalizacji gospodarczej. W szczególności sektor budowlany odgrywa kluczową rolę w rozwoju lokalnej infrastruktury, co przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. Zidentyfikowana w 2023 r. struktura i dodatni bilans rejestracji nowych podmiotów (101 nowych vs 41 wyrejestrowanych) sugerują sprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości i rosnące zainteresowanie działalnością gospodarczą w Gminie.

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Sławno w latach 2018-2023 charakteryzowała się wzrostem zatrudnienia w sektorze budowlanym i usługowym, co było rezultatem ożywienia popandemicznego i wzrostu aktywności gospodarczej w tych branżach wyrażonej m.in. zwiększeniem liczby przedsiębiorstw, przy jednoczesnym spadku zatrudnienia w sektorze rolniczym, co może być wynikiem m.in. wdrażania zautomatyzowanych procesów produkcyjnych. Ze względu na strukturę zatrudnienia w gospodarce lokalnej dominowały mikroprzedsiębiorstwa (od 0 do 9 pracowników), których łączna liczba w 2023 r. wyniosła 861 podmiotów. Świadczy to o kluczowym znaczeniu tego sektora dla lokalnego rynku pracy i gospodarki. Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw o 20,4% potwierdza ich dynamiczny rozwój, który może być efektem lokalnych inicjatyw wspierających małą przedsiębiorczość lub rosnącej preferencji mieszkańców do samozatrudnienia. Zaobserwowany spadek o 20% liczby przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników sugeruje trudności w przezwyciężeniu spowolnienia gospodarczego związanego z pandemią COVID-19, jakie napotykają firmy małej wielkości, prawdopodobnie z powodu ograniczonych zasobów, problemów z dostępem do rynków lub wyższych kosztów operacyjnych. W Gminie Sławno działalność prowadzi jedno średnie przedsiębiorstwo (50-249 pracowników) i sytuacja ta nie uległa zmianie, co dowodzi z jednej strony stabilnej jego pozycji rynkowej, a z drugiej może świadczyć o zbyt małej atrakcyjności lokalnego rynku do przyciągania dużych inwestorów.

Bezrobocie w Gminie Sławno w analizowanym okresie stanowi poważny problem, gdyż jego poziom był w badanym okresie ponad dwukrotnie wyższy niż w Polsce (5,8% w 2018 r., 5,2% w 2022 r.), w niektórych latach prawie dwukrotnie wyższy niż w województwie zachodniopomorskim (8,4% w 2018 r., 7,3% w 2022 r.) i bardzo zbliżony do wartości średniej dla powiatu sławieńskiego (15,2% w 2018 r., 13,6% w 2022 r.). Stopa bezrobocia w Gminie Sławno w analizowanym okresie wykazała fluktuacje, z wyraźnym wzrostem w czasie pandemii COVID-19, a następnie stopniowym spadkiem w latach 2021-2023. Taki trend sugeruje, że lokalny rynek pracy jest podatny na zewnętrzne czynniki ekonomiczne. W 2018 r. stopa bezrobocia wynosiła 14,3% i do 2022 r. spadła do poziomu 13,5% tj. o 0,8 p.proc. W 2023 r. obserwowano kontynuację tej pozytywnej tendencji, stopa bezrobocia zmniejszyła się niewiele osiągając wartość 13,3%. Może to świadczyć o powolnym procesie ożywienia na rynku pracy. Szczególnym wyzwaniem pozostaje w Gminie Sławno wysokie bezrobocie długoterminowe, które w analizowanym okresie pozostawało na zbliżonym poziomie 5,1% w 2018 r., 5,2% w 2022 r. Niewielki jego spadek do poziomu 5% odnotowano w 2023 r.

Odnotowano także spadek odsetka ludności mobilnej zawodowo (25-44 lat) o 4,3 p.proc., co wskazuje na zmniejszający się potencjał mobilności zawodowej wśród kluczowej grupy wiekowej, potencjalnie wpływając negatywnie na lokalną gospodarkę. Zaobserwowano, że różnica w liczbie mieszkańców w wieku 20-24 i 60-64 lat na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wykazywała znaczny ponad dwukrotny spadek, z wartości 13,54 w 2018 r. do -14,14 w 2023 r., a różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 327,4%. Wskaźnik udziału mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2018-2023 spadł w tym okresie z 63,88 % do 61,36 %, co odzwierciedla malejące lokalne zasoby siły roboczej. W ostatnich pięciu latach, odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszył się o 3,58 p.p., odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym spadł o 0,91 p.proc., a odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 3,44 p.proc. Potwierdza to nasilający się proces starzenia się społeczności lokalnej i osłabienia jej mobilności zawodowej, które są istotnie powiązane także ze zwiększającym się ubytkiem zasobów siły roboczej. W konsekwencji te negatywne procesy będą hamująco oddziaływały na zdolności rozwojowe gospodarki lokalnej w długiej perspektywie. Może być to tym bardziej dotkliwe dla Gminy, jeśli będzie związane z pogłębiającym się niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej w aktualnie kluczowych sektorach dla gospodarki lokalnej i nowych potencjalnych sektorach.

Pozytywnym aspektem zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy jest stopniowa transformacja struktury zatrudnienia na rzecz sektorów o wyższej wartości dodanej, co wskazuje na powolne procesy unowocześniania gospodarki Gminy. Ogólnie stabilizująca się po pandemii COVID-19 sytuacja na rynku pracy, nie zaspokaja w oczekiwanym przez mieszkańców stopniu ich potrzeb w zakresie dostępności i jakości ofert pracy oraz wysokości płac. Przed lokalnym rynkiem pracy stoją poważne wyzwania, nie tylko natury gospodarczej, ale przede wszystkim społecznej. Zintensyfikowane inwestycje w politykę wspierania rozwoju przedsiębiorczości, aktywizację zawodową i społeczną oraz edukację i szkolenia zawodowe w silnej korelacji z potrzebami rynku pracy oraz kompetencjami przyszłości będą ważnym czynnikiem zaspokajania potrzeb lokalnego rynku pracy.

Pod względem **dostępności zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej**, sytuacja w Gminie Sławno ulegała istotnym zmianom. W latach 2018–2023 zasoby podlegały istotnym fluktuacjom, co ściśle wiązało się ze zmianami demograficznymi i priorytetami inwestycyjnymi samorządu. Wydatki inwestycyjne z budżetu Gminy na jednego mieszkańca wzrosły o 283% tj. z 1 001,51 zł w 2018 r. do 3 836,37 zł w 2022 r., po czym w 2023 r. spadły o 36,9%, tj. do poziomu 2 416,44 zł. Tak duża zmienność wskazuje na zakończenie kluczowych projektów inwestycyjnych lub przesunięcie środków budżetowych. Wskaźnik nowo oddanej powierzchni komercyjnej na jednego nowego przedsiębiorcę miał miejsce tylko w trzech latach w analizowanym okresie tj. 2019 wyniósł 0,54 m², w 2020 r. osiągnął najwyższą wartość 5,73 m², w 2021 r. spadł do 1,71 m². Brak w ogóle nowych powierzchni tego typu w pozostałych latach nie wskazuje na systematyczny rozwój rynku nieruchomości komercyjnych. Analiza struktury nowo powstających obiektów wskazuje, że rozwój skoncentrował się przede wszystkim na:

- infrastrukturze magazynowej - w 2020 r. przyrost powierzchni zbiorników, silosów i magazynów wyniósł 127,11 m² na 100 km² (42,31 m² na 1 000 mieszkańców), co koreluje z rozwojem budownictwa, rolnictwa, handlu hurtowego i logistyki;

- budynkach przemysłowych - w latach 2019 i 2021 odnotowano wzrost do odpowiednio 322,89 m² i 1 090,14 m² na 100 km² (103,42 m² i 365,91 m² na 1 000 mieszkańców), co może świadczyć o intensyfikacji działalności produkcyjnej;
- powierzchni garaży - w 2019 i 2021 r. utrzymał się poziom około 17 m² na 100 km² (5,75 m² i 5,79 m² na 1 000 mieszkańców), co odpowiada rosnącemu zapotrzebowaniu na miejsca parkingowe w związku z tym, że samochód prywatny jest dominującym środkiem transportu dla większości mieszkańców Gminy oraz powoli rosnącym ruchem turystycznym;
- obiektach zakwaterowania turystycznego - w 2021 r. przyrost do 30,99 m² na 100 km² (10,40 m² na 1 000 mieszkańców) potwierdza rozwój sektora turystyki na terenach wiejskich.

Dostępność powierzchni komercyjnych do prowadzenia działalności handlowo-usługowej uległa ograniczeniu, co – obok malejącej liczby pracujących w Gminie – może hamować zakładanie nowych firm w długoterminowej perspektywie.

W latach 2018–2022 w Gminie Sławno zauważalne były istotne zmiany strukturze i poziomie dochodów. Zidentyfikowany wzrost liczby podatników uzyskujących dochody o 53,6%, tj. z 8,02 na 1000 mieszkańców w 2018 r. do 12,31 w 2022 r. oraz z innych źródeł o 81,3%, tj. z 85,81 na 1000 mieszkańców w 2018 r. do 155,32 w 2022 r., wskazuje na rosnącą dywersyfikację dochodów i może potwierdzać rozwój sektora turystycznego. Efektem kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią mógł być spadek liczby podatników z działalności gospodarczej o 32,8%, tj. z 52,75 na 1000 mieszkańców w 2018 r. do 35,45 w 2022 r. oraz umów cywilnoprawnych: z tytułu stosunku pracy o 18,2%, tj. z 2779 w 2018 r. do 2274 w 2022, a z tytułu umów zlecenia i o dzieło o 34,4%, tj. z 723 w 2018 r. do 474 w 2022 r. Równocześnie rosnący udział osób uzyskujących dochody z emerytur i rent – wzrost o 4,6%, tj. z 204,18 na 1000 mieszkańców w 2018 r. do 213,63 w 2022 r. - odzwierciedla proces starzenia się społeczeństwa, co stawia przed Gminą wyzwania związane z lokalną polityką senioralną.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w analizowanym okresie wzrosło z 3770,34 zł w 2018 r. do 5911,21 zł w 2023 r., odzwierciedlając ogólny trend wzrostu płac, który mógł być wspierany przez rosnącą inflację oraz działania mające na celu stabilizację rynku pracy w trakcie i po pandemii.

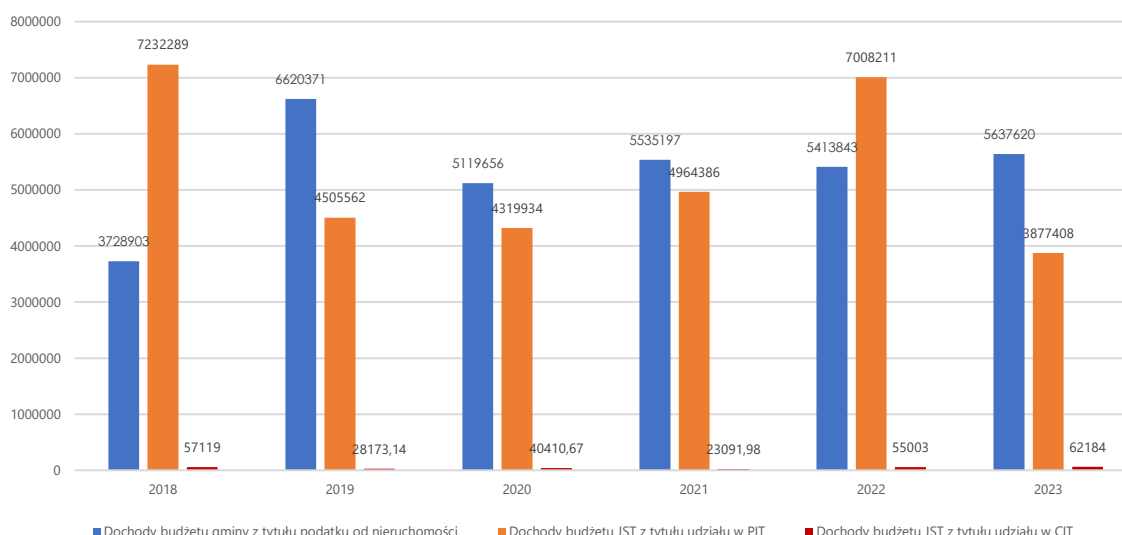
Wskutek rosnącej aktywności gospodarczej po pandemii sytuacja finansowa Gminy ulegała poprawie. Dochody Gminy tytułu udziału w PIT na jednego mieszkańca wzrosły o 98,6 %, tj. z poziomu 419,02 zł w 2018 r. do 832,23 zł w 2022 r. W 2023 r. miał miejsce ich gwałtowny spadek o niemal 43,93% w porównaniu do poprzedniego roku, co sugeruje niestabilność lokalnej gospodarki.

Dochody Gminy z tytułu udziału w CIT na jednego mieszkańca spadły o 3,7%, tj. z 57 119 z 2018 r. do 55 003 zł w 2022 r., a następnie wzrosły o 13% w 2023 r. w porównaniu do poprzedniego roku, co sugeruje rosnące zaangażowanie firm w rozwój Gminy.

Po dochodach z tytułu podatku PIT, drugim bardzo ważnym źródłem dochodów jest podatek od nieruchomości. Dochody z tego tytułu w analizowanym okresie cechowały się wahaniami, ale obserwowano ogólny trend wzrostowy. **Dochody per capita z podatku od nieruchomości** wzrosły o 45,17%, tj. z poziomu 3 728 903 zł w 2018 r. do 5 413 843 zł w 2022 r., w 2023 r. zwiększyły się o 4,13% do poziomu 5 637 620 zł w porównaniu do poprzedniego roku. Taki trend może świadczyć o nowych inwestycjach infrastrukturalnych i zwiększonej aktywności na rynku nieruchomości. Struktura źródeł dochodów Gminy Sławno jest mało zróżnicowana, główne wpływy budżetowe pochodzą z

podatku PIT i podatku od nieruchomości. Dochody budżetu Gminy Sławno w latach 2018–2023 ukazały znaczną dynamikę zmian, zależną od rodzaju opodatkowania. Zdolność Gminy do finansowania rozwoju determinowały: wzrost wpływów z podatku od nieruchomości, podatku PIT i CIT, ale silna zmienność dochodów z PIT oraz spadki w 2023 r. podkreślają ryzyko uzależnienia od koniunktury gospodarczej.

Rysunek 2: Dochody budżetu Gminy Sławno w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego, <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>.

W latach 2018–2022 w Gminie Sławno nastąpiła wyraźna poprawa kondycji finansowej: znacząco wzrosły dochody ogółem o 95,25%, tj. z poziomu 42 237 432,95 zł w 2018 r. do 82 468 175,22 zł w 2022 r. oraz nakłady inwestycyjne o 262,48%, tj. z poziomu 8 912 435,24 zł w 2018 r. do 32 306 062,15 zł w 2022 r., przy jednoczesnej redukcji relatywnego zadłużenia o 3,40%, tj. z poziomu 13 349 032,29 zł w 2018 r. do 12 895 219,45 zł w 2022 r. Wzrost nadwyżki operacyjnej w tym okresie o 74,15 % brutto, tj. wzrost z poziomu 6 870 391,03 zł w 2018 r. do 11 964 505,03 zł w 2022 r. (wzrost o 69,84% netto, tj. wzrost z poziomu 5 400 585,53 zł w 2018 r. do 9 172 107,03 zł w 2022 r.), oraz zwiększenie dodatniego wyniku budżetu o 803,09% w 2022 r. potwierdzają dobrą zdolność Gminy Sławno do finansowania rozwoju i obsługi długu. Jednakże 2023 r. przyniósł znaczące odwrócenie trendów. W porównaniu do 2022 r., nastąpił spadek dochodów majątkowych o 49,15% i ogółem dochodów o 28,14%, przy jednoczesnym zwiększeniu zadłużenia o 6,38% i wzroście deficytu budżetowego o 210,98 %. Sytuacja ta wskazuje, że Gmina była w 2022 r. znacząco wsparta finansowo z programów krajowych i europejskich, których brak w takiej wielkości w 2023 r. odsłonił wrażliwość finansów na czynniki zewnętrzne.

Gmina Sławno jest liderem w powiecie sławieńskim w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych. W latach 2018–2022 Gmina Sławno wykazała wyraźną poprawę pozyskiwania środków zagranicznych na bieżące programy, inwestycje i zadania. Kwota dochodów bieżących z UE i EOG wzrosła o 112,33

%, tj. z poziomu 1 277 533,41 zł w 2018 r. do 2 712 648,08 zł w 2022 r., ale w 2023 r. spadła o 62,80% do 1 009 068,71 zł w porównaniu do poprzedniego roku. Kwota wydatków bieżących z UE i EOG wzrosła o 19,28%, tj. z 1 678 168,62 zł w 2018 r. do 2 001 683,87 zł w 2022 r. i w 2023 r. utrzymany został wzrost, który wyniósł 60,47% (3 212 173,61 zł). Kwota dochodów majątkowych z UE i EOG wzrosła o 836,70%, tj. z 956 368,05 zł w 2018 r. do 8 958 276,10 zł w 2022 r., ale w 2023 r. zmniejszyła się o 53,35% w porównaniu do poprzedniego roku, tj. do 4 179 047,23 zł). Wzrosła także kwota wydatków majątkowych z UE i EOG o 273,53%, tj. z 5 561 949,87 zł w 2018 r. do 20 775 590,57 zł w 2022 r. Jednak w 2023 r. nastąpił spadek o 81,2% (3 905 249,72 zł) w porównaniu do poprzedniego roku.

Między 2018 a 2022 rokiem Gmina odnotowała ogromny wzrost zarówno bieżących, jak i majątkowych dochodów pochodzących ze źródeł unijnych i EOG, co pozwoliło na intensywną realizację projektów infrastrukturalnych i społecznych. Szczególnie trzeba podkreślić osiemnastokrotny wzrost dochodów majątkowych (+836,70 %), co w 2022 r. zapewniło blisko 9 mln zł środków inwestycyjnych bez konieczności zwiększania długu. Wyraźny wzrost wydatków majątkowych (+273,53 %) dowodził umiejętności Gminy skutecznie absorbowania funduszy unijnych. Rok 2023 przyniósł jednak załamanie tych tendencji, co sugeruje potrzebę prowadzenia polityki budżetowej zapewniającej długoterminową stabilność kondycji finansowej bez nadmiernego uzależniania się od zewnętrznych źródeł dochodów.

W latach 2018–2022 Gmina skutecznie budowała bazę finansową: niemal podwojone dochody ogółem i trzykrotny wzrost inwestycji świadczą o aktywnej polityce rozwojowej, przy jednoczesnym ograniczeniu relatywnego zadłużenia. Rosnąca nadwyżka operacyjna oraz dodatni wynik budżetu utworzyły bufor finansowy, pozwalający na częściowe samofinansowanie inwestycji i terminową obsługę długu. Szczególnie ważną rolę w finansowaniu rozwoju stanowią fundusze zewnętrzne, które Gmina Sławno bardzo skutecznie pozyskiwała w analizowanym okresie. Niekorzystne wyniki finansowe Gminy w 2023 r. uwiaryściły istotną jej zależność od tych zewnętrznych źródeł finansowania. W konsekwencji Gmina w tym roku posiadała umiarkowaną zdolność finansową: zgromadzona nadwyżka operacyjna z lat 2021–2022 umożliwia jeszcze częściowe pokrycie bieżących potrzeb i inwestycji, ale skala inwestycji może być ograniczana niedoborem dochodów majątkowych na poziomie z 2022 r. Zdolności finansowania rozwoju Gmina może wzmacniać m.in.:

- odbudowując nadwyżkę operacyjną poprzez optymalizację wydatków bieżących i wzrost dochodów własnych;
- silniej dywersyfikując źródła finansowania majątkowego (np. środki europejskie, krajowe, partnerstwo publiczno-prywatne);
- zarządzając poziomem zadłużenia, tak aby koszty obsługi długu nie redukowały nadwyżki operacyjnej poniżej progu umożliwiającego dalsze inwestycje.

Do efektywnego kształtowania długookresowych uwarunkowań rozwoju Gmina Sławno potrzebuje wzmocnienia lokalnego rynku pracy, skuteczniejszej polityki wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, szczególnie w kierunku jej dywersyfikacji i promowania sektorów o wysokiej wartości dodanej, które przyczynią się do zwiększenia zatrudnienia i wzrostu dochodów w Gminie i będą pozytywnie stymulowały uwalnianie potencjału rozwojowego Gminy i wzmacnianie konkurencyjności obszaru.

Lokalna gospodarka opiera się na tradycyjnym rolnictwie, sezonowej turystyce i rosnącym sektorze mikroprzedsiębiorstw – głównie w branżach budowlanej i usługowej, przy jednoczesnym utrzymującym się wysokim bezrobociu i ograniczonej dywersyfikacji działalności wysokiej wartości dodanej. Gmina, mimo znacznych wahań dochodów samorządu, wykazała w ostatnich latach dużą zdolność absorpcji funduszy zewnętrznych, co jednak czyni ją wrażliwą na ich przyszłą dostępność.

2.3 SYNTEZA DIAGNOZY WYMIARU PRZESTRZENNEGO I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEGO

Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy Gminy wpływa bezpośrednio na jakość życia jej mieszkańców oraz możliwości rozwoju gospodarczego. Gmina Sławno znajduje się w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Graniczy z gminami województwa pomorskiego: na zachodzie z gminą Kobylnica, na południowym wschodzie z gminą i miastem Kępice oraz z gminami województwa zachodniopomorskiego: na północy z gminą Postomino, na zachodzie z gminami Malechowo i Darłowo.

Położenie Gminy wokół miasta Sławno, będącego największym ośrodkiem rozwoju, gdzie znajdują się Urząd Gminy oraz Urząd Miasta, sprawia, że Gminę Sławno i miasto Sławno łączą liczne powiązanie funkcjonalne i przestrzenne. Położenie miasta Sławno, w oddaleniu od ośrodków metropolitalnych i regionalnych, na ważnym szlaku komunikacyjnym jest silną determinantą rozwoju Gminy Sławno.

Gmina Sławno, położona na ważnym szlaku komunikacyjnym, jest **oddalona od większych ośrodków metropolitalnych** i regionalnych. Najbliższymi ośrodkami regionalnymi są Koszalin (40 km) i Słupsk (30 km), a metropolitalnymi Gdańsk (160 km) i Szczecin (210 km). Peryferyjne położenie powinno powodować **wzmocnienie funkcji ponadlokalnych** Sławna wraz z otoczeniem jako ośrodka ponadlokalnego, uzupełniając strukturę osadniczą regionu. Miasto Sławno pełni funkcję ośrodka ponadlokalnego, a Gmina Sławno jest z nim **silnie powiązana funkcjonalnie i przestrzennie**.

Gmina Sławno leży na terenie mezoregionu Równina Słupska i charakteryzuje się **bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi**. Dominującym typem użytkowania gruntów są lasy (41,83% powierzchni), a następnie grunty orne (36,13%). Znajdują się tu dwa rezerваты przyrody: Janiewickie Bagno i Sławieńskie Dęby, oraz trzy obszary NATURA 2000: Dolina Grabowej, Janiewickie Bagno i Dolina Wieprzy i Studnicy.

Gmina Sławno charakteryzuje się **uporządkowaną strukturą przestrzenną** stref przyrodniczych i zagospodarowanych. Poszczególne podstawowe typy użytkowania przestrzeni nie są rozdrobnione. Kompleksy leśne, czy łąkowe są rozległe i skupione w duże obszary i wyraźnie oddzielone od terenów użytkowanych rolniczo zagospodarowanych. Występują natomiast konflikty przestrzenne lokalne, wynikające m.in. ze zmieniającej się struktury użytkowania terenów wiejskich i sąsiedowania obszarów rolniczych z mieszkaniowymi.

Gmina Sławno ma **bogatą historię, sięgającą IX wieku**, kiedy to powstały pierwsze grodziska słowiańskie, takie jak w Sławsku (Stare Sławno). Gmina Sławno jest bogata w zabytki archeologiczne, które obejmują różne okresy historyczne. Na terenie Gminy znajduje się łącznie 8 udokumentowanych stanowisk zabytków archeologicznych. Gmina Sławno posiada wiele **zabytków** nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, które odzwierciedlają bogatą historię regionu. Najwięcej zabytków pochodzi z XIX wieku, a dominują wśród nich obiekty mieszkalne, gospodarcze

oraz sakralne. Parki i cmentarze są również istotnym elementem dziedzictwa kulturowego tego regionu. Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego wyodrębnił na terenie Gminy 4 krajobrazy priorytetowe.

W Gminie znajdują się także **interesujące atrakcje**, takie jak Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie i Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Zielona Szkoła pod Bocianim Gniazdem” w Ugaciu, oferujące edukację ekologiczną i możliwość obcowania z przyrodą.

Gmina Sławno oferuje kilka **szlaków pieszych i rowerowych**, idealnych do aktywnego spędzania czasu. Sławieński Szlak Rowerowy łączy się z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym wokół Bałtyku R-10, prowadząc przez malownicze miejscowości. Zielony Szlak Pieszy łączy ziemię sławieńską z Ustką, a Pomorska Droga Świętego Jakuba prowadzi przez Gać, Sławsko, Sławno i Boleszewo. Szlak Rezerwatów rozpoczyna się w Darłównie i kończy w Polanowie, a Szlak „Skarby Ziemi Sławieńskiej” przebiega przez wiele miejscowości Gminy.

Rzeka Wieprza, o długości 130 km, jest idealna do **spluwów kajakowych**, oferując malownicze widoki i relaks. Gmina Sławno posiada rozwiniętą podstawową infrastrukturę rekreacyjną, w tym boiska wielofunkcyjne, sale sportowe, boiska wiejskie i place zabaw. Infrastruktura **turystyczno-noclegowa jest skromna**. Obejmuje jeden hotel oraz kilka gospodarstw agroturystycznych i domków letniskowych.

Przez teren Gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzyregionalnym, takie jak **droga krajowa nr 6**. Posiada ona klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego i stanowi rdzeń układu komunikacyjnego Gminy Sławno, łącząc ruch osobowo-towarowy między dwoma najważniejszymi ośrodkami miejskimi w północnej Polsce, tj. Szczecinem wraz z aglomeracją oraz Trójmiastem. Na terenie Gminy prowadzona jest budowa **drogi ekspresowej S6 (E-28)**, która połączy Szczecin poprzez Police, Goleniów, Kołobrzeg, Koszalin, Sławno, Słupsk, Lębork i Trójmiasto z Rusocinem. Na terenie Gminy zostaną zlokalizowane 3 węzły: Węzeł Sławno Zachód (Bobrowice), Węzeł Warszkowo oraz Węzeł Wrześnica. Przez teren Gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie tj. nr 205 Darłowo-Darłowo- Krupy- Sławno-Polanów- Bobolice oraz nr 209 Warszkowo- Suchorze- Bytów.

Główna stacja kolejowa obsługująca ruch międzyregionalny to Sławno, z licznymi bezpośrednimi połączeniami do Szczecina, Gdańska, Poznania, Wrocławia, Warszawy i Krakowa. Sławno łączy się ze Słupskiem i Koszalinem 20 parami pociągów dziennie. Na linii 202 znajduje się przystanek Wrześnica, a na linii do Darłowa przystanek w Boleszewie.

Wszystkie miejscowości w Gminie Sławno, będące siedzibą sołectwa, poza Żabnem w 2024 r. miały zapewnione połączenia z miastem Sławno zbiorową komunikacją publiczną. Duża część mieszkańców ma zapewnione bezpośrednie połączenia autobusowe z Koszalinem, Słupskiem i Darłowem.

Dzięki rozwiniętej kolei i sieci dróg **zewnętrzna dostępność komunikacyjna** obszaru jest dobra.

Samochód pozostaje podstawowym środkiem transportu, a liczba samochodów na 1000 mieszkańców **wzrosła o 63%** w latach 2013-2023, przewyższając średnią krajową. Większość terenu Gminy znajduje się w zasięgu 15-minutowej podróży samochodem do centrum Sławna. Na terenie Gminy **nie ma dróg dla rowerów**, ale istnieją przygotowane szlaki rowerowe, które nie są częścią infrastruktury drogowej.

W Gminie występują **dysproporcje** pomiędzy liczbą mieszkańców obsługiwanych przez sieć wodociągową i kanalizacyjną. Wg danych BDL za 2023 rok odsetek ludności korzystającej z wody dostarczanej siecią wodociągową wynosi 96,5% . Z sieci kanalizacyjnej korzysta zaś około 46,4% mieszkańców. Gmina jest w bardzo niskim stopniu zgazyfikowana. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wynosi 3,1%. W Gminie Sławno występują **białe plamy** w zakresie dostępu do Internetu.

Ogólny stan środowiska w Gminie Sławno **jest dobry**. Zmiany zachodzące w środowisku Gminy Sławno są zróżnicowane i wymagają ciągłego monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych. Wprowadzenie nowoczesnych technologii, **zrównoważonych praktyk rolniczych**, rozwój infrastruktury wod-kan oraz skuteczna polityka przestrzenna mogą znacząco poprawić jakość środowiska.

Gmina Sławno ma zróżnicowane warunki środowiskowe, które wpływają na możliwości rozwoju i ograniczenia użytkowania przestrzeni. **Gleby wysokiej klasy** sprzyjają intensywnym uprawom rolnym, co jest kluczowe dla lokalnej gospodarki. Ważne jest stosowanie zrównoważonych metod nawożenia i uprawy, aby minimalizować negatywny wpływ na środowisko.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej powinien być skoncentrowany w istniejących strukturach urbanistycznych, aby zachować **ład przestrzenny i uniknąć chaotycznej zabudowy**. Nowe inwestycje mieszkaniowe muszą być skoordynowane z istniejącą infrastrukturą.

Obszary przy jeziorach mają duży **potencjał rekreacyjny**, ale ich rozwój musi być zrównoważony, aby chronić środowisko. Lasy pełnią ważną funkcję w ochronie środowiska, stanowiąc siedlisko dla wielu gatunków oraz regulując klimat i jakość powietrza.

Zbiorniki wodne, rzeki i rowy wymagają ochrony przed zanieczyszczeniami. Doliny rzek i tereny podmokłe są **cennymi ekosystemami**, które należy chronić przed zabudową. Krajobrazowa zieleń, w tym aleje i zadrzewienia, odgrywa ważną rolę w ochronie środowiska. Tereny z wysokimi walorami krajobrazowymi powinny być chronione przed zabudową, aby zachować ich atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną.

Gmina Sławno od kilku lat aktywnie poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie **odnawialnych źródeł energii**. Teren Gminy leży w strefie I (**wybitnie korzystnej**) oraz II (bardzo korzystnej) według podziału Ośrodka Meteorologii IMGW – w zakresie potencjału **produkcji energii wiatrowej**. Średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi tu 1000 kWh/m², a nasłonecznienie szacowane jest na 1600 godzin rocznie. Warunki dla produkcji energii słonecznej są jednak mniej korzystne w porównaniu do innych rejonów Polski.

Gmina Sławno posiada aktualne Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Cała Gmina jest pokryta **Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego**, a obecnie trwają prace nad projektem Planu Ogólnego Gminy.

Gmina Sławno z sukcesem prowadzi **działania rewitalizacyjne**, zakończywszy wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023. Program obejmował podobszary rewitalizacji w miejscowościach Stary Kraków, Noskowo, Warszkówko, Pomiłowo, Kwasowo, Smardzewo, Bobrowice i Ryszczewo.

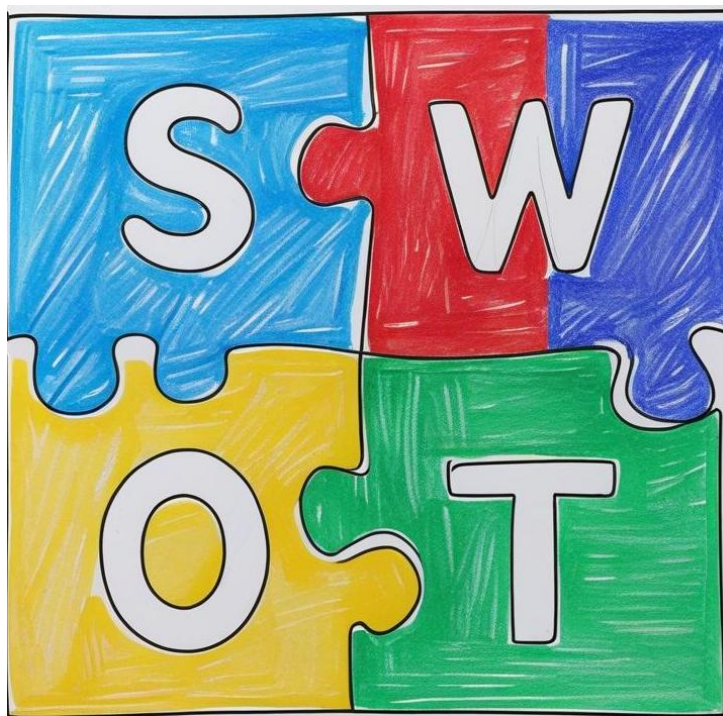
Obszar Gminy ma peryferyjne położenie względem metropolii, lecz bardzo dobrą zewnętrzną dostępność transportową dzięki DK6, linii kolejowej 202 i budowanej S6, a dodatkowo wyróżnia się kompletnym pokryciem miejscowymi planami zagospodarowania. Zrównoważone kształtowanie zabudowy i użytkowanie ziemi oraz dysproporcje w rozwoju infrastruktury technicznej (niedostateczna kanalizacja i brak dróg dla rowerów) wymagają dalszej integracji planowania z polityką rozwoju usług.

Stan środowiska Gminy jest ogólnie dobry, co potwierdzają duży udział lasów, obecność rezerwatów i obszarów Natura 2000 oraz niewielka presja przemysłowa. Rozwijany potencjał OZE (szczególnie wiatrowego) kontrastuje jednak z niską gazyfikacją i słabym rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej, co wskazuje na potrzebę przyspieszenia zielono-niebieskiej transformacji.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to narzędzie strategiczne służące do oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej obszaru gminy Sławno. Pozwala ona na identyfikację kluczowych elementów jak silne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia.

Rysunek 3: Analiza SWOT

Źródło: opracowanie własne.

Strengths – MOCNE STRONY - to wewnętrzne atuty gminy, które stanowią jej przewagę konkurencyjną lub zwiększają jej potencjał rozwojowy: cechy, zasoby lub umiejętności, mogą obejmować np. dobre położenie geograficzne, rozwiniętą infrastrukturę techniczną, wykwalifikowaną kadrę, silną markę miejsca, dostęp do unikalnych zasobów, nowoczesne technologie,

Weaknesses – SŁABE STRONY - to wewnętrzne problemy, ograniczenia lub deficyty, które utrudniają rozwój gminy i wymagają poprawy, mogą obejmować np. niewystarczające zasoby finansowe, przestarzałą technologię, niską jakość produktów lub usług publicznych i rynkowych, brak doświadczenia, słabo wykwalifikowaną kadrę lub słabo rozwiniętą infrastrukturę.

Opportunities – SZANSE - to zewnętrzne czynniki lub okoliczności, które mogą być wykorzystane do poprawy sytuacji i rozwoju gminy, mogą pojawiać się w wyniku zmian rynkowych, technologicznych, regulacyjnych, czy demograficznych, mogą obejmować np. wzrost zainteresowania osiedlaniem się na danych terenach, dostęp do nowych rynków,

zmieniające się preferencje mieszkańców, rozwój nowych technologii, dostęp do dofinansowania zewnętrznego przedsięwzięć.

Threats – ZAGROŻENIA - to czynniki zewnętrzne, które mogą negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie gminy i wymagają monitorowania lub działań zaradczych, mogą wynikać np. ze zmian legislacyjnych, niestabilności gospodarczej, zmieniających się trendów rynkowych, a także kryzysów ekologicznych lub społecznych, mogą obejmować np. zmienność prawa i polityki krajowej zwiększającą niepewność finansowania zewnętrznego lub reformy jak reforma planistyczna, rosnące koszty energii, zmiany klimatyczne czy kryzysy gospodarcze.

Wyniki analizy SWOT stanowią cenne źródło wiedzy, pozwalające wieloaspektowo definiować cele i kierunki strategii. Stanowi punkt wyjścia dla dalszego wykorzystania mocnych stron i minimalizowania słabości, by zwiększyć zdolność do wykorzystania szans oraz przygotowania planów reagowania na potencjalne zagrożenia.

Zaprezentowana poniżej macierz stanowi rezultat analizy danych jakościowych i ilościowych, zebranych w procesie diagnostycznym, w tym podczas przeprowadzanych warsztatów diagnostycznych.

Tabela 1: Analiza SWOT – mocne i słabe strony Gminy Sławno

+	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	-
	Lokalizacja w bliskiej odległości od morza i zasoby przyrodnicze sprzyjające atrakcyjności osiedleńczej.	Peryferyjne położenie względem większych ośrodków metropolitalnych - brak bliskości do dużych miast wojewódzkich ogranicza dostęp do rynków pracy i specjalistycznych usług, co może wpłynąć na migrację młodych ludzi.	
	Dogodne położenie komunikacyjne - bliskość ważnych szlaków komunikacyjnych, takich jak droga krajowa nr 6 oraz linii kolejowej Szczecin-Gdańsk wspiera rozwój transportu i logistyki oraz ułatwia dostęp do Gminy i może przyciągać inwestorów.	Słaba infrastruktura transportowa: Problemy z komunikacją wewnętrzną oraz stan dróg mogą hamować rozwój gospodarczy.	
	Atrakcyjność turystyczna i przyrodnicza – malowniczy krajobraz oraz bogactwo przyrody sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji, obecność rezerwatów przyrody oraz szlaków turystycznych, jak Sławieński Szlak Rowerowy.	Trendy demograficzne, depopulacja - ujemny przyrost naturalny oraz emigracja młodych ludzi prowadzą do starzejącej się społeczności.	
	Bogata historia i dziedzictwo kulturowe - liczne zabytki przyciągające turystów m.in. burzliwych dziejów ziem Pomorza.	Trendy demograficzne, starzejące się społeczeństwo oraz brak odpowiedniej oferty edukacyjnej dla młodzieży w zakresie szkolnictwa	

	zawodowego, co ogranicza możliwości zatrudnienia w lokalnych przedsiębiorstwach.
Potencjał w zakresie energii odnawialnej – korzystne warunki dla produkcji energii wiatrowej i słonecznej.	Niska atrakcyjność rynku pracy - wysokie bezrobocie i niskie wynagrodzenia zniechęcają do osiedlania się i inwestowania w Gminie.
Rozwinięta infrastruktura wodociągowa – wysoki odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej.	Brak dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, ograniczający możliwości zatrudnienia i zmniejszający atrakcyjność rynku pracy.
Kapitał relacji społecznych - lokalna społeczność charakteryzuje się dobrymi relacjami międzyludzkimi i silnymi więziami społecznymi, co sprzyja integracji i rozwojowi społecznemu.	Niska gazyfikacja i ograniczony dostęp do kanalizacji - braki w infrastrukturze technicznej, zwłaszcza w sieciach gazowych i kanalizacyjnych, mogą utrudniać rozwój gospodarczy oraz przyciąganie nowych mieszkańców i inwestorów.
Dostęp do większości podstawowych usług publicznych i rynkowych.	Słaby dostęp do internetu szerokopasmowego - niedostateczna infrastruktura telekomunikacyjna ogranicza możliwości pracy zdalnej i rozwój nowoczesnych usług cyfrowych.
	Koordinacja działań między gminami bywa niewystarczająca, co czasami utrudnia realizację wspólnych projektów.
	Zły stan techniczny niektórych obiektów publicznych i brak kompleksowej infrastruktury turystycznej, przekładający się na utrudnia rozwoju turystyki i promocji Gminy.
	Niezrobudowana baza noclegowa oraz brak rozpoznawalnej marki Gminy, co zmniejsza jej atrakcyjność turystyczną.
	Słaby dostęp do niektórych usług publicznych na terenie Gminy, tj. zdrowotne, dla seniorów, osób ze szczególnymi potrzebami
	Mała dostępność mieszkań obniżająca atrakcyjność osiedleńczą

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia dla Gminy Sławno

	SZANSE	ZAGROŻENIA	
	Wsparcie z funduszy unijnych: możliwość pozyskania środków na rozwój infrastruktury, edukację oraz ochronę środowiska	Kryzys demograficzny - utrzymujący się odpływ młodych ludzi oraz starzenie się populacji mogą prowadzić do problemów społeczno-ekonomicznych	
	Poprawa infrastruktury transportowej - planowane inwestycje w drogi, w tym droga ekspresowa S6, mogą poprawić dostępność regionu.	Kryzysy gospodarcze i energetyczne - wzrost kosztów energii oraz niestabilność gospodarcza mogą wpłynąć na rozwój Gminy.	
	Rozwój usług logistycznych i transportowych.	Zmiany klimatyczne, które mogą wpływać na lokalne zasoby wodne oraz wymagać kosztownych działań adaptacyjnych.	
	Możliwość rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich dzięki funduszom unijnym.	Trudna sytuacja gospodarcza kraju oraz m.in. opóźnienia we wdrażaniu polityki spójności UE, która może ograniczyć fundusze na rozwój lokalny i zmniejszyć inwestycje.	
	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej poprzez budowę nowych obiektów, co zwiększy ofertę czasu wolnego i atrakcyjność Gminy.	Spadek wpływów budżetowych z tytułu PIT i CIT ograniczający możliwości rozwoju i realizacji inwestycji publicznych w Gminie.	
	Wdrożenie Zielonego Ładu - rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zielonej infrastruktury może przyczynić się do zrównoważonego rozwoju regionu.	Niestabilność polityczna i zmienne przepisy prawne, wpływające na stabilność gospodarczą i możliwości inwestycyjne.	
	Możliwość przyciągnięcia nowych inwestorów, generowanie nowych miejsc pracy oraz wsparcie rozwoju gospodarczego Gminy.	Wystąpienie kolejnych szoków zewnętrznych, w tym pandemicznych (np. kolejne fale pandemii COVID-19);	
	Rozwój turystyki ekologicznej - wykorzystanie zasobów naturalnych do promowania zrównoważonej turystyki		
	Wdrożenie nowych metod finansowania inwestycji – partnerstwo publiczno-prywatne i obligacje przychodowe.		

Źródło: opracowanie własne.

Rezultaty analizy strategicznej wskazują na wiele atutów Gminy Sławno, takich jak atrakcyjna lokalizacja w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych oraz morza, bogactwo przyrody oraz silne

więzi społeczne mogą pozytywnie wzmacniać potencjał rozwojowy i osłabiać negatywne oddziaływanie słabych stron związanych m.in. z peryferyjnym położeniem względem dużych ośrodków miejskich, słabą infrastrukturą transportową, niekorzystnymi trendami demograficznymi oraz potrzebą wzmocnienia lokalnej gospodarki, w tym poprawą atrakcyjności rynku pracy. Gmina Sławno może przełamywać różne bariery skutecznie wykorzystując szanse na rozwój pojawiające się w jej otoczeniu dzięki absorpcji funduszy zewnętrznych, poprawie infrastruktury oraz rozwojowi odnawialnych źródeł energii, turystyki i przedsiębiorczości. Poważne zagrożenia, takie jak kryzys demograficzny, niestabilność gospodarcza i polityczna oraz zmiany klimatyczne będą wpływać na przyszłość Gminy i będą wymagały odpowiednich działań w celu unikania tych zagrożeń lub łagodzenia ich skutków.

Skuteczne zarządzanie mocnymi stronami i szansami, a także minimalizowanie wpływu deficytów i zagrożeń, pozostają kluczowymi aspektami zrównoważonego rozwoju Gminy Sławno w dłuższym horyzoncie czasowym. Z tej perspektywy Gmina Sławno będzie projektowała odpowiednie działania ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców, przyciągnięcie inwestorów oraz zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do życia, pracy i wypoczynku.

4. WIZJA GMINY SŁAWNO 2035 I JEJ RELACJA DO STRATEGII WYŻSZEGO RZĘDU

4.1 WIZJA GMINY SŁAWNO

Wizja rozwoju Gminy Sławno to jej obraz w 2035 r. określający jakie cechy będzie miał obszar, po zrealizowaniu celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno. Ten wyraz aspiracji i wyobrażeń na temat przyszłości obszaru, a także możliwości działania samorządu i lokalnej społeczności wskazują istotne cechy obszaru Gminy, które uwzględniają interesy różnych grup interesariuszy tj. mieszkańcy, przedsiębiorcy, inwestorzy i turyści. Koncepcja została wypracowana w trakcie warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele przedsiębiorców, sektora pozarządowego, instytucji edukacji i kultury, władz samorządowych. Koresponduje ona także z wynikami badań opinii mieszkańców, z których zdecydowana większość zadeklarowała, że chciałaby kojarzyć gminę Sławno 2035 z miejscem idealnym do życia, zamieszkania i założenia rodziny.

Rysunek 4: Skojarzenia Mieszkańców z Gminą Sławno w 2035 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Rysunek 5: Wizja Gminy Sławno w 2035 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów strategicznych.

Wizja rozwoju Gminy Sławno bazuje na filarach, określających jej potencjał i kierunkowo wskazujących cele jej długofalowego rozwoju. Gmina Sławno będzie dążyć by w 2035 r. stać się unikatowym miejscem:

- życia aktywnej i zintegrowanej społeczności, przyjaznym dla rodzin i łączącym pokolenia, w którym funkcjonują nowoczesne placówki opieki nad dziećmi i seniorami, rozwija się infrastruktura rekreacyjna i społeczna, a silna więź międzypokoleniowa wzmacnia lokalną tożsamość, inicjatywy obywatelskie, stowarzyszenia i kluby sprzyjające wymianie myśli zapewniają przestrzeń do rozwoju i spełniania marzeń, z infrastrukturą i usługami zapewniającymi odpowiedni poziom bezpieczeństwa,
- przyjaznym do życia dla mieszkańców i zachęcającym do osiedlania się oraz atrakcyjnym dla turystów poszukujących tu atrakcyjnych i zróżnicowanych warunków wypoczynku i rekreacji – oferującym szlaki turystyczne, parki, ścieżki rowerowe i rodzinne miejsca wypoczynku, lokalne atrakcje, efektywnie promującym swoje atuty i by wzmacniać rozpoznawalność Gminy,
- oferującym atrakcyjne miejsca pracy i sprzyjającym przedsiębiorczości – z dynamicznie rozwijającą się strefą ekonomiczną, samorządem wspierającym małe, lokalne firmy i

tworzącym dogodne warunki inwestorom do prowadzenia działalności i oferowania godnych płac,

- oferującym życie i pracę w nowoczesnym środowisku cyfrowym i ekologicznym – jako „e-Gmina” wspierającym pracę zdalną i cyfrowe usługi publiczne, z rozwiniętą zieloną infrastrukturą oraz polityką proekologiczną,
- rozwijającym się w zrównoważony sposób, zapewniającym warunki do zaspokajania potrzeb społecznych, ekonomicznych, ładu przestrzennego oraz bezpieczeństwa klimatycznego i czystego środowiska naturalnego.

Doprecyzowane główne obszary działania mają przyczyniać się do właściwego zdefiniowania i realizacji celów strategicznych Gminy Sławno.

4.2 SPÓJNOŚĆ WIZJI GMINY SŁAWNO Z CELAMI STRATEGII WYŻSZEGO RZĘDU

Wskazana wizja rozwoju Gminy Sławno wykazuje wysoki stopień spójności i komplementarności z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu na trzech poziomach:

krajowym:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030

regionalnym:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

ponadlokalnym o zasięgu powiatowym:

- Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030
- Strategia Zintegrowane Inwestycje Terytorialne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennym Partnerstwo Obszar Funkcjonalny Sławna

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) przedstawia nowy model rozwoju Polski, który zakłada odpowiedzialny rozwój rozumiany tzn. z myślą o przyszłych pokoleniach i włączający, zrównoważony terytorialnie z trwałym wzrostem gospodarczym wynikającym z siły i innowacyjności podmiotów gospodarczych, pomnażania polskiego kapitału, inwestowania w ludzi, nowoczesnej infrastruktury służącej potrzebom gospodarczym i jakości życia, a także sprawności instytucjonalnej państwa polskiego i solidnym finansom publicznym umożliwiającym finansowanie rozwoju. Wizja Gminy Sławno wpisuje się w założenia SOR we wszystkich wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Obie strategie opisują zintegrowany model rozwoju, w którym zielone środowisko, silna społeczność i innowacyjna gospodarka wzajemnie się wzmacniają, tworząc przestrzeń wysokiej jakości życia i atrakcyjności dla inwestorów.

Fundamentem wizji określonej w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest *"Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony"*, akcentujący dążenie do pożądanego stanu poprzez efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów w zrównoważonym rozwoju Polski oraz wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Wizja Gminy Sławno wpisuje się w wizję regionalnej Polski, szczególnie w sferze integracji i inkluzji społecznej oraz zrównoważonego rozwoju jako głównego paradygmatu rozwoju. Wizja Gminy Sławno wyraźnie zakłada równoważenie rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego na całym swoim terytorium, co wpisuje się w podejście krajowe w zakresie. Gmina dąży do integracji międzypokoleniowej, aktywizacji seniorów, tworzenia miejsc przyjaznych rodzinie – co odzwierciedla społeczną wrażliwość postulowaną przez KSRR. W swoich działaniach Gmina bazuje na wykorzystaniu endogenicznych potencjałów, co bezpośrednio zbieżne jest z wizją rozwoju regionalnego w kraju.

W Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWRI 2030) zdefiniowano dwie wizje: polskiej wsi oraz polskiego rolnictwa. W świetle pierwszej obszary wiejskie w 2030 r. to: *„... to tereny, gdzie wykorzystanie przestrzeni do prowadzenia produkcji rolnej jest traktowane priorytetowo ze względu na bezpieczeństwo żywnościowe kraju. Jest to również atrakcyjne miejsce do zamieszkania, prowadzenia działalności pozarolniczej i rybackiej oraz wypoczynku. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń.”*, a polskie rolnictwo jest *„Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne podlegające szczególnej ochronie państwa. Rolnictwo rozwija się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny. Krajowy sektor rolno-spożywczy gwarantuje bezpieczeństwo żywnościowe kraju, wykorzystuje nowoczesne technologie i krótkie łańcuchy dostaw. W rolnictwie zostały zatrzymane niekorzystne zmiany struktury demograficznej oraz znacząco zwiększono odporność produkcji rolnej i rybackiej na kryzysy.”*. W tak określonym kontekście wizja Gminy Sławno w 2035 r. wprost wpisuje się w elementy dotyczące stworzenia atrakcyjnej przestrzeni do życia i wypoczynku oraz pracy w nowoczesnym sektorze rolniczym rozwijającym się zrównoważony w sposób.

Wizja stanu docelowego w rezultacie realizacji Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS2030) to Polska będąca bardziej atrakcyjnym miejscem do życia, do rozwijania wiedzy i podejmowania pracy. *„Polska ma być krajem, w którym wysoki poziom zatrudnienia przekłada się na wysoką jakość życia nie tylko osób pracujących, ale również tych, które dopiero rozpoczynają swoje życie zawodowe, uczą się, studiują, jak też tych, które okres aktywności zawodowej (ale nie społecznej) mają już za sobą. Polska ma być krajem, w którym rozwiniętemu rynkowi pracy towarzyszy nowoczesny system opieki zdrowotnej i system edukacyjny zapewniający kwalifikacje wysokiej jakości i przygotowanie do samodzielnego i satysfakcjonującego dorosłego życia.”*. Wizja Gminy Sławno i Polski zawarta w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego są spójne. Obie kreślą obraz miejsca, w którym wysoki poziom zatrudnienia, nowoczesne i dostępne usługi publiczne oraz możliwości edukacyjne tworzą przyjazne, zintegrowane środowisko życia dla mieszkańców na każdym etapie ich rozwoju.

Wizja Województwa Zachodniopomorskiego 2030 definiuje region jako obszar o „nowoczesnej i zróżnicowanej gospodarce wykorzystującej swe walory geograficzne i środowiskowe, oferujący doskonałe warunki do życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców”. Gmina Sławno dąży do stworzenia nowoczesnej przestrzeni życia, co wpisuje się w regionalne podejście do innowacyjnego rozwoju gospodarczego. Wizja Gminy podkreśla wsparcie zarówno dla dużych inwestycji (strefa ekonomiczna), jak i lokalnej przedsiębiorczości, co jest zgodne z ideą zróżnicowanej gospodarki województwa. Obie wizje kładą nacisk na wysoką jakość życia poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków związanych z infrastrukturą, rekreacją, bezpieczeństwem. Wspólnym elementem jest także wykorzystanie walorów środowiskowych i geograficznych – Gmina Sławno promuje rozwój turystyki, ścieżek rowerowych, zielonych przestrzeni i agroturystyki, co koresponduje z wojewódzkim celem racjonalnego wykorzystania potencjału przyrodniczego regionu.

Wizja powiatu sławieńskiego w 2030 r., wskazuje że „...*jest powiatem wyróżniającym się w skali ogólnopolskiej o dobrych warunkach życia i pracy. Powiat przyciąga osoby kreatywne i jest przykładem funkcjonowania w nowej gospodarce.*”. Wspólne wartości wizji powiatu sławieńskiego i Gminy Sławno obejmują: dobre warunki życia i pracy – Gmina podkreśla wysoką jakość życia, bezpieczeństwo, rozwój rekreacji i edukacji oraz atrakcyjne miejsca pracy; nowoczesną gospodarkę i przyciąganie inwestorów – Gmina uwzględnia rozwój strefy ekonomicznej, wspieranie małych firm; przyciąganie osób kreatywnych, co koresponduje z gminnymi aspiracjami w zakresie –rozwoju społeczności, kultury, rekreacji i jakości przestrzeni sprzyjającym kreatywnym stylom życia.

Wizja Partnerstwa określa, że „*Obszar Funkcjonalny Sławna 2030+ jest miejscem:*

- *rozwijającym się w oparciu o zintegrowaną społeczność, zasoby naturalne i kulturowe oraz przyjazne warunki prowadzenia przedsiębiorczości,*
- *atrakcyjnym do życia, cechującym się czystym środowiskiem naturalnym, dobrze rozwiniętym dostępem do wysokiej jakości usług i infrastruktury oraz bogatą ofertą turystyczną bazującą na unikatowych zasobach lokalnych.*”.

Spójność wizji Partnerstwa i Gminy Sławno wyraża się w wartościach takich jak: atrakcyjności warunków życia mieszkańców, zintegrowanej społeczności lokalnej – Gmina promuje aktywność społeczną, stowarzyszenia, integrację międzypokoleniową; wykorzystaniu zasobów naturalnych i kulturowych – Gmina podkreśla rozwój lokalnych potencjałów i proekologiczny profil; przyjaznych warunkach dla przedsiębiorczości – poprzez wspieranie inwestorów i lokalnych firm oraz czystym środowisku naturalnym i atrakcyjnej ofercie dla turystów – w pragnie stać się obszarem z rozwiniętymi zielonymi przestrzeniami, ścieżka rowerowymi i turystyką.

Wskazana kohezja wizji rozwoju obszaru Gminy Sławno z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu zapewniająca adekwatność, a także komplementarność planowanych działań. Świadczy to o działaniu Gminy w harmonii z wytycznymi rozwoju w skali kraju i regionalnu, co wzmacnia jej szanse na skuteczną realizację Strategii, z uwzględnieniem możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

5. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

5.1 CELE STRATEGICZNE

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz warsztatów z interesariuszami, oprócz wizji, zdefiniowano także cele Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 dla wymiarów społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego oraz instytucjonalnego. Każdy cel jest ramowo zdefiniowany za pośrednictwem celów operacyjnych i kierunków działań służących ich realizacji.

Rysunek 6: Cele strategiczne Gminy Sławno do 2035 r.

Źródło: opracowanie własne.

5.2 CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele rozwojowe Gminy Sławno koncentrują działania na stymulowaniu zrównoważonego rozwoju, podnoszeniu jakości życia mieszkańców oraz efektywnym wykorzystaniu endogenicznych potencjałów lokalnych. Architektura celów, kierunków oraz oczekiwane efekty w transparentny sposób ukazują proces implementacji Strategii.

Tabela 3: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze społecznym

CEL STRATEGICZNY 1 SILNA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA, BUDUJĄCA ODPORNOŚĆ DEMOGRAFICZNĄ	
	
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1: Wzmacnianie kapitału społecznego i obywatelskiego	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.1.1. Rozwój lokalnej polityki prorodzinnej, osiedleńczej i senioralnej
	1.1.2. Rozwój infrastruktury i podnoszenie jakości usług edukacyjnych dostosowywanych do zmian demograficznych i rynku pracy
	1.1.3. Rozwój infrastruktury i podnoszenie jakości usług sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dedykowanych wszystkim grupom społecznym
	1.1.4. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i lokalnych liderów, szczególnie integrujących społeczność lokalną
	1.1.5. Tworzenie przestrzeni do dialogu społecznego i konsultacji z mieszkańcami
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2: Większa dostępność do wysokiej jakości usług zdrowotnych	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.2.1. Kreowanie warunków do rozwoju usług zdrowotnych
	1.2.2. Rozwój programów profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.3: Większa dostępność do wysokiej jakości usług społecznych	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.3.1. Większa dostępność i lepsza jakość usług społecznych dla mieszkańców dla wszystkich grup społecznych
	1.3.2. Rozwój i podnoszenie jakości usług dedykowanych osobom ze szczególnymi potrzebami i opiekunom
	1.3.3. Rozwój infrastruktury sprzyjającej podnoszeniu jakości usług społecznych w celu zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców

CEL STRATEGICZNY 1		
SILNA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA, BUDUJĄCA ODPORNOŚĆ DEMOGRAFICZNĄ		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.4: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w sferze społecznej		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.4.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów zdegradowanych	
	1.4.2. Kreowanie warunków do redukcji negatywnych zjawisk społecznych poprzez rozwój infrastruktury, społecznych struktur i usług	
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.5: Większa atrakcyjność osiedleńcza		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.5.1. Kreowanie warunków sprzyjających poprawie dostępności do mieszkań, szczególnie dla osób młodych i imigrantów	
	1.5.2. Poprawa bezpieczeństwa	
	1.5.3. Wsparcie dla rodzin	
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.6: Unikatowa oferta czasu wolnego zapewniająca wypoczynek, rozrywkę i rozwój osobisty mieszkańcom i turystów		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	1.6.1. Kreowanie i promowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie działalności organizacji pozarządowych i instytucji kultury, sportu i rekreacji w dialogu ze społecznością lokalną	
	1.6.2. Rozwój infrastruktury i usług rekreacyjnych odpowiadających na zmieniające się potrzeby i preferencje mieszkańców i turystów, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w integrowaniu społeczności lokalnej	

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze gospodarczym

II CEL STRATEGICZNY NOWOCZESNA I ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA LOKALNA OPARTA NA POTENCJALE MIESZKAŃCÓW I ZASOBACH GMINY	
	
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1: Konkurencyjna gospodarka, silna lokalną przedsiębiorczością	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	2.1.1. Uwolnienie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i konkurencyjności poprzez skuteczną politykę wspierania przedsiębiorców, szczególnie młodych, oraz rozwój srebrnej gospodarki
	2.1.2. Tworzenie struktur wsparcia i integracji środowiska gospodarczego (np. inkubatory przedsiębiorczości, przestrzenie coworkingowe, spotkania środowiska biznesowego i samorządowego)
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2: Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	2.2.1 Wzmocnienie zdolności przyciągania inwestorów poprzez zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy – tereny i infrastruktura pod inwestycje przemysłowe i usługowe, promocja Gminy
	2.2.2 Promocja gospodarcza Gminy wśród inwestorów krajowych i zagranicznych, eksponująca lokalne atuty biznesowe.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.3: Rozwój zrównoważonej turystyki	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	2.3.1. Stymulowanie rozwoju zrównoważonej turystyki, szczególnie całorocznej.
	2.3.2. Wspieranie rozwoju różnych form turystyki bazujących na endogenicznym potencjale i komplementarnych wobec oferty turystycznej gmin sąsiednich.
	2.3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym szlaków turystycznych, kajakowych, ścieżek rowerowych, tras spacerowych i punktów widokowych.
	2.3.4. Wzmocnienie współpracy ponadgminnej w zakresie budowania potencjału turystycznego i promocji turystycznej oferty Gminy
	2.3.5. Promocja Gminy jako atrakcyjnego miejsca turystycznego
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.4: Rewitalizacja obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	2.4.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych
	2.4.2. Kreowanie warunków do redukcji negatywnych zjawisk gospodarczych poprzez rozwój infrastruktury, gospodarczych struktur i usług

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

III CEL STRATEGICZNY HARMONIJNA I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ SPRZYJAJĄCA ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ. SKUTECZNA ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO		
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.1: Rozwój zrównoważonego systemu transportowego, dostosowanego do potrzeb mieszkańców i zintegrowanego z systemem regionalnym i ogólnokrajowym oraz infrastruktury technicznej warunkującej zrównoważony rozwój		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.1.1	Modernizacja i rozbudowa sieci dróg lokalnych z uwzględnieniem potrzeb pieszych i rowerzystów
	3.1.2	Zwiększenie dostępności do transportu publicznego poprzez samodzielne inicjatywy Gminy i współpracę z samorządem powiatowym i sąsiednich gmin
	3.1.3	Rozwój infrastruktury technicznej, tj. wodna, ściekowa, gazowa, telekomunikacyjna
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.2: Kształtowanie przestrzeni publicznych sprzyjających człowiekowi i środowisku		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.2.1	Tworzenie i rewitalizacja przestrzeni publicznych, w tym centrów poprzez odnowę zabytków i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem różnych stref zaspokajających potrzeby mieszkańców
	3.2.2	Rewitalizacja obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, przywrócenie im funkcjonalności oraz nadanie nowych funkcji
	3.2.3	Wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie tworzenia przyjaznych przestrzeni, w tym ogrodów społecznych i miejsc spotkań
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.3: Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.3.1.	Rozwój programów ochrony zabytków oraz krajobrazów kulturowych
	3.3.2.	Tworzenie szlaków turystycznych łączących miejsca o znaczeniu historycznym i przyrodniczym
	3.3.3.	Organizacja wydarzeń promujących lokalne tradycje i historię Gminy

III CEL STRATEGICZNY HARMONIJNA I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ SPRZYJAJACA ZRÓWNOWAŻONEMU ROZWOJOWI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ. SKUTECZNA ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO		
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.4: Ochrona bioróżnorodności i zasobów naturalnych		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.4.1.	Wzmocnienie działań na rzecz zachowania terenów cennych przyrodniczo i czystości klimatu
	3.4.2.	Tworzenie korytarzy ekologicznych łączących obszary cenne przyrodniczo
	3.4.3.	Rozwój zielonej infrastruktury
	3.4.4.	Wspieranie rolnictwa ekologicznego i praktyk przyjaznych dla środowiska
	3.4.5.	Monitorowanie stanu środowiska i prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.5: Wzrost energochłonności, emisyjności i wykorzystania OZE		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.5.1.	Rozwój OZE jako ważnego sektora gospodarki niskoemisyjnej
	3.5.2.	Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Gminy
	3.5.3.	Zwiększenie wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej, z uwzględnieniem magazynów energii
	3.5.4.	Wspieranie zwiększenia wykorzystania OZE przez mieszkańców i przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem magazynów energii
	3.5.5.	Modernizacja budynków użyteczności publicznej w celu poprawy ich efektywności energetycznej
	3.5.6.	Wspieranie mieszkańców w instalowaniu niskoemisyjnych systemów grzewczych i promowanie proekologicznych postaw
	3.5.7.	Edukacja społeczności lokalnej na temat korzyści płynących z odnawialnych źródeł energii
CEL SZCZEGÓŁOWY 3.6: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i efektywne zarządzanie ryzykiem		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	3.6.1.	Rozwój zielono-błękitnej infrastruktury
	3.6.2.	Rozwój systemów retencji wód opadowych, takich jak ogrody deszczowe i zbiorniki retencyjne
	3.6.3.	Efektywniejsze zarządzanie kryzysowe uwzględniające zagrożenia klimatyczne
	3.6.4.	Upowszechnianie wiedzy na temat adaptacji do zmian klimatu na obszarach wiejskich oraz wsparcie wdrażania praktyk adaptacyjnych w rolnictwie

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze instytucjonalnym

CEL STRATEGICZNY 4 Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi		
CEL SZCZEGÓŁOWY 4.1: Zwiększenie sprawności instytucjonalnej Gminy		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	4.1.1	Wzmocnienie materialnych i niematerialnych zasobów podnoszących zdolności instytucjonalne Gminy w zarządzaniu rozwojem na poziomie lokalnym
	4.1.2	e-Gmina - cyfryzacja usług publicznych
CEL SZCZEGÓŁOWY 4.2: Silniejsza partycypacja społeczna w zarządzaniu Gminy		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	4.2.1.	Wzmocnienie dialogu z mieszkańcami z zastosowaniem różnych form partycypacji społecznej w zarządzaniu rozwojem na poziomie lokalnym

Źródło: opracowanie własne.

5.3 SPÓJNOŚĆ CELÓW STRATEGII ROZWOJU GMINY Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Cele Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035, podobnie jak wizja, są spójne z następującymi dokumentami wyższego rzędu na poziomach:

krajowym:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030

regionalnym:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

ponadlokalnym o zasięgu powiatowym:

- Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030
- Strategia Zintegrowane Inwestycje Terytorialne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennym Partnerstwo Obszar Funkcjonalny Sławna

Tabela 7: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Strategią zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030 oraz Strategią rozwoju kapitału ludzkiego 2030

	Strategia Rozwoju Gminy Sławno 2026-2035	SOR 2030	SZRWRiR 2030	SRKS2030
✓	I Cel: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną	II Cel: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	I Cel: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy II Cel: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska III Cel: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa	I Cel: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych II Cel: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej IV cel: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
✓	II Cel: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna, oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy	I Cel: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	I Cel: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy III Cel: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa	III Cel: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy IV Cel: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

	Strategia Rozwoju Gminy Sławno 2026-2035	SOR 2030	SZRWRiR 2030	SRKS2030
✓	III Cel: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego	II Cel: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	I Cel: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy II Cel: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska	I Cel: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych IV Cel: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
✓	IV Cel: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi	III Cel: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	II Cel: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska III Cel: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa	I Cel: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych IV Cel: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Źródło: opracowanie własne.

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 pozostają koherentne z celami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), gdyż stanowią ich terytorialne i operacyjne rozwinięcie. Celem głównym SOR jest „*tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”. W tym kontekście cele Gminy Sławno są lokalnym rozwinięciem priorytetów SOR, gdyż przekładają ogólnokrajowe ambicje na konkretne działania w skali gminy, zapewniając jednocześnie, że lokalne przedsięwzięcia będą wspierały nadrzędne kierunki rozwoju Polski. Cel Gminy w zakresie budowy silnej, zintegrowanej społeczności odpowiada krajowemu dążeniu do rozwoju społecznie wrażliwego i terytorialnie zrównoważonego. Rozwijanie

nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki w Gminie realizuje cel SOR zakładający trwały wzrost oparty na wiedzy. Z kolei działania dotyczące ładu przestrzennego, ochrony środowiska i adaptacji klimatycznej pokrywają się z wymogiem zrównoważonego zagospodarowania terytorium, a koncepcja „Inteligentnej Gminy” odzwierciedla cel SOR dotyczący skutecznych, cyfrowych instytucji i usług publicznych, dobrego zarządzania publicznego, w tym stanowienia prawa służącego obywatelom i gospodarce.

Cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 znajdują swoje operacyjne odzwierciedlenie w celach Gminy Sławno, co potwierdza zgodność lokalnej Strategii rozwoju z podejściem krajowym do wzmacniania i wykorzystania kapitału ludzkiego. Dotyczy to zarówno celu głównego SRKS jakim jest *„... wzrost kapitału społecznego i spójności społecznej w Polsce”* jak i celów szczegółowych. Cele Gminy *Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną* oraz wspiera realizację celów krajowych w zakresie podnoszenia poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych oraz poprawy zdrowia obywateli i efektywności systemu opieki zdrowotnej, jak również redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawy dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Lokalny cel *Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna, oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy* wpisuje się bezpośrednio w dwa cele krajowe: ten dotyczący zwiększenia i poprawy wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy oraz podniesienia poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych. Trzeci cel Gminy *Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego* oraz czwarty cel *Inteligentna Gmina* korespondują z dwoma celami SRKS tj.: podniesieniem poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych, oraz redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawą dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Gminy Sławno pozostaje spójna także ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, której celem głównym *„... jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.”* Znaczna zgodność celów dotyczy obszarów kluczowych dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Gmina zamierza wzmocnić kapitał społeczny, spójność społeczną oraz atrakcyjność osiedleńczą, co odpowiada krajowym postulatami poprawy warunków życia, integracji i przeciwdziałania depopulacji obszarów wiejskich. Priorytet dotyczący stworzenia zdwyersyfikowanej i innowacyjnej gospodarki lokalnej, rozwijającej się w zrównoważony sposób na bazie endogenicznych zasobów koresponduje z celem krajowym dotyczącym wzmacniania bezpieczeństwa żywnościowego oraz konkurencyjności produkcji rolnej z uwzględnieniem rozwoju przedsiębiorczości, odporności klimatycznej, transformacji energetycznej, oraz tworzenia pozarolniczych miejsc pracy i podnoszenia kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich. Gminny cel związany z planowaniem przestrzennym, rozwojem infrastruktury technicznej i z zastosowaniem zielono-niebieskich rozwiązań wspierają krajowe cele ochrony zasobów, klimatycznej odporności wsi oraz poprawy dostępności infrastrukturalnej. Rozwój e-administracji na poziomie lokalnym, cyfrowych usług i partycypacji odzwierciedla krajowy cel zapewnienia wysokiej jakości usług publicznych oraz budowania zdolności mieszkańców i instytucji do współdziałania. Strategia Rozwoju Gminy Sławno stanowi operacyjne rozwinięcie najważniejszych

celów SZRWR 2030 na poziomie lokalnym, dzięki czemu przyczyniają się do osiągnięcia krajowych priorytetów rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa poprzez działania dopasowane do specyfiki i potencjału gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Sławno jest zharmonizowana również z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Wpisuje się zarówno w cel główny Krajowej Strategii, którym *„jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”* jak i cele szczegółowe w zakresie wzmacniania spójności społecznej i przestrzennej, rozwijania lokalnych przewag konkurencyjnych oraz podnoszenia jakości zarządzania publicznego. Wspólne elementy obejmują: wsparcie dla kapitału społecznego, rozwój wysokiej jakości usług publicznych (zdrowotnych, społecznych, edukacyjnych), zintegrowane zarządzanie rozwojem, a także wzmacnianie gospodarki lokalnej poprzez zielone i innowacyjne inicjatywy. Strategia gminna uzupełnia cele krajowe o konkretny, terytorialnie ukierunkowany wymiar działania.

Strategia Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 wykazuje także silne powiązania z celami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030, zwłaszcza w obszarach zwiększania jakości życia mieszkańców, rozwoju wspólnotowości, dostępności usług publicznych oraz gospodarki opartej na potencjale lokalnym i środowiskowym. Obie strategie kładą nacisk na wzmacnianie kapitału społecznego, wspieranie usług społecznych i zdrowotnych, rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz zintegrowane podejście do zarządzania przestrzenią i środowiskiem. Widoczna jest także zbieżność w zakresie wspierania nowoczesnych, przyjaznych środowisku gałęzi gospodarki i promowania sprawnego, profesjonalnego samorządu.

Tabela 8: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

	Strategia Rozwoju Gminy Sławno 2026-2035	KSRR 2030	SRWZ 2030
✓	I Cel: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną	I Cel: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	I Cel: Otwarta społeczność III Cel: Sprawny samorząd
✓	II Cel: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna, oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy	II Cel: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	II Cel: Dynamiczna gospodarka
✓	III Cel: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego	I Cel: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	III Cel: Sprawny samorząd
✓	IV Cel: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi	III Cel: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	III Cel: Sprawny samorząd

Źródło: opracowanie własne.

Cztery cele strategiczne Gminy Sławno na lata 2026-2035 harmonijnie łączą się z celami strategicznymi powiatu sławieńskiego do 2030 r., w wielu kwestiach poszerzają i uszczegóławiają kierunkowe działania, a także w istotny sposób uzupełniają je. Obie strategie ukierunkowane są na zrównoważony rozwój, wzmacniają kapitał społeczny oraz integrację społeczną, partycypację społeczną, a także rozwijają innowacyjną gospodarkę wykorzystującą wewnętrzne potencjały i nowoczesną administrację, stawiają na przyjazną środowisku infrastrukturę i funkcjonalną przestrzeń oraz chronią naturalne walory gminy.

Tabela 9: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030

	Strategia Rozwoju Gminy Sławno 2026-2035	SRPW 230
✓	I Cel: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną	I Cel: Wzmocnienie roli młodzieży i szkół średnich w rozwoju powiatu sławieńskiego II Cel: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje III Cel: Powiat w ruchu - odpowiedź na sedentaryzm i jego skutki
✓	II Cel: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna, oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy	II Cel: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje
✓	III Cel: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego	II Cel: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje
✓	IV Cel: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi	II Cel: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje

Źródło: opracowanie własne.

Strategiczne cele Gminy Sławno na lata 2026–2035 są w zbieżne z celami Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Obszaru Funkcjonalnego Sławna, obejmującej wszystkie jednostki powiatu. Oba dokumenty wzajemnie się wzmacniają i dopełniają, zwłaszcza w obszarach poprawy jakości przestrzeni publicznych, rozwoju dostępnych usług społecznych oraz wspierania aktywności i integracji mieszkańców. Priorytety gminy w zakresie smart-governance, cyfryzacji i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze turystyki, korespondują z celami ZIT dotyczącymi wzmocnienia innowacyjnej gospodarki, obsługi inwestorów i wykorzystywania potencjałów lokalnych branż. Istotna zgodność występuje także w podejściu do ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatycznych – obie strategie stawiają na ekologiczną mobilność, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, wzmacniając odporność przestrzeni na zagrożenia środowiskowe.

Zachowana spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz ponadlokalnym tworzy podstawę do współpracy terytorialnej oraz skutecznego pozyskiwania środków zewnętrznych.

Tabela 10: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią Zintegrowane Inwestycje Terytorialne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennym Partnerstwo Obszar Funkcjonalny Sławna

	Strategia Rozwoju Gminy Sławno 2026-2035	ZIT
✓	I Cel: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną	I Cel: Atrakcyjne miejsce do życia blisko natury - zintegrowana społeczność żyjąca w estetycznej i w zrównoważony sposób zagospodarowanej przestrzeni publicznej, z dostępnymi usługami poprawiającymi jakość życia
✓	II Cel: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna, oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy	II Cel: Zielona transformacja – czyste środowisko, dostępność transportowa i bezpieczeństwo energetyczne oparte na odnawialnych źródłach energii; III Cel: Konkurencyjna gospodarka - dobrze rozwijająca się różnorodna, konkurencyjna, perspektywiczna działalność gospodarcza, wykorzystująca w sposób zrównoważony lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, ludzkie i infrastrukturalne; IV Cel: Zrównoważona i jakościowo atrakcyjna turystyka oparta na poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego - spójnie zdefiniowany obszar funkcjonalny na mapie turystycznej województwa zachodniopomorskiego z rozwiniętą infrastrukturą i produktami skierowanymi do turystów krajowych i zagranicznych
✓	III Cel: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi oraz integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego	I Cel: Atrakcyjne miejsce do życia blisko natury - zintegrowana społeczność żyjąca w estetycznej i w zrównoważony sposób zagospodarowanej przestrzeni publicznej, z dostępnymi usługami poprawiającymi jakość życia; II Cel: Zielona transformacja – czyste środowisko, dostępność transportowa i bezpieczeństwo energetyczne oparte na odnawialnych źródłach energii; IV Cel: Zrównoważona i jakościowo atrakcyjna turystyka oparta na poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego - spójnie zdefiniowany obszar funkcjonalny na mapie turystycznej województwa zachodniopomorskiego z rozwiniętą infrastrukturą i produktami skierowanymi do turystów krajowych i zagranicznych
✓	IV Cel: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi	I Cel: Atrakcyjne miejsce do życia blisko natury - zintegrowana społeczność żyjąca w estetycznej i w zrównoważony sposób zagospodarowanej przestrzeni publicznej, z dostępnymi usługami poprawiającymi jakość życia

Źródło: opracowanie własne.

6. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Realizacja celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 w obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym ma umożliwić osiągnięcie rezultatów, które w synergiczny sposób doprowadzą do urzeczywistnienia wizji Gminy w 2035 r.

Oczekiwane rezultaty realizacji I celu strategicznego: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną w latach 2026-2035 przede wszystkim ma umożliwić osłabienie trendów depopulacyjnych i starzenia się populacji oraz stymulowanie rozwoju społeczności lokalnej, wzrost zasobów demograficznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców w różnych aspektach.

Spodziewane wzmocnienie kapitału społecznego i obywatelskiego będzie efektem realizacji programów prorodzinnych, korzystania z nowej infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej, większego zaangażowania mieszkańców w sprawy ich dotyczące w Gminie. Oznacza to wyższą dzietność, dodatnie saldo przyrostu rzeczywistego oraz większą frekwencję wyborczą, co potwierdzi trwałe zakorzenienie mieszkańców w życiu Gminy.

Doskonalenie mechanizmów wspierających zakładanie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług zdrowotnych na terenie Gminy i programy profilaktyczne mają poprawić dostępność do tych usług. Rozszerzona sieć placówek społecznych obejmie większą liczbę seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Rezultatem będzie wyższy odsetek ludności korzystającej z usług zdrowotnych oraz wyraźny wzrost satysfakcji z pomocy społecznej.

Spodziewana poprawa atrakcyjności osiedleńczej ma zostać osiągnięta m.in. dzięki lepszej dostępności nowych mieszkań i pakietów wsparcia rodzinnego, co miałyby się przełożyć na napływ młodych rodzin z dziećmi oraz rosnącą liczbę beneficjentów lokalnych programów prorodzinnych, co wzmacniałoby potencjał demograficzny.

Oczekiwane rezultaty obejmują również rozszerzenie oferty wydarzeń i rozwój infrastruktury rekreacyjnej, co miałyby spowodować wzrost uczestnictwa mieszkańców w kulturze, sporcie i turystyce lokalnej oraz poprawić wizerunek Gminy jako przyjaznego miejsca do życia.

Zrewitalizowane obszary zdegradowane w wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu projektów infrastrukturalnych oraz programów aktywizacji odblokują potencjał społeczny. Do 2035 r. spodziewany jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz korzystających ze świadczeń społecznych, przy jednocześnie większym włączeniu mieszkańców tych obszarów w życie Gminy.

Efekt kumulatywny to: większa liczba młodych rodzin, aktywna społeczność lokalna i dobre usługi publiczne zasilają procesy rozwojowe – mieszkańcy chętniej trwale wiążą swoje losy osobiste i zawodowe z Gminą, nowi osiedlają się chętniej, a osoby z obszarów rewitalizowanych wracają na rynek pracy. W rezultacie zostaną stworzone fundamenty odporności demograficznej, podnosząc jednocześnie jakość życia i społeczną spójność.

Tabela 11: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu społecznego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

I Cel strategiczny: Silna i zintegrowana społeczność lokalna, budująca odporność demograficzną			
Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Tendencja w latach 2026-2035 [rok bazowy 2025]
1.1 Wzmacnianie kapitału społecznego i obywatelskiego	- Liczba wdrożonych programów prorodzinnych - Liczba nowych elementów infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej - Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	- Wzrost dzietności - Wzrost liczby mieszkańców - Wzrost liczby ludności mającej dostęp do nowej lub udoskonalonej infrastruktury edukacyjnej, sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej - Wzrost frekwencji w wyborach samorządowych	
1.2 Większa dostępność do wysokiej jakości usług zdrowotnych	- Liczba zachęt do zakładania podmiotów świadczących usługi zdrowotne - Liczba programów profilaktycznych	- Wzrost liczby nowych podmiotów świadczących usługi zdrowotne - Wzrost liczby osób korzystających z programów	
1.3 Większa dostępność do wysokiej jakości usług społecznych	- Liczba nowych usług i miejsc w placówkach społecznych - Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów	- Wzrost satysfakcji mieszkańców z usług społecznych - Zwiększenie liczby osób ze szczególnymi potrzebami objętych regularnym wsparciem - Wzrost liczby ludności mającej dostęp do nowych lub zmodernizowanych obiektów	
1.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w sferze społecznej	- Liczba programów aktywizujących mieszkańców - Liczba projektów infrastrukturalnych	- Wzrost liczby uczestników programów - Zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych - Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych	
1.5 Większa atrakcyjność osiedleńcza	- Liczba nowych mieszkań - Liczba programów wsparcia dla rodzin	- Wzrost liczby nowych mieszkańców - Wzrost liczby nowych rodzin z dziećmi - Zwiększenie liczby rodzin korzystających z programów	
1.6 Unikatowa oferta czasu wolnego	- Liczba zorganizowanych przez Gminę wydarzeń - Liczba nowych obiektów rekreacyjnych	- Wzrost liczby uczestników wydarzeń - Wzrost liczby osób z dostępem do infrastruktury	

Źródło: opracowanie własne.

Na skutek realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno do 2035 r. gospodarka lokalna powinna stać się wyraźnie bardziej dynamiczna, różnorodna i odporna dzięki czterem, wzajemnie wzmacniającym się strumieniom zmian.

Oczekiwany rezultat to rozwój przedsiębiorczości i integracja biznesu - programy wsparcia przedsiębiorców (zwłaszcza młodych), sieciowanie lokalnych firm i przyciąganie inwestorów ma przełożyć się na wzrost liczby nowo rejestrowanych podmiotów, zintegrowanie środowiska gospodarczego rozszerzającego możliwości współpracy B2B i przyspieszającego dyfuzję innowacji.

Spodziewany wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wynikający z rozwoju terenów inwestycyjnych oraz aktywnej promocji, powinien przyczynić się do napływu kapitału zewnętrznego oraz wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

Oczekuje się także rozwoju zrównoważonej turystyki poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury szlaków, produktów turystycznych i gospodarstw agroturystycznych. Powinno to zwiększyć napływ turystów w ciągu roku, zwiększyć dochody branży i samorządu. Większy oczekiwany popyt wygenerowany przez odwiedzających zasili lokalne łańcuchy dostaw, stymulując usługi i rzemiosło. Lokalną gospodarkę powinny także wzmocnić oczekiwane rezultaty rewitalizacji obszarów zdegradowanych w wymiarze gospodarczym poprzez implementację projektów aktywizacji zawodowej i inwestycje infrastrukturalne. Spodziewany wzrost zatrudnienia mieszkańców tych terenów powinien poprawić ich sytuację materialną, ograniczając skalę korzystania ze świadczeń społecznych oraz integrację ze społecznością lokalną. Dzięki temu Gmina zamierza włączyć nieaktywne dotąd zasoby ludzkie w ogólny wzrost gospodarczy.

Efekt skumulowany to więcej młodych firm, nowi inwestorzy i całoroczna turystyka tworzą dodatkowe miejsca pracy, które wchłaniają potencjał ludzki odblokowany m.in. przez rewitalizację. Gmina podąża trwałą, zrównoważoną ścieżką rozwoju opartą na wewnętrznym potencjale mieszkańców oraz przyciągniętym kapitale i wiedzy.

Tabela 12: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu gospodarczego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

II Cel strategiczny: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna oparta na potencjale mieszkańców i zasobach Gminy Sławno			
Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Tendencja w latach 2026-2035 [rok bazowy 2025]
2.1 Konkurencyjna gospodarka, silna lokalną przedsiębiorczością	- Liczba programów wsparcia dla młodych przedsiębiorców - Liczba form integrujących środowisko gospodarcze	- Wzrost liczby nowo powstałych firm, zw. prowadzonych przez osoby poniżej 35 roku życia - Wzrost liczby uczestników różnych form integracji środowiska gospodarczego	
2.2 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej	- Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych - Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych	Wzrost liczby nowych inwestycji w Gminie	
2.3 Rozwój zrównoważonej turystyki	- Liczba wspartych działalności związanych z różnymi formami turystyki - Liczba nowych elementów infrastruktury turystycznej	- Wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę poza sezonem - Wzrost dochodów z turystyki - Wzrost liczby ofert agroturystycznych - Wzrost liczby produktów turystycznych	
2.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w sferze gospodarczej	- Liczba zrealizowanych projektów aktywizacji zawodowej - Liczba inwestycji infrastrukturalnych na obszarach zdegradowanych	- Zwiększenie liczby osób zatrudnionych z obszarów zdegradowanych - Wzrost osób zatrudnionych - Spadek liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych	

Źródło: opracowanie własne.

Rezultatem osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Gminy do 2035 r. będzie poprawa jakości otoczenia, bezpieczeństwa i odporności klimatycznej – poprzez sześć ze sobą powiązanych efektów.

Mobilność zrównoważona poprzez modernizację kilometrowych odcinków dróg wraz z ciągami pieszo-rowerowymi i nowe połączenia autobusowe ma doprowadzić do wyraźnego wzrostu liczby pieszych, rowerzystów i pasażerów transportu publicznego, przy jednoczesnym spadku liczby wypadków drogowych. Lepsza dostępność sprzyja integracji sołectw i ograniczeniu ruchu samochodowego.

Wykreowanie przyjaznych przestrzeni zostanie osiągnięte dzięki rewitalizacji placów, skwerów i centrów wsi, obszarów popegeerowskich, rozbudowie infrastruktury technicznej, zwłaszcza kanalizacji, oraz usuwaniu azbestu i nieefektywnych pieców. Rosnący odsetek mieszkańców korzystających z nowoczesnej infrastruktury komunalnej przyczyni się do stworzenia zdrowszego środowiska mieszkaniowego. Aktywne zaangażowanie społeczności w projekty poprawi spójność społeczną.

Ochrona atrakcyjnych przyrodniczo, zabytków, rozwój szlaków turystycznych i wydarzeń lokalnych zwiększy liczbę odwiedzających obiekty historyczne oraz uczestników imprez kulturalno-rekreacyjnych, umacniając tożsamość i równolegle wspierając sektor turystyki.

Rozwój zielonej infrastruktury pozwoli na poszerzanie chronionych obszarów, rozwój sieci korytarzy ekologicznych oraz wsparcie rolnictwa ekologicznego, co spowoduje wzrost różnorodności biologicznej, powierzchni nowo zagospodarowanej zieleni i udziału upraw ekologicznych. Akcje edukacyjne włączą mieszkańców w ochronę przyrody i będą utrwalały postawy proekologiczne.

Instalacje OZE i projekty termomodernizacyjne budynków publicznych pozwolą obniżyć ogólne zużycie energii, jednocześnie zwiększając udział zielonej energii i przychody Gminy z jej produkcji. Poprawi to bezpieczeństwo energetyczne i obniży emisyjność lokalnej gospodarki.

Inwestycje w zielono-błękitną infrastrukturę, retencję wód opadowych oraz programy edukacyjne zapewnią coraz większej liczbie mieszkańców ochronę przed skutkami zmian klimatycznych, a rosnąca świadomość ekologiczna przełoży się na trwałe zmiany w sposobie użytkowania przestrzeni.

Efekt skumulowany: bezpieczniejsze drogi, atrakcyjne przestrzenie publiczne, bogatsza oferta zrównoważonej turystyki i mocniejsze ekosystemy współtworzą przyjazne, klimatycznie odporne środowisko życia. Dzięki synergii mobilności, rewitalizacji, zielonej infrastruktury i energetyki odnawialnej, Gmina Sławno buduje przewagi konkurencyjne oparte na wysokiej jakości przestrzeni i zdrowym środowisku.

Tabela 13: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

III Cel strategiczny: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi i integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego Gminy Sławno			
Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Tendencja w latach 2026-2035 [rok bazowy 2025]
3.1 Rozwój zrównoważonego systemu transportowego	- Długość zmodernizowanych dróg z infrastrukturą pieszo-rowerową - Liczba nowych połączeń komunikacji publicznej	- Zwiększenie liczby pieszych i rowerzystów z dostępem do infrastruktury - Wzrost liczby pasażerów komunikacji publicznej - Zmniejszenie liczby wypadków drogowych	
3.2 Przyjazne przestrzenie publiczne	Liczba projektów w zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznych	- Wzrost udziału lokali w budynkach po byłych PGR-ach w stosunku do wszystkich lokali mieszkalnych - Wzrost udziału mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej lub z przydomowej oczyszczalni ścieków - Wzrost ilości azbestu do utylizacji - Wzrost liczby kotłów klasy 5	
3.3 Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Liczba obiektów zabytkowych objętych ochroną	- Wzrost liczby odwiedzających obiekty zabytkowe - Wzrost liczby uczestników wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych	

III Cel strategiczny: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi i integracji społecznej. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego Gminy Sławno

	- Liczba wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych - Długość utworzonych, zmodernizowanych szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych		↑
3.4 Ochrona bioróżnorodności	- Powierzchnia terenów objętych ochroną (ha) - Liczba utworzonych korytarzy ekologicznych - Powierzchnia zielonej infrastruktury (ha) - Liczba gospodarstw ekologicznych - Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych	- Wzrost różnorodności biologicznej na obszarach połączonych korytarzami - Wzrost liczby nowo zagospodarowanych terenów zielonych - Wzrost udziału rolnictwa ekologicznego w ogólnej produkcji rolniczej - Wzrost liczby podmiotów lub osób zaangażowanych w akcje proekologiczne	↑ ↑ ↑ ↑
3.5 Wzrost efektywności energetycznej i wykorzystania OZE	- Liczba instalacji OZE - Liczba wykonanych termomodernizacji budynków publicznych	- Obniżenie zużycia energii w budynkach publicznych - Wzrost zużycia energii w budynkach publicznych z produkcji OZE - Wzrost dochodów Gminy z tytułu instalacji OZE na terenie Gminy	↓ ↑ ↑
3.6 Adaptacja do zmian klimatu	- Liczba projektów infrastruktury adaptacyjnej - Liczba akcji edukacyjnych	- Wzrost liczby ludności mającej dostęp do nowej lub udoskonalonej zielono-niebieskiej infrastruktury - Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie adaptacji do zmian klimatu	↑ ↑

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu instytucjonalnego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

IV Cel strategiczny: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi			
Cel szczegółowy	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Tendencja w latach 2026-2035 [rok bazowy 2025]
4.1 Zwiększenie sprawności instytucjonalnej Gminy	- Liczba szkoleń dla kadry urzędniczej - Liczba usług publicznych dostępnych online - Liczba akcji promocyjno-szkoleniowych z korzystania z e-usług	- Wzrost liczby zrealizowanych projektów rozwojowych - Wzrost satysfakcji mieszkańców z obsługi - Wzrost liczby mieszkańców korzystających z usług cyfrowych	↑ ↑ ↑
4.2. Silniejsza partycypacja społeczna w zarządzaniu gminą	Liczba przeprowadzanych konsultacji społecznych	Wzrost liczby mieszkańców uczestniczących aktywnie w konsultacjach społecznych	↑

Źródło: opracowanie własne.

7. WYMIAR PRZESTRZENNY STRATEGII ROZWOJU GMINY SŁAWNO

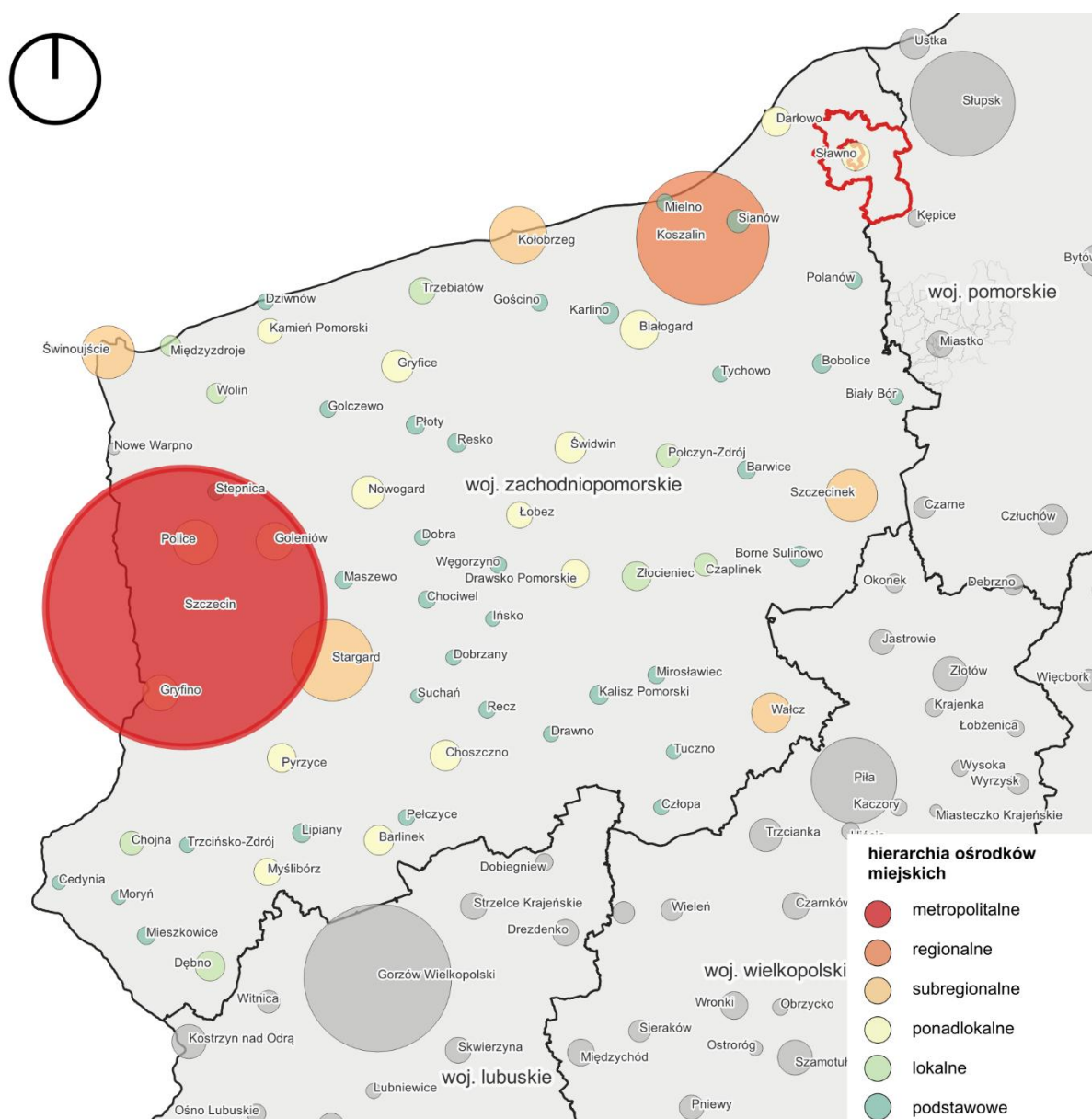
7.1 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

7.1.1 Struktura sieci osadniczej

Gmina Sławno znajduje się w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Graniczy z gminami województwa pomorskiego: na wschodzie z gminą Kobylnica, na południowym wschodzie z gminą i miastem Kępice, oraz z gminami województwa zachodniopomorskiego: na północy z gminą Postomino, na zachodzie z gminami Malechowo i Darłowo. Jest to jedna z większych gmin w województwie zachodniopomorskim, zajmująca powierzchnię 283,86 km² i największa gmina w powiecie sławieńskim (27,3% jego powierzchni). Pod względem powierzchni plasuje się na 24. miejscu spośród 114 gmin w województwie zachodniopomorskim.

Najbliższym ośrodkiem regionalnym Koszalin (40 km) i Słupsk (30 km). Najbliższym ośrodkiem metropolitalnym jest Gdańsk (160 km) a także Szczecin (210 km). Miasto Sławno jest ośrodkiem ponadlokalnym.

Rysunek 7: Struktura miast w otoczeniu Gminy Sławno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL, oraz PZPWZ

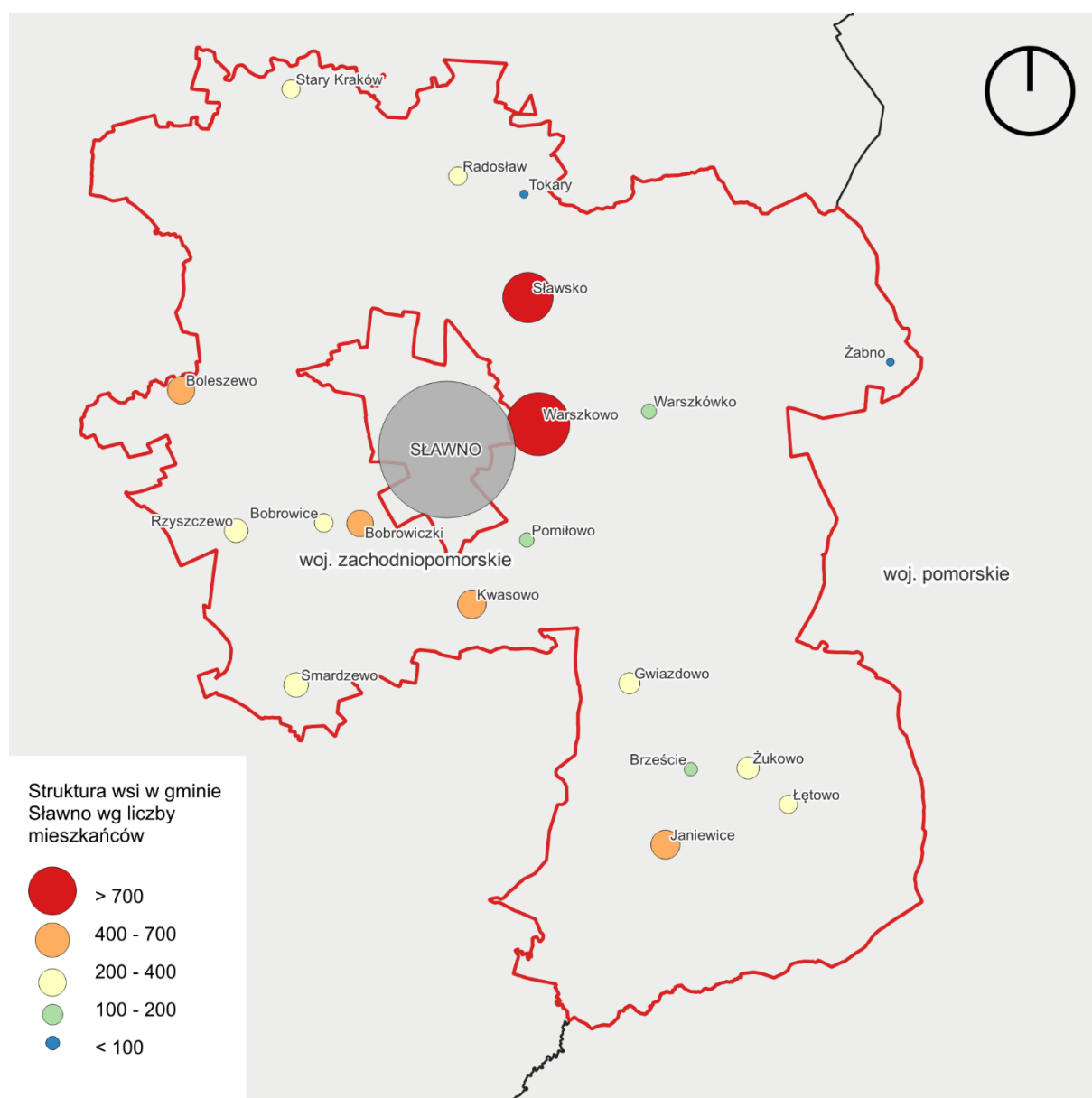
Gmina wiejska Sławno otacza obszar Gminy miejskiej Sławno o obszarze 15,78 km² (najmniejsza gmina w województwie zachodniopomorskim). W 2023 r. liczba ludności Gminy Sławno wynosiła 8,22 tys., a miasta Sławno 11,78 tys. mieszkańców.

Granice administracyjne Gminy i jej przynależność do struktur regionalnych zmieniały się na przestrzeni lat. Gmina jako jednostka administracyjna została powołana do życia w 1945 r. na terenie tzw. Ziemi Odzyskanych pod zarządem wojewody gdańskiego. W 1946 r. weszła w skład województwa szczecińskiego. W 1950 r. stała się częścią nowoutworzonego województwa koszalińskiego. Na skutek kolejnej reformy administracyjnej w 1954 r. wprowadzono gromadę na miejsce Gminy. W 1973 r. ponownie zaczęła funkcjonować jako jednostka gminna, w kształcie zbliżonym do obecnego – część jej terytorium weszła w skład sąsiedniej Gminy Malechowo. W drugiej połowie lat 80-tych XX w.

Gmina Sławno została połączona z miastem Sławno. W 1991 r. na mocy uchwały Rady Miasta i Gminy podzielono samorząd miejsko-gminny, od wyborów do Rady Gminy Sławno w 1992 r. funkcjonuje ona jako samodzielna jednostka samorządu terytorialnego.

Położenie Sławna, w oddaleniu od ośrodków metropolitalnych i regionalnych, na ważnym szlaku komunikacyjnym jest mocną determinantą rozwoju Gminy. Peryferyjne położenie powinno powodować wzmocnienie funkcji ponadlokalnych Sławna wraz z otoczeniem jako ośrodka ponadlokalnego, uzupełniającą strukturę osadniczą regionu. Gmina Sławno, jako najsilniej powiązana funkcjonalnie i przestrzennie z miastem Sławno, ma istotne znaczenie w tym procesie.

Rysunek 8: Struktura sieci osadniczej w Gminie Sławno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL – Polska w liczbach 2024

W skład Gminy Sławno wchodzi: 22 sołectwa oraz 30 miejscowości. Sieć osadniczą Gminy tworzą małe miejscowości o zwartej zabudowie, rozmieszczone wzdłuż głównych dróg komunikacyjnych, na planie ulicówek i wielodrożnic. Przestrzenny rozkład miejscowości w Gminie jest dość równomierny, a centralnym punktem jest miasto Sławno. Największymi wsiami Gminy są Warszkowo i Sławsko.

7.1.2 System powiązań przyrodniczych i krajobraz kulturowy

Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

Gmina Sławno znajduje się na terenie mezoregionu Równina Słupska. Gmina charakteryzuje się bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, z mocno rozwiniętą funkcją rolniczą.

Struktura środowiska przyrodniczego w Gminie Sławno jest kształtowana przez elementy abiotyczne, takie jak budowa geologiczna, geomorfologiczna oraz klimat, które stwarzają potencjalne warunki dla rozwoju elementów biotycznych. Główne elementy struktury przyrodniczej to korytarze ekologiczne i obszary o kluczowym znaczeniu dla środowiska. Do głównych komponentów tej struktury należą doliny rzek Wieprzy, Rakówki, Ściegnicy i Moszczenicy, zbocza doliny Wieprzy, obniżenie jeziora Łętowskiego oraz wysoczyzny: płaska i falista – morenowa i zastoiskowa, zarówno porośnięte lasem, jak i użytkowane rolniczo, a także wysoczyzna morenowa pagórkowata, również porośnięta lasem i użytkowana rolniczo.

Gmina Sławno ma młodoglacjalną rzeźbę terenu. W północno-zachodniej części dominują równiny zastoiskowe i płaska lub lekko falista wysoczyzna morenowa (20-40 m n.p.m.), a w północno-wschodniej części teren wznosi się na 30-60 m n.p.m. Obszar ten jest pozbawiony większych zbiorników wodnych, ale występują podmokłe obniżenia. Rzeźba terenu jest bardziej urozmaicona w miejscach, gdzie wysoczyzny przecinają doliny Wieprzy oraz inne doliny erozyjne.

W południowo-wschodniej części Gminy teren jest bardziej zróżnicowany, z falistą i pagórkowatą wysoczyzną (40-70 m n.p.m.) oraz dużą rynną subglacjalną, odwadnianą przez Reknice. Pagórkowata wysoczyzna osiąga ponad 100 m n.p.m., a nachylenie stoków wynosi 2-5°, przekraczając 5° w najbardziej pagórkowatych miejscach.

Środkową część Gminy zajmuje malownicza dolina rzeki Wieprzy, wykorzystująca dolinę wód roztopowych (szerokość ponad 2,5 km, głębokość około 30 m, dno na wysokości około 20 m n.p.m.) i rynną subglacjalną (dno na wysokości około 15 m n.p.m.).

Wysoczyzna morenowa jest przecięta rynnami subglacjalnymi, którymi odpływały wody roztopowe. W północnej części Gminy znajduje się rynna wykorzystywana przez Wieprzę oraz rynna rzeki Radosławki. W części wschodniej są rynny Wrześniczki i Ściegnicy, a w południowej rynna odwadniana przez Reknice, ograniczona wysokimi krawędziami przekraczającymi 30 m.

Najwyższe wzniesienia (około 103,5 m n.p.m.) znajdują się w południowej części Gminy, w pasie moreny pagórkowatej na wschód od jeziora Janiewickiego. Najniżej położone obszary (około 7 m n.p.m.) znajdują się na północnych krańcach Gminy, w dolinie Wieprzy. Powierzchnia Gminy nachylona jest w kierunku północno-zachodnim.

Na terenie Gminy Sławno dominującym typem użytkowania gruntów są lasy, które zajmują 11894 ha, co stanowi 41,83% powierzchni Gminy. Drugim co do wielkości typem użytkowania są grunty orne,

obejmujące 10274 ha, stanowiące 36,13% powierzchni. Łąki, zajmujące 2362 ha (8,31%), oraz pastwiska, które obejmują 1318 ha (4,64%), również mają znaczący udział w użytkowaniu gruntów.

Lasy w Gminie Sławno są zróżnicowane. Największe kompleksy leśne skupiają się na północy i południu Gminy. Dominują drzewostany sosnowe, szczególnie w południowo-wschodniej części Gminy. W innych rejonach występują bory mieszane i bagienne. W kompleksie Starokrakowskich Lasów przeważają buczyny, zarówno żyzne, jak i kwaśne. Na stokach doliny Wieprzy rosną lasy dębowo-grabowe. Olsy tworzą niewielkie enklawy w lasach liściastych, a łągi jesionowo-olszowe są bardziej powszechne na siedliskach z powolnym przepływem wód gruntowych.

Cmentarze i parki dworskie na terenie Gminy Sławno to nie tylko miejsca pamięci, ale również cenne obiekty przyrodnicze. Wiele z nich charakteryzuje się bogatym drzewostanem, w którym dominują dęby, jesiony, klony i lipy. Pomimo upływu lat i często trudnych warunków, wiele z tych cmentarzy i parków zachowało swój unikalny charakter i stanowi ważny element krajobrazu kulturowego regionu.

Powierzchnia wód w Gminie Sławno wynosi 708 ha, co stanowi 2,49% całkowitej powierzchni Gminy. Główna rzeka to Wieprza, która przepływa przez Gminę na długości 32,1 km. Najważniejsze dopływy Wieprzy to Ściegnica, Wrześniczka, Reknica i Moszczenica. Moszczenica, druga co do wielkości rzeka w Gminie, ma długość 9,9 km i wpada do Wieprzy w Sławnie. Reknica płynie na południu Gminy, ma 5,5 km długości i przepływa przez bagnistą dolinę. Wrześniczka, o długości 7,2 km, płynie na północnym wschodzie, a Ściegnica, o długości 3,2 km, płynie na południe od Tychowa.

Gmina ma niewiele jezior – największe to jezioro Łętowskie (402,5 ha) i Janiewickie (10 ha). Występuje tu także kilkanaście stawów, głównie w dolinach rzek. Wody powierzchniowe pełnią ważne funkcje przyrodnicze, kulturowe i gospodarcze, wspierając różnorodność biologiczną, poprawiając lokalny klimat, zwiększając retencję wodną oraz tworząc bogate biotopy. Zbiorniki i ciekły wodne podtrzymują naturalne procesy hydrologiczne, zasilają lub drenują wody podziemne, a także tworzą sieć ekologiczną jako obszary węzłowe lub korytarze ekologiczne.

Jakość wód w Gminie Sławno jest monitorowana ze względu na różne źródła zanieczyszczeń, które mogą być geogeniczne, antropogeniczne lub poligenetyczne. Główne źródła zanieczyszczeń to pola uprawne, ścieki bytowe i opadowe oraz zanieczyszczenia z utwardzonych powierzchni. Badania jakości wód powierzchniowych obejmują elementy biologiczne, fizykochemiczne i chemiczne, a także hydromorfologiczne. Wyniki badań udostępniane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wskazują, że stan chemiczny wód jest stale poniżej dobrego, a stan ekologiczny jest umiarkowany lub zły.

Gmina Sławno jest połączona z otaczającymi terenami głównie przez dolinę Wieprzy, która pełni rolę krajowego korytarza ekologicznego w sieci ECONET-PL. Dolina Wieprzy stanowi ważny szlak w północno-zachodniej części Gminy, tworzy połączenie południkowe na północ od Sławna oraz silne powiązania w kierunku południowo-wschodnim we wschodniej części Gminy. Dolina Ściegnicy łączy Gminę z terenami na wschodzie, tworząc połączenie w kierunku północno-wschodnim do doliny Brzozowej i dalej z łąkami pod Komorczyńcem. Na południu powiązania przyrodnicze są utrzymywane dzięki kompleksom leśnym oraz dolinie rzeki Grabowej, która łączy te kompleksy w kierunku zachodnim i południowym. W zachodniej części Gminy główne połączenie z terenami sąsiednimi odbywa się przez dolinę Moszczenicy, a w kierunku południowo-zachodnim w okolicach Smardzewa.

Gmina i jej sąsiedztwo mają wiele przyrodniczo cennych obszarów, takich jak oczka wodne, podmokłe obniżenia, bagna i torfowiska, tworzących mozaikę siedliskową.

Tabela 15: Odsetek terenów prawnie chronionych w 2023 r. (bez stref NATURA 2000)

	[%]
Polska	32,2
Województwo zachodniopomorskie	21,9
Powiat sławieński	15,0
Gmina Sławno	5,5

Źródło: opracowanie na podstawie danych BDL, GUS, <https://stat.gov.pl>

Gmina Sławno obfituje w przyrodniczo cenne tereny. Najbardziej wartościowe obiekty i obszary są chronione prawnie na podstawie przepisów dotyczących ochrony przyrody oraz innych regulacji związanych z ochroną środowiska. Ochrona ta wynika z konwencji międzynarodowych, dyrektyw Unii Europejskiej, a także polskich i międzynarodowych opracowań ekologicznych, takich jak Czerwone Listy (europejska i polska), programy ostoi przyrody, w tym ostoi ptaków, oraz programy ESOCh, ECONET i Natura 2000.

Na terenie Gminy Sławno znajdują się **dwa rezerваты przyrody**:

- **Janiewickie Bagno** (utworzony 22 czerwca 1962 r., powierzchnia 162,28 ha) – rezerwat torfowiskowy, którego celem jest ochrona fragmentu boru bagiennego na torfowisku przejściowym, w tym stanowiska reliktovej maliny moroski oraz innych typowych roślin boru bagiennego.
- **Sławieńskie Dęby** (utworzony 15 lutego 1988 r., powierzchnia 34,31 ha) – rezerwat leśny, którego celem jest zachowanie fragmentu grądu o charakterze naturalnym z licznymi pomnikowymi dębami.

Rezerваты te chronią cenne ekosystemy i siedliska przyrodnicze, mając istotne znaczenie naukowe, dydaktyczne i krajobrazowe.

Ponadto PZPWP postuluje powstanie rezerwatu 900 m w kierunku NE od północnych wybudowań Smardzewa. Postuluje się ochronę ważnego miejsca rozmnażania płazów oraz miejsca przebywania tych zwierząt na łądzie, ochrona miejsca gniazdowania, przebywania i żerowiska kilkunastu gatunków drobnych ptaków śpiewających., ochronę wodopoju okolicznych zwierząt, również ssaków kopytnych.

Na terenie Gminy Sławno znajdują się trzy obszary **NATURA 2000**, które są częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej, mającej na celu ochronę cennych i zagrożonych składników różnorodności biologicznej Europy:

- **Dolina Grabowej** (kod obszaru PLH320003) o powierzchni 8255,34 ha, z czego 114 ha znajduje się na terenie Gminy Sławno.
- **Janiewickie Bagno** (kod obszaru PLH320008) o powierzchni 162,28 ha, w całości znajdujące się na terenie Gminy Sławno.
- **Dolina Wieprzy i Studnicy** (kod obszaru PLH220038) o powierzchni 14349,03 ha, z czego 1564 ha znajduje się na terenie Gminy Sławno.

Te obszary chronią cenne ekosystemy i siedliska przyrodnicze, wspierając zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy.

Obszar chronionego krajobrazu „**Jezioro Łętowskie oraz okolice Kępic**” został utworzony w 1981 r. i obejmuje 6966 ha, z czego 1372 ha znajduje się na terenie Gminy Sławno. Obszar ten leży w województwach pomorskim (5600 ha) i zachodniopomorskim (1366 ha). Charakteryzuje się malowniczymi przełomami i zakolami w dolinie Wieprzy oraz rozległymi kompleksami leśnymi, które są lęgowiskami dla ptaków takich jak bielik, rybołów, błotniak stawowy, bąk i perkoz. Lesistość obszaru wynosi 76%, a w jego granicach znajdują się dwa duże jeziora wytopiskowe (łętowskie i Obłęskie), stawy rybne, naturalne oczka wodne oraz różnorodne ekosystemy. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie istniejących wartości przyrodniczych oraz utrzymanie równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „**Dolina Reknicy**” został utworzony 22 maja 2024 r. i obejmuje 53,63 ha w Gminie Sławno, w obrębach geodezyjnych Gwiazdowo i Kwasowo. Teren ten charakteryzuje się silnie zabagnionym krajobrazem, przez który przepływa struga Reknica, lewobrzeżny dopływ Wieprzy. Znajdują się tu wilgotne łąki, trzcinowiska oraz zarośla wierzbowe. Głównym celem ochrony jest zachowanie walorów widokowych i estetycznych obszaru, a także ochrona zbiorowisk roślinnych, flory oraz awifauny. Na terenie zespołu występuje 188 gatunków roślin naczyniowych, w tym gatunki chronione, oraz 43 gatunki ptaków, takie jak dzięcioł czarny i orlik krzykliwy.

Obowiązują tu zakazy niszczenia obszaru, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, uszkodzenia gleby, zmiany stosunków wodnych oraz umieszczania tablic reklamowych.

Na terenie Gminy Sławno znajduje się wiele interesujących pomników przyrody, w tym pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz głązy narzutowe. W Kwasowie, w pobliżu ośrodka edukacyjnego "Zielona Szkoła", rosną imponujące sosny wejmutki o obwodach pni 270 cm, 220 cm i 330 cm. W Żukowie i Kwasowie można znaleźć dęby bezszypułkowe o obwodach pni sięgających 734 cm, 600 cm, 450 cm, 430 cm i 370 cm. W Kwasowie rosną również daglezie zielone o obwodach pni 320 cm, 340 cm, 330 cm i 260 cm, a na cmentarzu przykościelnym w Kwasowie znajdują się lipy drobnolistne o obwodach 416 cm, 364 cm, 327 cm i 270 cm. Głązy narzutowe, będące świadectwem przeszłości lodowcowej, można znaleźć w Janiewiczach (obwód 910 cm) i Tychowie (obwód 1080 cm). Inne interesujące drzewa to wiąz pospolity o obwodzie 255 cm, buk pospolity oraz choina kanadyjska o obwodzie 220 cm, które rosną w Kwasowie i Żukowie.

Na terenie wielu miejscowości Gminy Sławno tj. Żukowo, Tychowo, Noskowo, Stary Kraków itp. występują zabytkowe aleje i szpalery drzew. Między innymi w Kwasowie znajduje się najstarsza w Polsce aleja lipowa, zwana Aleją Pańską, której wiek szacuje się na 240-290 lat, a obwód pnia największej z lipto 630 cm. Z kolei Aleja Bismarcka to aleja lipowa w Janiewiczach zaczynająca się przy

kapliczce i prowadząca w kierunku Warcina. Według legendy została posadzona przez samego Otto von Bismarcka, Kanclerza Rzeszy. Aleję tworzą stare lipy wąskolistne i kilkanaście klonów. Niektóre z lip mają nawet 4,7 m obwodu. Wiele jest też alei śródpolnych i nasadzeń szpalerowych w zabytkowych parkach. Wszystkie drzewa stanowią cenny, zabytkowy starodrzew.

Na terenie Gminy Sławno grunty są podzielone na różne klasy bonitacyjne, które określają ich jakość i przydatność rolniczą. Powierzchnia gruntów od klasy II do IIIb wynosi 2156 ha, co stanowi 14,39% całkowitej powierzchni gruntów w Gminie. Najwięcej gruntów znajduje się w klasach IVa (3873 ha, 25,86%) i IVb (2981 ha, 19,91%), co razem stanowi 45,77% powierzchni gruntów.

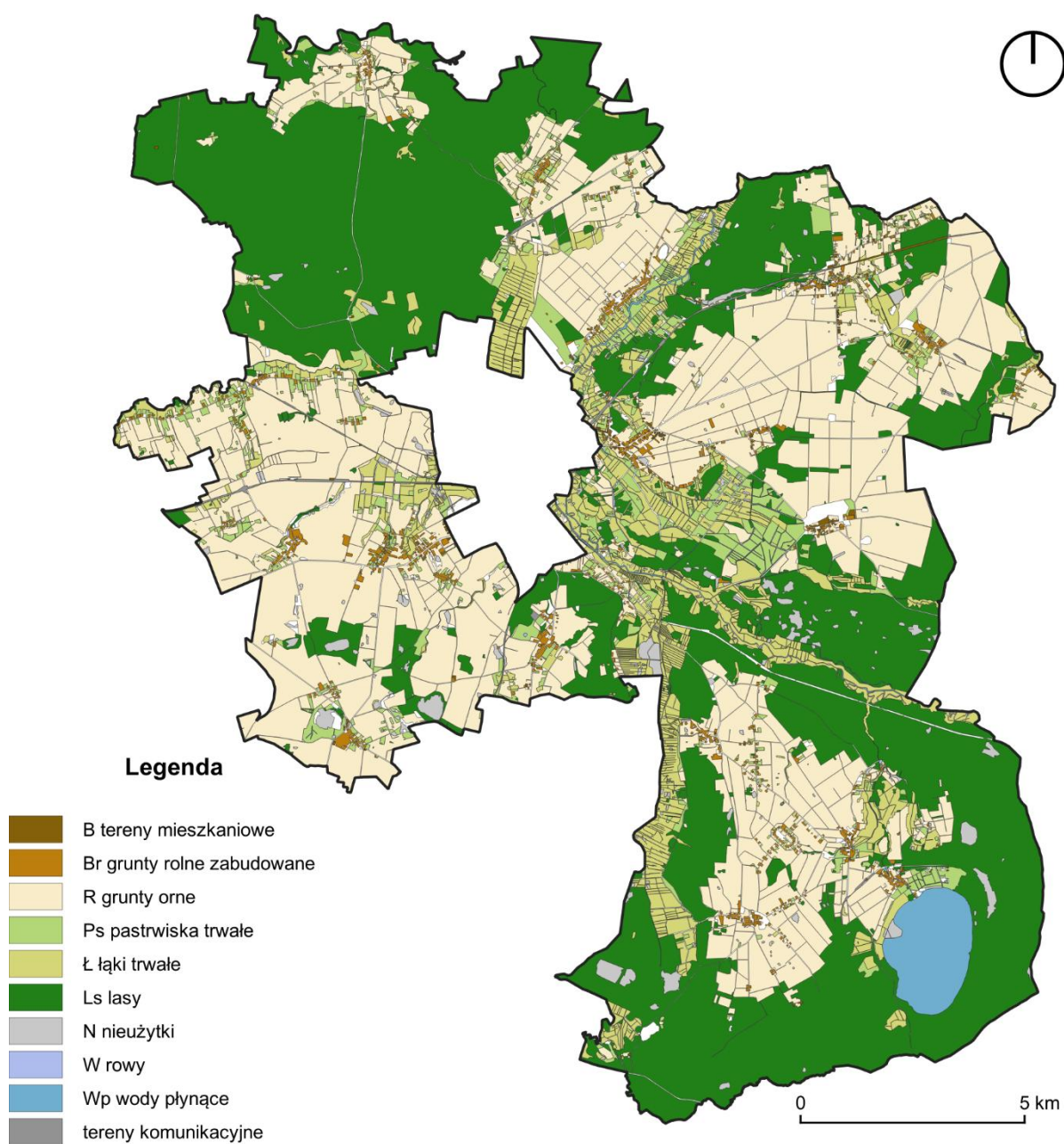
Gleby w Gminie Sławno powstają w wyniku długotrwałych procesów zależnych od podłoża skalnego, rzeźby terenu, klimatu i roślinności. Dominują gleby brunatne oraz bielicowe i pseudobielicowe.

Gleby brunatne tworzą się na glinach i piaskach gliniastych, występując głównie w zachodniej i północno-zachodniej części Gminy. Bielice i pseudobielice powstają na lżejszych glebach i zajmują duże powierzchnie we wschodniej i południowej części Gminy.

Najżyźniejsze gleby, zaliczone do kompleksu pszennego dobrego, znajdują się w północno-zachodniej części Gminy, w okolicach Rzyszczewa, Boleszewa, Radosławia, Sławska, Starego Krakowa oraz Noskowa. Na pozostałym obszarze dominują gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego, szczególnie w okolicach Kwasowa, Nosówka i Warszkówka.

Gleby zbożowo-pastewne mocne występują między Boleszewem a Rzyszczewem oraz w okolicach Tokar i Radosławia. W dolinach rzecznych i lodowcowych rynnach znajdują się gleby organiczne, takie jak torfowe i murszowe, które mają sztucznie uregulowane stosunki wodne.

Rysunek 9: Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Sławno

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej Gminy Sławno.

Gmina Sławno charakteryzuje się uporządkowaną strukturą przestrzenną stref przyrodniczych i zagospodarowanych. Poszczególne, podstawowe typy użytkowania przestrzeni nie są rozdrobnione. Kompleksy leśne, czy łąkowe są rozległe i skupione w duże obszary i wyraźnie oddzielone od terenów użytkowanych rolniczo zagospodarowanych.

Zasoby dziedzictwa kulturowego

Gmina Sławno ma bogatą historię, sięgającą IX wieku, kiedy to powstały pierwsze grodziska słowiańskie, takie jak w Sławsku (Stare Sławno). W XII wieku książęta sławieńscy uznali zwierzchnictwo duńskie, a w 1119 r. rozpoczęła się dynastia sławieńska. W 1185 r. książę Racibor I

założył zakon Joannitów w Sławnie. W XIII wieku ziemia sławieńska wielokrotnie zmieniała przynależność, będąc częścią Pomorza Zachodniego, Wschodniego, Rugii i Brandenburgii. W 1235 r. została włączona do diecezji gnieźnieńskiej, a w 1277 r. sprzedana margrabiemu brandenburskiemu. W 1423 r. doszło do zjednoczenia Pomorza pod władzą Bogusława X, co przyniosło znaczące reformy. W 1648 r., po pokoju wersalskim, ziemia sławieńska przeszła pod panowanie Brandenburgii. W XVIII wieku nastąpiły reformy miejskie i gospodarcze, a w XIX wieku uwłaszczenie chłopów. Po II wojnie światowej, w 1945 r., większość folwarków przejęła Armia Czerwona, a w 1950 r. majątki przeszły pod administrację polską. Gmina Sławno w obecnym kształcie terytorialnym została powołana 1 stycznia 1973 r.. W drugiej połowie lat 80-tych została połączona z miastem Sławno, zaś jesienią 1991 r. Rada Miasta i Gminy Sławno podjęła uchwałę o podziale gminy miejsko-wiejskiej na dwa odrębne samorządy.

Gmina Sławno jest bogata w zabytki archeologiczne, które obejmują różne okresy historyczne. Na terenie Gminy znajduje się łącznie 8 udokumentowanych stanowisk zabytków archeologicznych. W Janiewiczach (st. 8), Starym Krakowie (st. 6) Łętowie (st. 9) oraz Sławsku (st. 5) znajdują się średniowieczne grodziska, świadczące o dawnych osadach obronnych. Stary Kraków (st. 9) kryje cmentarzysko z epoki brązu, co wskazuje na długą historię osadnictwa w tym regionie. Wrześnica posiada kilka stanowisk, w tym średniowieczne grodzisko (st. 7) oraz dwa cmentarzyska (st. 16 i st. 17).

Fot. 1: Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Starym Krakowie

Źródło: archiwum własne.

Gmina Sławno posiada kilkanaście cennych zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, które odzwierciedlają bogatą historię regionu. W Boleszewie znajduje się kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1500 r. oraz drzewostan o nieznanej dacie. Kwasowo może się poszczycić kościołem ewangelickim, obecnie rzymskokatolickim

filialnym pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny z XVI wieku oraz drzewostanem na cmentarzu. W Noskowie znajdują się pałac i park z końca XIX wieku. Rzyszczewo posiada kościół filialny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z przełomu XIV i XV wieku. W Starym Krakowie znajduje się kościół parafialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej z początku XV wieku. Sławsko ma kościół filialny pw. Świętej Trójcy z przełomu XIV i XV wieku. W Tychowie znajduje się kościół filialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski z połowy XIV wieku oraz drzewostan na cmentarzu kościelnym. Wrześnica posiada kościół pw. Matki Boskiej Pocieszenia z drugiej połowy XIX wieku, przykościelny cmentarz ewangelicki oraz mur kamienny, oba o nieznanym dacie. W Żukowie znajduje się kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego z XV wieku.

W Gminie Sławno znajduje się wiele zabytków wpisanych do ewidencji, które obejmują różnorodne typy obiektów i okresy historyczne. Najwięcej zabytków pochodzi z XIX wieku, co wskazuje na intensywny rozwój budownictwa w tym okresie. Dominują obiekty mieszkalne, takie jak domy (chałupy) i budynki inwentarskie, a także stodoły.

Fot. 2: Tradycyjna zabudowa Sławska

Źródło: archiwum własne.

Wśród parków można wymienić park pałacowy w Noskowie z drugiej połowy XIX wieku, park dworski w Rzyszczewie z końca XIX wieku, park dworski w Smardzewie z drugiej połowy XIX wieku oraz park leśny w Żukowie z końca XVIII wieku. We Wrześnicy znajduje się park przy leśniczówce z lat 1870-1880. Wśród założeń parkowych wyróżnia się park dworski w Tychowie pochodzący z II połowy XVIII wieku. Jest to park krajobrazowy o powierzchni 13,7 ha. Na tym terenie zielonym rośnie około 2300 drzew, których wiek w większości wynosi 60-100 lat..

Na obszarze Gminy znajduje się również wiele zabytkowych cmentarzy. W Radosławiu znajduje się cmentarz ewangelicki z drugiej połowy XIX wieku, w Rzyszczewie cmentarz ewangelicki z drugiej

połowy XIX wieku oraz cmentarz ewangelicki przykościelny z początku XIX wieku. W Sławsku znajduje się cmentarz ewangelicki przykościelny z XIX wieku, a w Smardzewie cmentarz ewangelicki z drugiej połowy XIX wieku. W Starym Krakowie można znaleźć cmentarz ewangelicki przykościelny z XIX wieku oraz cmentarz ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, z drugiej połowy XIX wieku. W Tokarach znajduje się cmentarz ewangelicki z początku XX wieku, a w Tychowie cmentarz ewangelicki przykościelny z XIV-XV wieku oraz cmentarz ewangelicki z drugiej połowy XIX wieku. Wrześnica posiada cmentarz ewangelicki z przełomu XIX i XX wieku, cmentarz komunalny z 1950 r. oraz cmentarz ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki przykościelny, z początku XIX wieku. W Bobrowicach znajduje się cmentarz ewangelicki z końca XVIII wieku. W Noskowie znajduje się cmentarz ewangelicki z drugiej połowy XIX wieku.

Fot. 3: Zabytkowy kościół w Kwasowie

Źródło: archiwum własne.

Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego wyodrębnił na terenie Gminy Sławno 4 krajobrazy priorytetowe:

- **Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem (częściowo na terenie Gminy Sławno).** W Boleszewie znajduje się kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego z historyczną nekropolią, wpisany do rejestru zabytków. Pierwszy budynek pochodzi z przełomu XIV/XV w., a obecny kościół z zachowanym wyposażeniem z XIV-XVI w. powstał w 1915 r. Cmentarz zachował jeden nagrobek z 1908 r. i trzy dęby będące pomnikami przyrody. Krajobraz zamykają duże kompleksy leśne, a wsie zachowały cenną architekturę wiejską.
- **Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice - Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście (w całości na terenie Gminy Sławno).** W Żukowie znajduje się XV-wieczny gotycki kościół. Poza tym na omawianym terenie znajdują się XIX-wieczne zespoły dworsko-folwarczne w Żukowie i

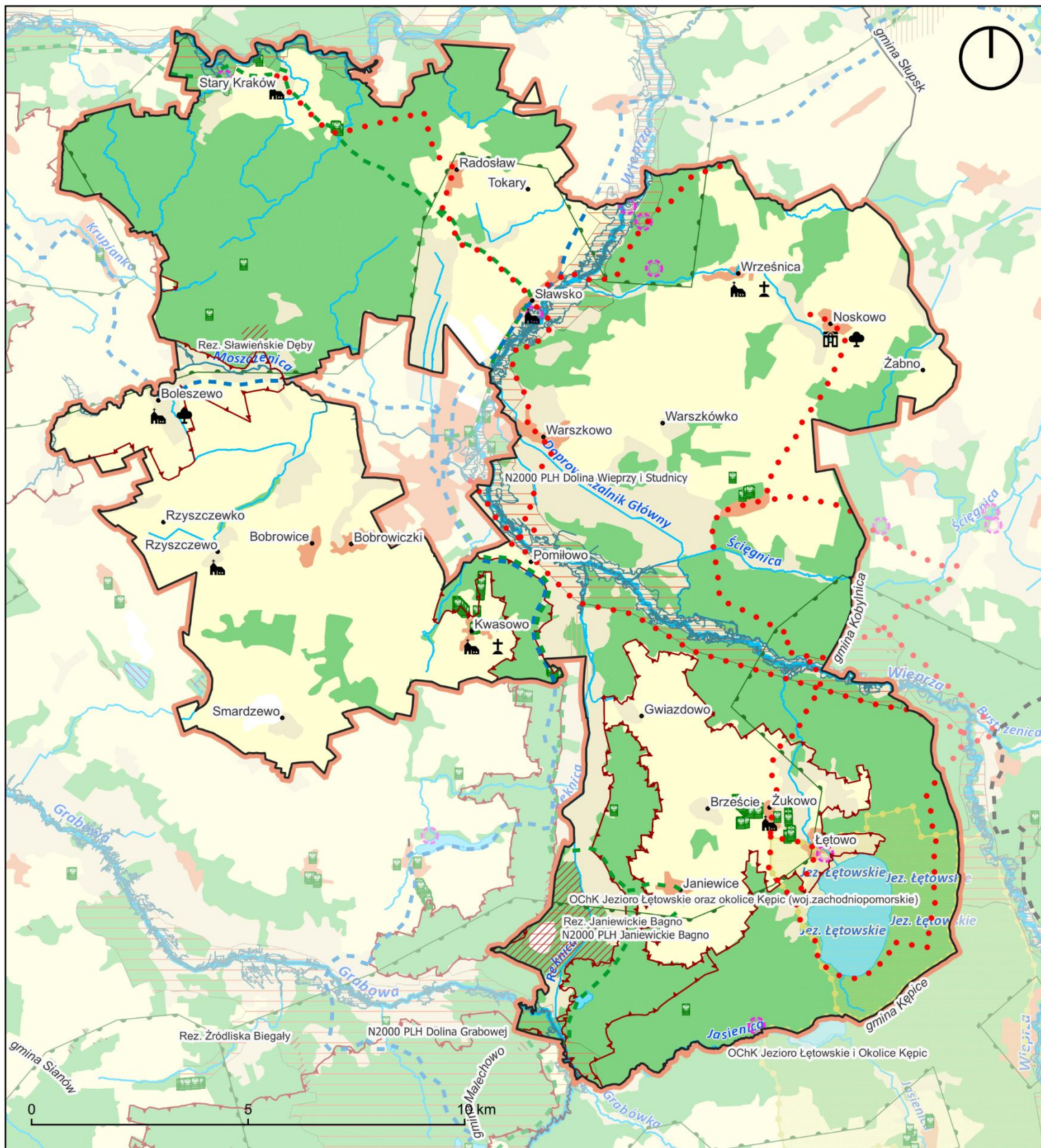
Janiewiczach, średniowieczne grodzisko w Łętowie oraz wieś Brzeście, założona w latach 30. XX wieku na gruntach rozparcelowanego majątku w Żukowie, która zachowała układ przestrzenny w formie wydłużonego ośmioboku z centralnym placem. Otoczony jest on dużym kompleksem leśnym, z jeziorem Łętowskim w pobliżu Łętowa.

- **Krajobraz leśny na zachodniej krawędzi doliny Reknicy (częściowo na terenie Gminy Sławno).** Krajobraz leśny na zachodniej krawędzi doliny Reknicy nie posiada charakterystycznych walorów kulturowych. Jednak przy północno-zachodniej granicy znajduje się XIII-wieczna wieś Kwasowo z szachulcową zabudową z przełomu XIX i XX wieku oraz pałacem z przełomu XVIII i XIX wieku, otoczonym parkiem w stylu angielskim. We wsi znajduje się także XVIII-wieczny kościół ewangelicki pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny z barokowymi rzeźbami i emporą z organami. Na południe od Kwasowa leży wieś Kosierzewo z naturalistycznym parkiem podworskim z XIX wieku oraz kościołem ewangelickim z 1500 r., przebudowanym w XIX wieku.
- **Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy (w całości na terenie Gminy Sławno).** Obszar ma charakter typowo przyrodniczy. Obszar stanowi silnie pagórkowaty krajobraz leśny, wysoczyzny morenowej w części południowej i krawędzi pradoliny w jego środkowej i północnej części. Najwyższe wzniesienia w krajobrazie osiągają wysokość 103 m n.p.m., u ich podnóża zlokalizowane jest Jezioro Janiewickie.

Rysunek 10: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy

(rysunek na następnej stronie)

Źródło: opracowanie własne

Legenda

granica gminy Gryfice

zagospodarowanie

- lasy
- obszary zabudowane
- grunty orne
- rzeki
- zbiorniki wodne
- łąki, pastwiska

dziedzictwo przyrodnicze

- pomniki przyrody
- obszary Natura 2000 PLH
- korytarze ekologiczne
- rezerваты
- obszary chronionego krajobrazu
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- krajobraz priorytetowy (Audyt Krajobrazowy Woj. Zachodniopomorskiego)

dziedzictwo kulturowe

- zabytki archeologiczne
- obiekty w rejestrze zabytków
 - kościół
 - dwór / pałac
 - zabytkowa zielen
 - cmentarz

szlaki turystyczne

- droga Św. Jakuba
- szlak rezerwatów
- szlak doliny Wieprzy i Studnicy
- sławieński szlak rowerowy

obszar zagrożenia powodziowego

- obszar zagrożenia pow. (P=1%, raz na 100 lat)

7.1.3 System transportowy, infrastruktura techniczna i społeczna

Szkielet układu komunikacyjnego Gminy Sławno stanowi droga krajowa nr 6 posiadająca klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego. Droga jest połączeniem niezbędnym dla ruchu osobowo-towarowego między dwoma najważniejszymi ośrodkami miejskimi w północnej Polsce, tzn. Szczecinem wraz z aglomeracją oraz Trójmiastem.

Obecnie na terenie Gminy trwają prace nad budową droga ekspresowej S6, która połączy Szczecin poprzez Police, Goleniów, Kołobrzeg, Koszalin, Sławno, Słupsk, Lębork i Trójmiasto z Rusocinem. Na dużym odcinku prowadzić ma niemal równolegle do wybrzeża Bałtyku, łącząc aglomerację szczecińską, Pomorze Środkowe i Trójmiasto. Na terenie Gminy zostaną zlokalizowane 3 węzły: Węzeł Sławno Zachód (Bobrowice), Węzeł Warszkowo oraz Węzeł Wrześnica. Ponadto na terenie Gminy miejskiej Sławno zostanie zlokalizowany Węzeł Sławno.

Przez teren Gminy przebiegają 2 następujące drogi wojewódzkie:

- Nr 205 Darłówek- Darłowo- Krupy- Sławno-Polanów- Bobolice;
- Nr 209 Warszkowo- Suchorze- Bytów.

Łączna długość tych dróg wojewódzkich wynosi 74,328 km. Drogi powiatowe i gminne obsługują bezpośrednio ruch w Gminie i łączą poszczególne miejscowości.

Sieć dróg powiatowych w Gminie Sławno umożliwia połączenia z sąsiednimi gminami oraz służy komunikacji wewnętrznej. Te szlaki komunikacyjne zapewniają mieszkańcom wygodne połączenia drogowe z ważniejszymi miastami w okolicy, w tym ze Sławnem, Słupskiem, Darłowem i Koszalinem, a także z Gdańskiem i Szczecinem - stolicą regionu. Nieco gorzej wygląda układ drogowy w kierunku południowym. Sieć dróg gminnych uzupełnia ten układ, umożliwiając dojazd do każdej miejscowości.

Dojazd ze Sławna do Szczecina zajmuje około 2h 15 min., a ze Sławna do Gdańska około 2h. Czas dojazdu do Poznania to ponad 3h 45 min., a do Bydgoszczy 3h 10 min. Czas dojazdu ze Sławna do najbliższych miast powiatowych wynosi odpowiednio: Słupsk 30 min., Koszalin 40 min.

Główną linią kolejową o znaczeniu krajowym jest linia kolejowa 202, biegnąca przez Stargard, Koszalin, Słupsk i Gdańsk, jest zelektryfikowaną magistralą jednotorową. Jest to główna magistrala w regionie, która w przyszłości może zostać rozbudowana o drugi tor. Na terenie Gminy Sławno linia ta obsługiwana jest przez stację Sławno oraz przystanek Wrześnica.

Linia kolejowa 418 łączy Sławno z Darłowem i jest linią jednotorową. Na terenie Gminy znajduje się przystanek w Boleszewie. Dawniej istniała również linia kolejowa 418, biegnąca przez Sławno, Korzybie i Kępice, z przystankami w Pomiłowie i Gwiazdówku, jednak została ona zlikwidowana. Podobnie zlikwidowane zostały wcześniej wąskotorowe linie kolejowe.

Infrastruktura techniczna

W Gminie występują dysproporcje pomiędzy liczbą mieszkańców obsługiwanych przez sieć wodociągową i kanalizacyjną. Wg danych BDL za 2023 r. odsetek ludności korzystającej z wody dostarczanej siecią wodociągową wynosił 96,5% . Z sieci kanalizacyjnej korzystało zaś około 46,4% mieszkańców. Gmina jest w bardzo niskim stopniu zgazyfikowana. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wynosi 3,1%. Na terenie Gminy występują gazociągi wysokiego ciśnienia, ale mają one charakter tranzytowy.

Tabela 16: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci w 2023 r. [%]

Wyszczególnienie	wodociąg	kanalizacja	gaz
zachodniopomorskie	96,3	81,3	63,8
powiat sławieński	95,9	67,2	44,2
Gmina Sławno	96,5	46,4	3,1

Źródło: opracowanie na podstawie danych BDL, GUS, <https://stat.gov.pl>

Gmina Sławno posiada dobrze rozwiniętą i stale modernizowaną infrastrukturę wodociągową. Na jej terenie znajduje się kilka ujęć wód czwartorzędowych o różnej wydajności, które są kluczowe dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Ujęcie we Wrześnicy ma wydajność 60 m³/h. W Kwasowie znajduje się ujęcie o wydajności 64 m³/h, w Gwiazdowie 55 m³/h. Kolejne ujęcie wody znajduje się w Rzyszczewie. Te ujęcia zapewniają stabilne i bezpieczne zaopatrzenie w wodę dla mieszkańców Gminy Sławno, co jest niezwykle istotne dla codziennego życia i rozwoju regionu. W 2024 r. w Sławsku wybudowano nowoczesną stację uzdatniania wody. Zmodernizowano istniejącą studnię i wybudowano nową. Zostały także ustawione dwa zbiorniki retencyjne, a całość wyposażona została w awaryjne zasilanie.

Wszystkie czynne sieci kanalizacyjne i wodociągowe znajdują się w administrowaniu spółek komunalnych: Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Sławnie oraz Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. w Słupsku. Ilość ścieków przekazana w 2022 r. do WiK w Sławnie wyniosła 127202 m³, natomiast do ZUW w Słupsku: 20734 m³.

Zdecydowana większość ścieków odprowadzana jest do oczyszczalni ścieków w Sławnie, a ponadto na terenie Gminy istnieją trzy lokalne oczyszczalnie zlokalizowane w Noskowie, Łętowie i Starym Krakowie.

- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Noskovo. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która składa się z następujących elementów: osadnik gnilny trzykomorowy, filtr poziomy/staw korzeniowy, staw stabilizacyjny, studzienka kontrolna, wylot do rowu.
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Łętowo. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która w składa się z następujących elementów: komora kraty betonowa, przepompownia, osadnik wstępny, studzienka rozprężna, reaktor biologiczny, studzienki kontrolne, wylot do rowu. Oczyszczalnia w Łętowie obsługuje osiedle domków rekreacyjnych i pole namiotowe.
- Oczyszczalnia ścieków w Starym Krakowie Biologiczna oczyszczalnia ścieków. Najnowsza inwestycja na terenie Gminy, zakończona w 2024 r. Jest to pompownia z kratą koszową, osadnikiem wstępnym, złożem biologicznym I, złożem biologicznym II, złożem biologicznym III, komorą sedymentacyjną (osadnik wtórny) oraz studnią pomiarową.

Na terenie Gminy Sławno znajdują się również przydomowe oczyszczalnie ścieków pozwalające na oczyszczenie ścieków w miejscu ich wytworzenia bez konieczności przesyłu.

Tabela 17: Długość sieci na terenie Gminy Sławno

długość sieci [km]	2018	2019	2020	2021	2022
wodociągowej	104,4	108	117,1	118,0	123,6
kanalizacyjnej	60,2	60,6	66,6	66,8	73,9
gazowej	45,956	45,956	47,623	52,128	52,128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno.

Tabela 18: Liczba osób korzystających z sieci na terenie Gminy Sławno

liczba osób korzystających z sieci	2018	2019	2020	2021	2022
wodociągowej	8 566	8 537	8 217	8 153	8 124
kanalizacyjnej	3 668	3 699	3 708	3 737	3 844
gazowej	b.d.	b.d.	163	182	227

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno.

Tabela 19: Wskaźnik sieci rozdzielczej na terenie Gminy Sławno

wskaźnik sieci rozdzielczej	2018	2019	2020	2021	2022
wodociągowej	36,7	38,0	38,6	38,9	43,5
kanalizacyjnej	21,2	21,3	23,4	23,5	26,0
gazowej	b.d.	b.d.	0,6	11,2	11,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno.

Obecnie przez Gminę przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV oraz 110kV. Przez jej teren przechodzi linia elektryczna 400kV Dunowo-Słupsk, oprócz linia 110 kV Słupsk Wierzbicino – Sławno/Sławno-Tychowo, która łączy się z GPZ Sławno. Istniejący GPZ 110/15kV w Sławnie oraz sieci zasilające 15 kV są w stanie zabezpieczyć dostawę znacznie większej mocy, aniżeli wynika to ze stanu istniejącego zainwestowania.

Gmina Sławno jest jedną z nielicznych gmin, które nie są zasilane w gaz przewodowy. Przez jej teren przebiegają dwa gazociągi wysokiego ciśnienia. Pierwszy z nich to gazociąg DN 200 o ciśnieniu 6,3 MPa, relacji Bobrowice – Sławno – Słupsk, należący do Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Drugi gazociąg to DN 700 o ciśnieniu 8,4 MPa, relacji Szczecin – Gdańsk, należący do Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Tabela 20: Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów

	2018	2019	2020	2021	2022
Odsetek odpadów zebranych selektywnie	22,1%	26,6%	31,2%	31,1%	35,7%

Źródło: opracowanie na podstawie danych BDL, GUS, <https://stat.gov.pl>

Odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Sławno są zagospodarowywane w Instalacji Komunalnej w Gwiazdowie, znajdującej się na terenie Gminy Sławno. Składowisko prowadzone jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sławnie. Od dnia 1 stycznia 2016 r. po przeprowadzeniu koniecznej modernizacji, składowisko w Gwiazdowie pełni funkcję Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Na terenie Gminy Sławno prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych. Odpady segregowane są u źródła, w systemie pojemnikowym. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sławno, właściciele nieruchomości na podstawie umowy bezpłatnego użyczenia korzystają z pojemników oznaczonych odpowiednimi kolorami, przeznaczonych do zbierania odpadów w sposób selektywny oraz pozostałości po segregacji.

Odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych realizuje Spółdzielnia Socjalna „Komunalka”. Umowa na odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych została zawarta w trybie zamówienia in-house, natomiast z nieruchomości niezamieszkałych na podstawie postępowania przetargowego. W PSZOK mieszkańcy mogą nieodpłatnie oddać różne frakcje odpadów, takie jak papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, odpady budowlane, zużyte opony, odpady zielone, odpady wielkogabarytowe, sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz baterie i akumulatory. W 2023 r. łączna masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu wyniosła 393,1031 ton.

OZE

Gmina Sławno, położona w niewielkiej odległości od morza (6-12 km), dzięki zróżnicowanemu ukształtowaniu terenu i niewielkiemu zagospodarowaniu, sprzyja lokalizacji farm elektrowni wiatrowych na terenach rolnych, które nie są objęte ochroną prawną i nie powodują uciążliwości dla otoczenia. Planuje się produkcję energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym elektrowni wiatrowych, słonecznych i wodnych. Elektrownie wiatrowe powstają w obrębie Tychowa i Noskowa oraz na innych terenach rolniczych wyznaczonych w studium. W wyniku analiz, pod elektrownie wiatrowe przeznaczono tereny w rejonie wsi Boleszewo, Smardzewo, Warszówko, Rzyszczewo,

Bobrowice i Bobrowiczki. Planowana jest budowa nowych stacji GPZ, linii wysokiego napięcia oraz sieci kabli energetycznych średniego napięcia. Na rzekach, w miejscach nie zagrażających środowisku, można budować elektrownie wodne, jak np. w rejonie jazu Gwiazdowo-Żukowo. Badania geologiczne nie wykazały zasobów gazu lub ropy, a budowa geologiczna Gminy nie pozwala na wykorzystanie wód geotermalnych. Gmina planuje rozwój energetyki słonecznej, wskazując obszary pod elektrownie słoneczne o mocy powyżej 500 kW w obrębach Bobrowiczki i Sławsko. Tereny wyznaczone pod rozwój fotowoltaiki znajdują się również m.in. w Starym Krakowie, Tychowie i Noskowie.

Gmina Sławno od kilku lat aktywnie poszukuje nowatorskich rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii. Panele fotowoltaiczne zainstalowane na dachach budynków lub w ich bliskim sąsiedztwie stały się powszechne, przynosząc zarówno korzyści ekologiczne, jak i finansowe oszczędności dla użytkowników. Liczne budynki użyteczności publicznej jak i prywatne zostały wyposażone w panele często przy wydatnym wsparciu finansowym funduszy europejskich i krajowych.

Tabela 21: Instalacje OZE na terenie Gminy Sławno

Miejscowość lokalizacja instalacji*	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
Pomiłowo	0,150	wodne
Tychowo, Noskowo	50,000	wiatrowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych URE za czerwiec 2024 r.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, omawiany teren leży w strefie I (wybitnie korzystnej) oraz II bardzo korzystnej. Omawiany teren zlokalizowane jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m².

Nasłonecznienie na terenie szacowane jest na 1600 h/rok. Opisane powyżej warunki określone są jako mało korzystne w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Usługi zdrowotne

W badanym okresie na terenie Gminy nie funkcjonowały żadne podmioty lecznicze, zarządzane przez Gminę Sławno. Funkcjonowały dwa gabinety dentystyczne we Wrześnicy, jeden gabinet realizujący świadczenia na podstawie umowy z NFZ . pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem oraz pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych Iwona Borowska w miejscowości Noskowo.

Gmina utrzymuje mieszkanie chronione w Rzyszczewie w ramach zapewnienia całodobowej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dostępność do usług zdrowotnych stanowi dla Gminy jedno z największych wyzwań w oddziaływaniu na jakość życia jej mieszkańców. Najbliższe placówki opieki zdrowotnej, w tym szpital, z których mieszkańcy najczęściej i w największym stopniu korzystają są zlokalizowane w mieście Sławno.

Edukacja

Na terenie Gminy Sławno jest zapewniona dobra dostępność do usług edukacyjnych na poziomie wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych. W latach 2018 – 2023 funkcjonowały placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Sławsku,
- Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszkowie,
- Szkoła Podstawowa we Wrześnicy,
- Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie,
- Szkoła Podstawowa im. gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach,
- Przedszkole gminne w Gwiazdowie z filią w Sławsku i Boleszewie,
- Przedszkole Gminne w Bobrowicach¹².

Na terenie Gminy Sławno nie działa żaden żłobek, ale od listopada 2019 r. w Gminie rozpoczął funkcjonowanie klub dziecięcy dla dzieci w wieku 1-3 lata.

W latach 2018 – 2022 r. poprawie uległa sytuacja w zakresie dostępności do usług przedszkolnych, gdyż liczba przedszkoli (publicznych i niepublicznych) podwoiła się. Zwiększyła się liczba dzieci korzystających z usług wychowawczych, w latach 2019 – 2022 wzrost ten wyniósł 7,69%.

W latach 2018 - 2022 zanotowano malejącą liczbę uczniów szkół podstawowych – spadek wyniósł 8,72%, a także absolwentów o 9,63% w latach 2019 – 2022, co potwierdza zidentyfikowane przemiany demograficzne. Pozytywnym aspektem jest odnotowany wzrost o 15,87% liczby uczniów I klas szkół podstawowych. Zwiększyła się nieznacznie (o 0,39%) także liczba kadry pedagogicznej. Gmina wydatkowała także większe środki na utrzymanie szkół podstawowych o 46,79%. Część oświatowa subwencji ogólnej wzrosła w tym okresie o 17,17%, dochody w dziale oświata i wychowanie wzrosły o 191,77%. Zwiększyły się również wydatki inwestycyjne na oświatę i wychowanie o 153,78%, a wydatki ogółem na oświatę i wychowanie o 31,08%.

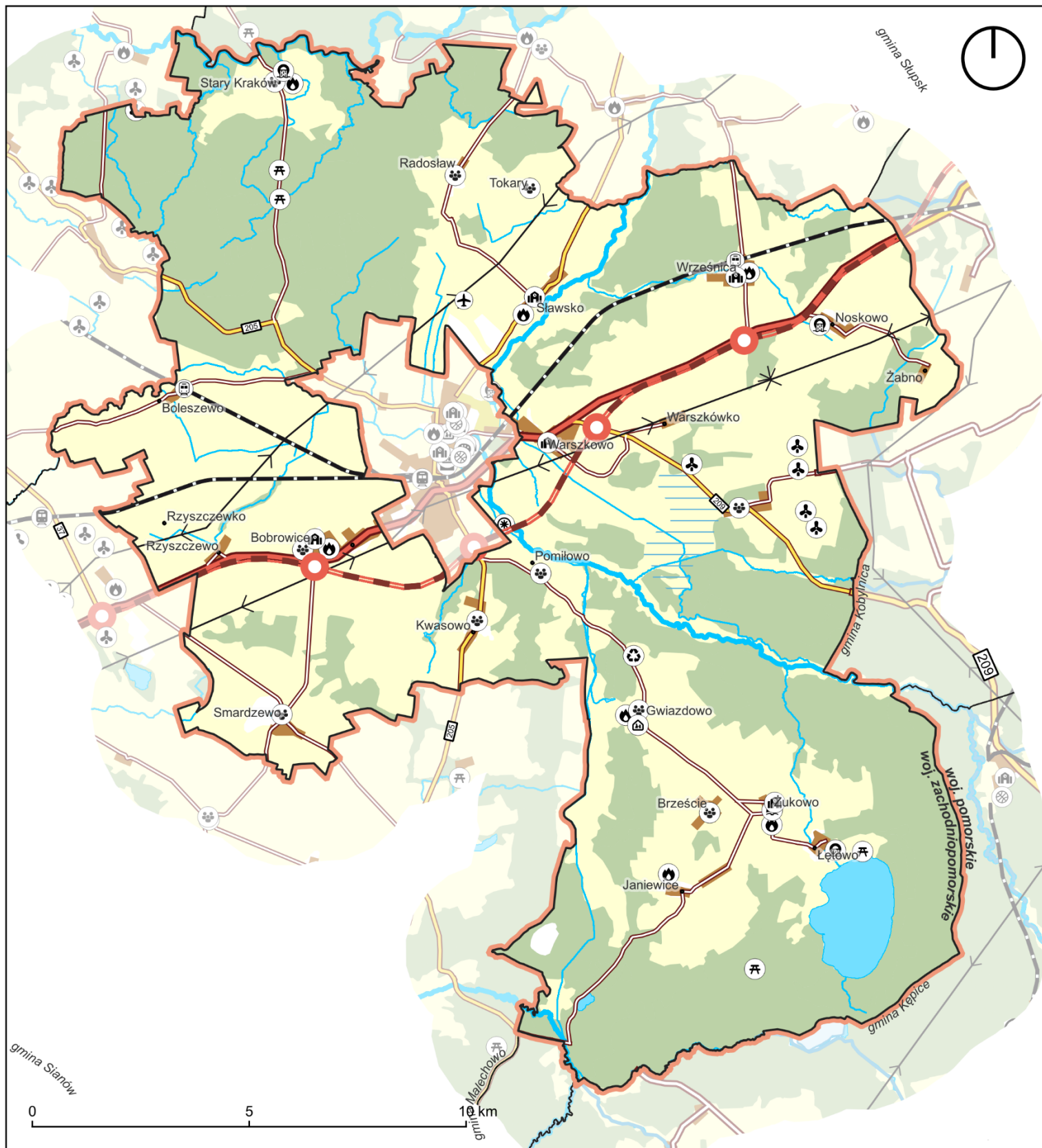
W badanym okresie zaobserwowany znaczący wzrost wydatków na utrzymanie szkół podstawowych oraz inwestycje w oświatę i wychowanie przełożył się na poprawę dostępności i jakości usług edukacyjnych i wychowawczych w Gminie Sławno, w tym rozwój infrastruktury edukacyjnej.

Rysunek 11: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE

(rysunek na następnej stronie)

Źródło: opracowanie własne.

¹² Przedszkole Gminne w Bobrowicach zaczęło przyjmować dzieci od 1 stycznia 2023 r.

Legenda

granica gminy Sławno

zagospodarowanie

- zabudowa
- lasy
- rzeki
- zbiorniki wodne

infrastruktura społeczna

- POZ
- szkoła
- świetlica wiejska
- straż pożarna
- posterunek policji
- centrum sportowe
- stadion
- przedszkole
- miejsce piknikowe

infrastruktura komunikacyjna i techniczna

- droga krajowa jednojezdniowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa lub gminna
- droga ekspresowa S6 (w budowie)
- węzły drogi ekspresowej S6 (w budowie)
- linia kolejowa
- stacja kolejowa
- przystanek kolejowy
- linia elektroenergetyczna najwyższego lub wysokiego napięcia
- oczyszczalnia ścieków
- regionalna instalacji przetwarzania odpadów komunalnych

OZE

- turbina wiatrowa
- elektrownia wodna

7.1.4 Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych

Strategia Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 wyznacza cele rozwojowe i kierunki działań, których realizacja w ramach skoordynowanego docelowego układu elementów składowych przestrzeni, przyczyni się do zrównoważonego rozwoju Gminy. Cele wyznaczono w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowym rozszerzonym o wymiar instytucjonalny. Docelowy układ elementów składowych Gminy, uwzględnia uwarunkowania środowiskowe, kulturowe, techniczne, komunikacyjne i społeczne. Strategia obejmuje cztery główne cele strategiczne:

Strategiczny cel 1: Poprawa jakości życia mieszkańców i zwiększenie odporności

demograficznej koncentruje się na tworzeniu warunków sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi społecznemu, zdrowotnemu i mieszkaniowemu, które mają przeciwdziałać negatywnym trendom demograficznym. W ramach tego celu wyznaczono sześć celów szczegółowych, które obejmują:

- **Wzmacnianie kapitału społecznego i obywatelskiego** poprzez rozwój polityki prorodzinnej, edukacyjnej, sportowo-kulturalnej oraz wspieranie organizacji pozarządowych i dialogu społecznego.
- **Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych**, co zakłada rozwój infrastruktury medycznej, promocję zdrowia i wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami.
- **Poprawę dostępności usług społecznych**, w tym dla osób wymagających szczególnej opieki, poprzez rozwój infrastruktury i jakości świadczeń.
- **Rewitalizację obszarów zdegradowanych**, ukierunkowaną na integrację społeczną i redukcję negatywnych zjawisk poprzez inwestycje w infrastrukturę i aktywizację mieszkańców.
- **Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej**, m.in. poprzez poprawę dostępności mieszkań, bezpieczeństwa i wsparcie dla rodzin.
- **Tworzenie unikatowej oferty czasu wolnego**, która odpowiada na potrzeby mieszkańców i turystów, wspiera rozwój kultury, sportu i rekreacji oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Działania te mają na celu nie tylko poprawę warunków życia obecnych mieszkańców, ale również przyciągnięcie nowych, co w dłuższej perspektywie ma wzmocnić potencjał demograficzny i społeczny Gminy.

Strategiczny cel 2: Nowoczesna i zrównoważona gospodarka lokalna oparta na potencjale

mieszkańców i zasobach Gminy zakłada budowanie silnej, odpornej i innowacyjnej gospodarki, która wykorzystuje lokalne atuty oraz wspiera rozwój przedsiębiorczości i turystyki. W ramach tego celu wyznaczono cztery cele szczegółowe:

- **Konkurencyjna gospodarka oparta na lokalnej przedsiębiorczości**, której rozwój wspierany jest poprzez działania na rzecz młodych przedsiębiorców, dywersyfikację sektorów gospodarki, tworzenie nowych miejsc pracy oraz rozwój struktur wsparcia, takich jak inkubatory i przestrzenie coworkingowe.

- **Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej**, realizowane poprzez rozwój terenów inwestycyjnych, infrastrukturę, dialog z inwestorami oraz promocję gospodarczą Gminy na rynku krajowym i zagranicznym.
- **Rozwój zrównoważonej turystyki**, który obejmuje wspieranie całorocznych form turystyki, rozwój infrastruktury turystycznej (szlaki, ścieżki, punkty widokowe), współpracę ponadgminną oraz promocję Gminy jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.
- **Rewitalizacja obszarów dotkniętych kryzysem gospodarczym**, poprzez aktywizację zawodową mieszkańców oraz inwestycje w infrastrukturę i usługi wspierające lokalną gospodarkę.

Dzięki tym działaniom Gmina dąży do stworzenia środowiska sprzyjającego innowacjom, inwestycjom i zrównoważonemu rozwojowi, który będzie korzystny zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyszłych pokoleń.

Strategiczny cel 3: Harmonijna i funkcjonalna przestrzeń sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi i integracji społecznej, skuteczniejsza adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego koncentruje się na tworzeniu przestrzeni przyjaznej mieszkańcom i środowisku, odpornej na zmiany klimatyczne oraz wspierającej rozwój społeczny i kulturowy. W ramach tego celu wyznaczono sześć celów szczegółowych:

- **Rozwój zrównoważonego systemu transportowego**, który zakłada modernizację dróg, rozwój transportu publicznego oraz promocję ekologicznych środków transportu.
- **Kształtowanie przestrzeni publicznych sprzyjających człowiekowi i środowisku**, poprzez rewitalizację centrów i zdegradowanych obszarów, a także wspieranie inicjatyw mieszkańców w tworzeniu przyjaznych miejsc spotkań.
- **Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego**, m.in. poprzez ochronę zabytków, tworzenie szlaków turystycznych oraz organizację wydarzeń promujących lokalną tożsamość.
- **Ochrona bioróżnorodności i zasobów naturalnych**, realizowana przez rozwój zielonej infrastruktury, wspieranie rolnictwa ekologicznego, tworzenie korytarzy ekologicznych i działania edukacyjne.
- **Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)** oraz poprawa efektywności energetycznej, poprzez rozwój spółdzielni energetycznych, modernizację budynków publicznych i wsparcie mieszkańców w instalowaniu ekologicznych systemów grzewczych.
- **Zwiększenie odporności na zmiany klimatu**, poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury, systemów retencji wód, zarządzanie kryzysowe oraz edukację w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych.

Dzięki tym działaniom Gmina dąży do stworzenia przestrzeni zrównoważonej, odpornej na zagrożenia środowiskowe, a jednocześnie atrakcyjnej i funkcjonalnej dla mieszkańców i odwiedzających.

Strategiczny cel 4: Inteligentna Gmina – sprawne zarządzanie, otwarty samorząd, nowoczesne usługi koncentruje się na budowaniu nowoczesnej, transparentnej i efektywnej administracji

lokalnej, która odpowiada na potrzeby mieszkańców i wspiera rozwój Gminy w duchu innowacyjności i partycypacji społecznej. W ramach tego celu wyznaczono jeden cel szczegółowy:

Podnoszenie efektywności zarządzania Gminą, który obejmuje trzy kluczowe kierunki działań:

- **Zwiększenie zdolności instytucjonalnych** w zakresie planowania i realizacji polityk rozwojowych, co ma na celu profesjonalizację działań administracji i lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów.
- **Cyfryzację usług publicznych** w ramach koncepcji „e-Gmina”, co oznacza wdrażanie nowoczesnych narzędzi informatycznych, ułatwiających mieszkańcom dostęp do usług i informacji.
- **Promowanie partycypacji społecznej**, czyli aktywnego włączania mieszkańców w procesy decyzyjne i współzarządzanie Gminą, co sprzyja budowaniu zaufania i wspólnoty lokalnej.

Dzięki tym działaniom Gmina staje się bardziej przejrzysta, dostępna i efektywna, a mieszkańcy zyskują realny wpływ na kierunki jej rozwoju.

Nie wszystkie kierunki działań, szczególnie w sferze społecznej oraz te, które dotyczą terenu całej Gminy, mogą być przypisane do konkretnych, priorytetowych lokalizacji Na Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej, wskazano te kierunki działań i obszary, które ze względu na swoją specyfikę, mogą być zobrazowane w przestrzeni.

Fot. 4: Warsztat strategiczny w Radosławiu – wymiar przestrzenny

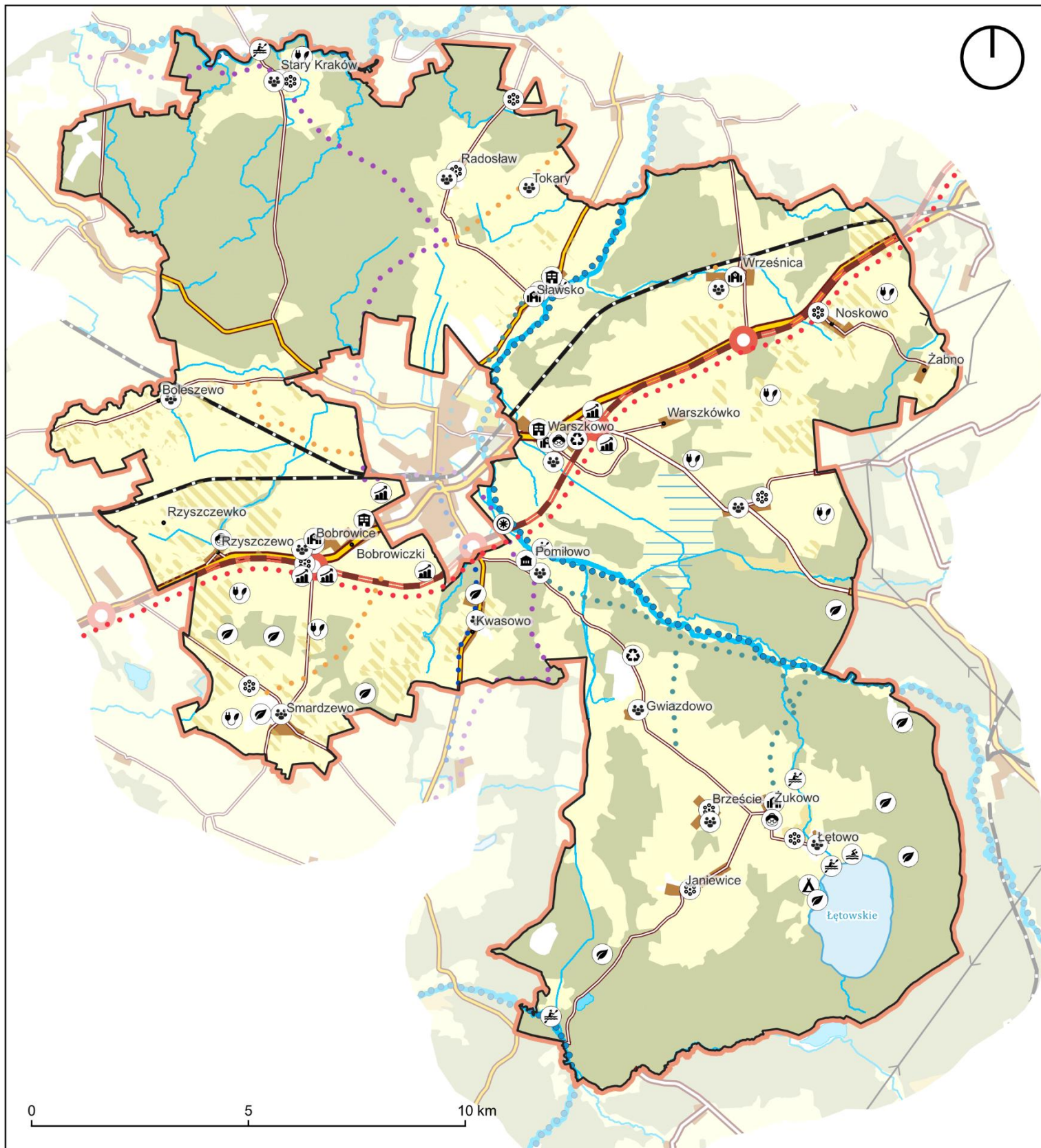
Źródło: archiwum własne

Przy mapowaniu kierunków działań wykorzystano efekty warsztatów z udziałem interesariuszy procesu strategicznego. Przy budowie Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Gminy Sławno, uwzględniono również zapisy kierunkowe opracowane w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sławno a także zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Strategii ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sławna.

Rysunek 12: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych

(rysunek na następnej stronie)

Źródło: opracowanie własne

Legenda

granica gminy Sławno

zagospodarowanie

zabudowa
 lasy
 rzeki
 zbiorniki wodne

działania rozwojowe

tereny o najlepszych warunkach dla rolnictwa
 rozwój szlaków kajakowych
 trasa rowerowa DW 206
 Trasa Wału Pomorskiego
 trasa rowerowa szlakiem dawnej linii kolejowej z łącznikami
 inne trasy rowerowe
 trasa rowerowa wzdłuż S6

rozwój stref inwestycyjnych
 rozwój mieszkalnictwa dostępnego
 rozwój kąpielisk
 rozwój OZE
 przystanie kajakowe
 centra dla seniorów
 cenne układy urbanistyczne do ochrony konserwatorskiej

rozwój świetlic i klubów dla dzieci
 postulowane użytki ekologiczne
 rozwój gospodarki odpadami
 rozwój strefy turystycznej
 rozwój szkół i oferty edukacyjnej
 rozwój Centrum Promocji Rzeki Wieprzy

7.2 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Niniejsze ustalenia i rekomendacje zawarte w tym rozdziale wskazują na pożądane kierunki działań i obejmują sugestie dotyczące najlepszych praktyk, wytyczne do dalszych analiz czy propozycje działań, które mogą przyczynić się do osiągnięcia celów strategicznych. Polityka przestrzenna Gminy, ze względu na złożoność i czasochłonność jej realizacji, ma horyzont czasowy znacznie wykraczający poza horyzont czasowy samej Strategii. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej odnoszą się więc do docelowej wizji struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Sławno.

7.2.1 Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Polityka ekologiczna, podejmowanie przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, w tym we współpracy z firmami eksploatującymi zasoby środowiska przyrodniczego;
- Respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony przyrody;
- Ukierunkowywanie rozwoju gospodarczego Gminy w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów;
- Ustanowienie jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy;
- Ochrona przed zabudową terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi oraz terenów zagrożonych osuwiskami;
- W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, zaleca się wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- Eliminacja źródeł niskiej emisji, głęboka termomodernizacja budynków;
- Promowanie wizerunku Gminy jako obszaru szanującego przyrodę, z rygorystycznym przestrzeganiem zasad ochrony środowiska.
- Zachowanie różnorodności krajobrazów, szczególnie terenów nadwodnych, narażonych na presję urbanizacyjną.
- Ochrona korytarzy ekologicznych i cennych przyrodniczo obszarów, w tym dolin rzecznych Grabowej i Wieprzy.
- Ograniczenie zabudowy na terenach rolnych, leśnych i wzdłuż cieków wodnych, z wyjątkiem punktowej infrastruktury wodnej i turystycznej.

- Jasne oddzielenie terenów zabudowanych od otwartych; zmiana przeznaczenia gruntów tylko przy realnym zapotrzebowaniu i po uchwaleniu planów miejscowych.
- Rozwój zieleni i systemów retencyjnych w miastach jako adaptacja do zmian klimatu, m.in. poprzez zielone dachy, ogrody deszczowe i nawierzchnie wodoprzepuszczalne.
- Zakaz zabudowy na glebach wysokiej jakości i terenach zagrożonych powodzią.
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.2.2 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w tym wartościowych układów urbanistycznych, ruralistycznych, otoczenia obiektów sakralnych, ochrona układów rezydencjonalnych i historycznych zespołów parkowych, i innych cennych elementów dziedzictwa kulturowego w krajobrazie;
- Zachowanie i ochrona budownictwa tradycyjnego poprzez utrzymanie wartościowych obiektów;
- Wprowadzanie nowych funkcji w celu i przywrócenie do użytkowania opuszczonych obiektów zabytkowych;
- Wykorzystanie dawnych założeń pałacowych i folwarcznych do rozwoju usług turystycznych, edukacyjnych, kulturowych, opiekuńczych (np. srebrna turystyka) oraz działalności gospodarczej.
- Estetyzacja istniejącej zabudowy poprzez wprowadzenie spójnej polityki krajobrazowej i ograniczanie ilości reklam;
- Wspieranie regionalnej tożsamości kulturowej, ochrona i promowanie dziedzictwa kulturowego regionu.
 - Kreacja marki regionu w oparciu o charakterystyczną zabudowę ryglową
 - Rozwój szlaków tematycznych i ścieżek edukacyjnych.
 - Organizacja lokalnych targów i jarmarków promujących wyroby, tradycje i dziedzictwo kulturowe regionu.
 - Promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa - wykreowanie produktów lokalnych/regionalnych w oparciu o istniejące zasoby.
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-

59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego.

7.2.3 Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Zachowanie zwartości zespołów zabudowy. W pierwszej kolejności należy wykorzystać już zurbanizowane tereny, w szczególności te, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji (tzw. brownfields) oraz niewykorzystane luki w istniejącej zabudowie;
- Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej należy realizować w obszarach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. To oznacza, że nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być lokalizowana z uwzględnieniem dostępu do szkół, komunikacji publicznej i infrastruktury technicznej. Ważne jest, aby unikać rozproszonej zabudowy;
- W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur zwartej zabudowy.
- Ograniczanie zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłączenie do gospodarstw rolnych (zabudowa zagrodowa), celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej;
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

Gmina Sławno planuje stworzenie terenów inwestycyjnych w pobliżu węzłów powstającej drogi ekspresowej S6. Wobec tego, zwiększy się zatrudnienie i zapotrzebowanie na nowych pracowników w Gminie Sławno. W celu zatrzymania młodych mieszkańców Gminy Sławno, jak również zachęcenia do osiedlenia się w naszej Gminie specjalistów i fachowców, zatrudnionych na wyznaczonych terenach inwestycyjnych, Gmina posiada rezerwę terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, w ramach struktur urbanistycznych istniejących miejscowości.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie Sławno, szacuje się w perspektywie 20 lat, na około 130% stanu obecnego, wyrażonego w powierzchni użytkowej mieszkań. Obszary koncentracji rozwoju zabudowy mieszkaniowej, skupiają się w obrębie istniejących największych miejscowości, położonych w pobliżu Sławna.

7.2.4 Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Na terenie Gminy Sławno nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

7.2.5 Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Lokalizowanie obiektów inwestycji celu publicznego w obrębie głównego układu drogowego obszaru, z dostępem do transportu publicznego, a także z dostępem do dobrej infrastruktury pieszej i rowerowej;
- Analiza indywidualnych przypadków uwzględniająca zapotrzebowanie społeczne na daną inwestycję oraz wpływ jej lokalizacji na przestrzeń w różnych aspektach;
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów. Na etapie przedprojektowym, należy przeprowadzić analizy, pozwalające na wybór wariantu optymalnego pod względem kryteriów środowiskowych, a także społecznych i gospodarczych;
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.2.6 Zasady kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- Rozbudowa bezpiecznego dla pieszych i rowerzystów układu ciągów komunikacyjnych – ciągów pieszych, dróg rowerowych, chodników;
- Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu;
- Wprowadzanie działań infrastrukturalnych mających na celu uspokojenie ruchu;
- Rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie Gminy, powiatu i regionu. Pozwoli to na lepszą koordynację oferty transportowej oraz oszczędności powodowane większą skalą zintegrowania oferty przewozowej;
- Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego;
- W obszarach słabo zaludnionych zorganizowanie form transportu publicznego na życzenie;
- Należy dążyć do uspołnienienia sieci tras rowerowych m.in. w oparciu o regionalną sieć tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

- Organizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź) w pobliżu stacji i przystanków kolejowych;
- Uporządkowanie polityki parkingowej, szczególnie w pobliżu głównych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych regionu;
- Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej, szczególnie w kierunkach miejscowości stanowiących lokalne ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację) lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- Rozwój instalacji OZE wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych;
- Rozwój małej energetyki wodnej, w szczególności małych turbin;
- Budowa, rozbudowa, modernizacja i zwiększanie zdolności usługowej (np. przez wzrost zatrudnienia), obiektów i instytucji infrastruktury społecznej należących do samorządu (w tym żłobków, bazy sportowej i rekreacyjnej, usług z zakresu opieki społecznej) przedsiębiorczości;
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.2.7 Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Lokalizowanie instalacji PV na gruntach niższych klas i na nieużytkach, a także na tzw. bronfields;
- Lokalizowanie instalacji PV w odległości minimum 100 metrów od zabudowań.
- Lokalizowanie instalacji z poszanowaniem walorów krajobrazowych, poza obszarami chronionego krajobrazu, obszarami Natura 2000, zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi, krajobrazami priorytetowymi.
- Lokalizowanie instalacji turbin wiatrowych, w oddaleniu od terenów zamieszkałych – rekomendowana minimalna odległość – 700 m;
- Dopuszczenie utrzymania istniejących, a także lokalizacja nowych małych elektrowni wodnych. .
- Ograniczenie rozwoju farm fotowoltaicznych na terenach otwartych, w szczególności należy unikać lokalizacji:
 - na gruntach wysokich klas bonitacyjnych (I-III), w obrębie kompleksów glebowych o wysokiej przydatności rolniczej,

- w obrębie regionalnych lub lokalnych korytarzy ekologicznych, gdzie mogłyby zakłócać naturalne procesy migracji zwierząt,
- na terenach otwartych o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych, gdzie mogłyby one ulec degradacji.
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławmem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.2.8 Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Rozpoznanie cech inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko (co, na które komponenty, jak silnie), następnie znalezienie przestrzeni najmniej wrażliwych na te wpływy;
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów (zwłaszcza, gdy powyższe analizy dają wynik niejednoznaczny).

7.2.9 Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą sposobu użytkowania;
- Należy dążyć do rozwoju rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa;
- Działalność rolniczą na terenach rolnych należy traktować jako priorytetową. Zajmowanie terenów rolnych na inne funkcje (np. pod budownictwo letniskowe, mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, infrastrukturalne) należy traktować, jako ostateczność w przypadku wykluczenia możliwości wykorzystania innych lokalizacji, w szczególności terenów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje – przewidzianych do przekształceń;
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławmem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.2.10 Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na obszarach omawianej grupy wymaga uprzednich analiz dostosowanych do specyfiki danego obszaru, określających:
 - negatywne cechy obszaru, np. czynniki degradujące,
 - możliwe, w tym pożądane kierunki zmian,
 - możliwe sposoby doprowadzenia obszaru do pożądanych zmian (w tym możliwe do zastosowania instrumenty gospodarki przestrzennej i ich prawdopodobną skuteczność), uwarunkowania prawne, ekonomiczne, społeczne i techniczne, a także możliwy czas rozpoczęcia i trwania procesu zmian;
- Priorytetowe zagospodarowanie takich obszarów (brownfields) względem zagospodarowania obszarów naturalnych i przyrodniczo cennych (greenfields);
- Na terenie krajobrazów priorytetowych: Krajobraz wiejski między Sławnem a Darłowem 32-313.43-13, 2.6.2, Krajobraz wiejski Żukowo - Janiewice -Gwiazdowo - Łętowo – Brzeście 32-313.43-15, Krajobraz leśny na wschodniej krawędzi doliny Reknicy 32-313.43-59 stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego

7.3 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

7.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji określone na poziomie krajowym

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego za Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) uznano: gminy zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polskę Wschodnią. Gmina Sławno została wymieniona w Załączniku 1, który zawiera listę gmin zagrożonych trwałą marginalizacją na lata 2021-2027.

Te obszary charakteryzują się koncentracją negatywnych czynników społeczno-gospodarczych, które hamują ich rozwój. Interwencje powinny przeciwdziałać szeregowi niekorzystnych zjawisk, w tym utrudnionemu dostępowi do usług publicznych. Kluczowym ograniczeniem ich rozwoju jest słaba dostępność transportowa, zwłaszcza do ośrodków wojewódzkich i regionalnych, co uniemożliwia efektywne korzystanie z bodźców rozwojowych generowanych przez duże miasta.

Ze względu na położenie większości gmin zagrożonych trwałą marginalizacją w strefach przygranicznych z sąsiednimi województwami, działania rozwojowe na tych obszarach powinny być istotnym elementem współpracy międzyregionalnej, mającej na celu zmniejszenie dysproporcji rozwojowych.

7.3.2 Obszary Strategicznej Interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 (przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr VIII/100/19 z dnia 28 czerwca 2019 r.) wskazano, że identyfikacja i delimitacja OSI na terenie województwa zachodniopomorskiego odbywa się na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (PZPWZ).

PZPWZ 2030, wraz z okresowym monitoringiem i aktualizacją obszaru Specjalnej Strefy Włączenia, na obszarze Gminy Sławno wskazuje **obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym: Obszar Funkcjonalny Specjalnej Strefy Włączenia** jako obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych, kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym oraz konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego.

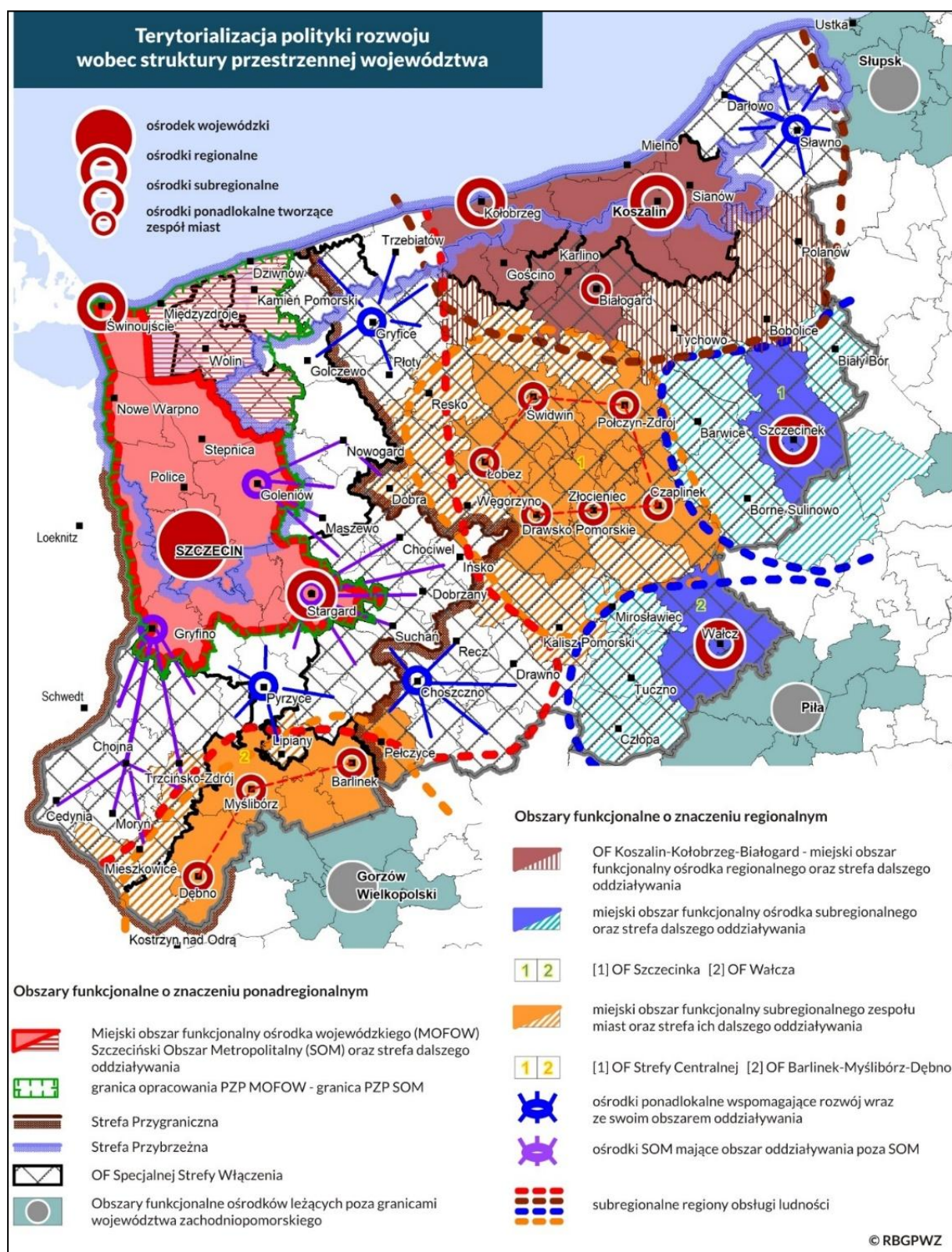
Najważniejsze cechy Obszaru Funkcjonalnego Specjalnej Strefy Włączenia:

- w przeważającej mierze obszary pokryte gruntami rolnymi i leśnymi,
- obszary kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych,
- depopulacja - odpływ ludności do terenów o wyższym potencjale rozwojowym,
- duży odsetek małych miast w przeszłości obsługujących obszary wiejskie (PGR-y), obecnie zdegradowanych,
- potencjalne miejsce rozwoju gałęzi biogospodarki (baza produkcyjna i surowcowa),
- niewykorzystywany potencjał pojezierzy w rozwoju turystyki,
- słaba dostępność komunikacyjna środkowej części SSW do ośrodków miejskich wszystkich poziomów,
- poza ośrodkami lokalnymi,
- słaba dostępność do usług publicznych,
- znaczne oddalenie od ośrodka wojewódzkiego.

Zgodnie z PZPWZ Gmina Sławno znajduje się w obszarze funkcjonalnym Sławna który tworzą: miasto Sławno, miasto Darłowo, gmina Sławno, gmina Darłowo, gmina Postomino, gmina Malechowo oraz powiat sławieński. Jednostki te połączyły siły, by wspólnie realizować projekty rozwojowe w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), finansowanych z programu „Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021–2027”.

W kwietniu 2025 roku podpisano porozumienie terytorialne, które umożliwi realizację 26 projektów o łącznej wartości blisko 48 milionów złotych. Inicjatywy te mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu oraz rozwój usług społecznych i edukacyjnych. Wśród zaplanowanych działań znajdują się m.in. utworzenie Centrum Historii Ziemi Sławieńskiej, budowa punktu informacji turystycznej w Jarosławcu, poprawa dostępności plaż nadmorskich, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz rozwój lokalnych usług społecznych, Infrastruktura kajakowa – przystanie i przenoski na Wieprzy i Grabowej.

Rysunek 13: . Obszary funkcjonalne województwa zachodniopomorskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

Wybrane kierunki działań **Obszaru Funkcjonalnego Specjalnej Strefy Włączenia:**

- Działania w kierunku włączenia społecznego na obszarach wiejskich
- Poprawa dostępności do usług zdrowotnych na obszarach o najgorszej dostępności do dużych miast
- Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej szczególnie na obszarach o niskiej aktywności gospodarczej i niskiej atrakcyjności inwestycyjnej
- Poprawa dostępności do Internetu szerokopasmowego, zapewnienie możliwości telepracy (pracy zdalnej), e-handlu i doradztwa na odległość oraz upowszechnienie techniki informacyjno- komunikacyjnej w przedsiębiorstwach
- Tworzenie warunków do lokalizacji na obszarach niskiej aktywności ekonomicznej podmiotów gospodarczych, specjalistycznej produkcji rolniczej, działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich
- Wpływanie na wydłużanie sezonu turystycznego, poprzez rozwój jakościowy oferty turystycznej
- Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej bazującej na endogenicznych potencjałach obszaru, mających charakter prozatrudnieniowy
- Utrzymanie podmiotów publicznych związanych z ochroną zdrowia (turystyka zdrowotna) oraz obroną narodową w obszarach peryferyjnych, ze względu na ich znaczenie dla lokalnych rynków pracy
- Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej
- Zapewnienie warunków rozwoju usług związanych z opieką nad osobami starszymi oraz opieką nad dziećmi
- Wspieranie rozwoju telepracy
- Preferencje dla tworzenia gospodarstw ekologicznych
- Tworzenie rolniczych grup producenckich i lokalnych grup działania, w tym rybackich
- Rozwój kadr i bazy materialnej doradztwa rolniczego, hodowli roślin i zwierząt oraz oceny odmian
- Rozwój turystyki w oparciu o pojezierza oraz zasoby dziedzictwa kulturowego
- Rozwój dziedzin biogospodarki w oparciu o OZE

7.3.3 Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla Gminy Sławno

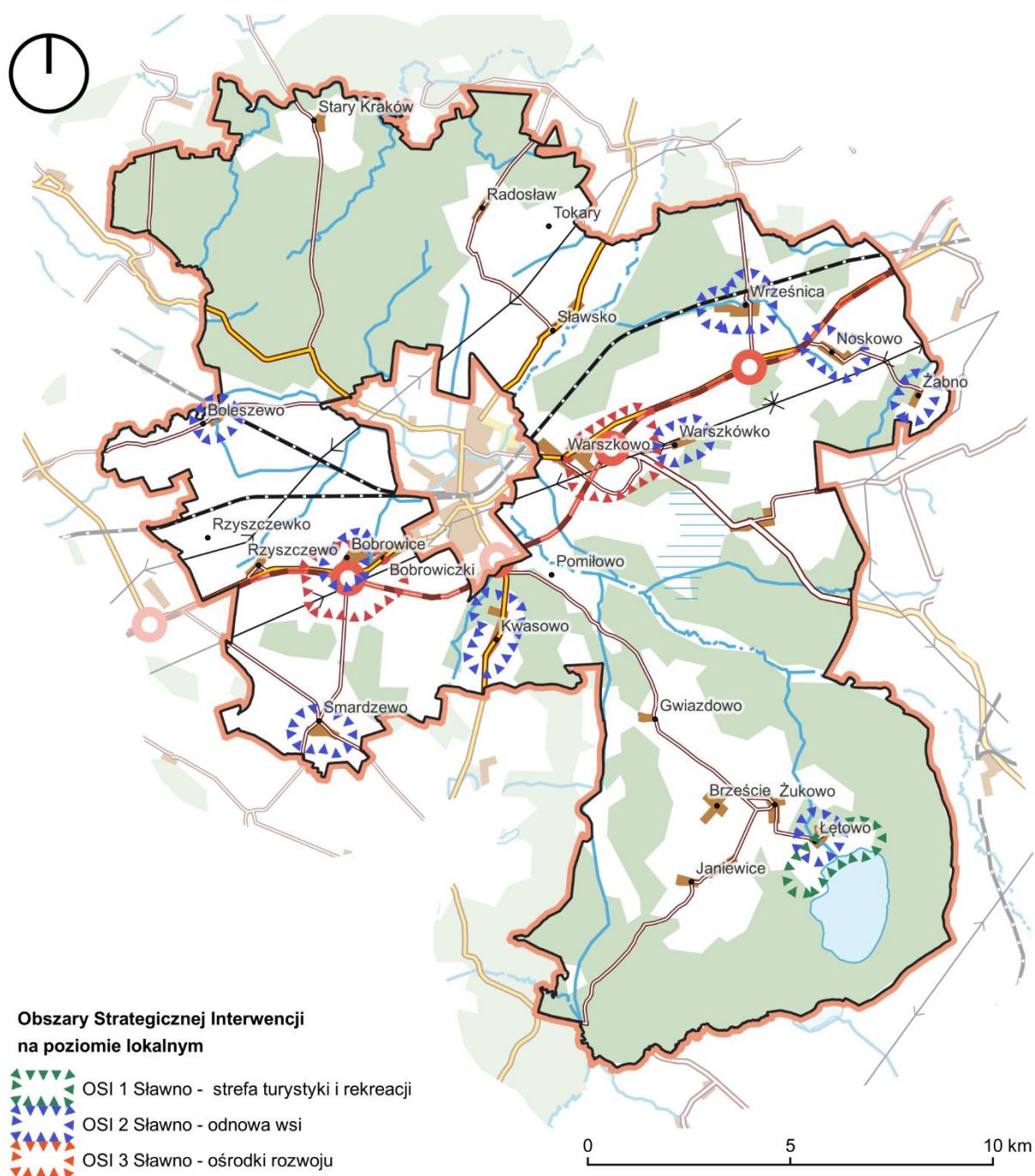
OSI to obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Jednocześnie Gmina Sławno przechodzi dynamiczne zmiany związane z budową i uruchomieniem drogi ekspresowej S6, które stanowią zarówno szanse jak i wyzwania rozwojowe. Jednocześnie jak wykazała delimitacja służąca wyznaczeniu obszaruzdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykonana w 2025 roku, część miejscowości wymaga wzmożonych działań rozwojowych, przeciwdziałających kryzysom w sferze społecznej i innych. Odrębny zestaw wyzwań rozwojowych, jest związanych z zagospodarowaniem turystycznym i rekreacyjnym północnych brzegów jeziora Łętowskiego. Kluczowe jest przeprowadzenie na tych obszarach wnikliwej analizy potencjalnych konfliktów przestrzennych, aby harmonijnie pogodzić różne potrzeby – społeczne, infrastrukturalne, gospodarcze i środowiskowe.

W związku z koncentracją skomplikowanych wyzwań przestrzennych na wskazanych obszarach Gminy, w Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 wskazuje się niżej wymienione obszary strategicznej interwencji mające kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju Gminy:

- **OSI 1 Sławno - strefa turystyki i rekreacji**
- **OSI 2 Sławno - odnowa wsi**
- **OSI 3 Sławno - ośrodki rozwoju**

Rysunek 14: Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie lokalnym

Źródło: Opracowanie własne

7.3.3.1 OSI 1 Sławno - strefa turystyki i rekreacji

OSI 1 Sławno - strefa turystyki i rekreacji tworzą tereny położone pomiędzy wsią Łętowo a brzegiem Jeziora Łętowskiego.

Rekomendacje:

- Wyznaczenie strefy ciszy i ochrony przyrody wokół jeziora z ograniczeniem ingerencji w ekosystem.
- Lokalizacja infrastruktury turystycznej wyłącznie poza strefami szczególnej wrażliwości przyrodniczej.
- Budowa ekologicznej infrastruktury rekreacyjnej: pomostów, ścieżek edukacyjnych, punktów widokowych.
- Wprowadzenie rozwiązań niskoemisyjnych i energooszczędnych w projektowaniu obiektów turystycznych.
- Zachowanie naturalnych ciągów wodnych, zadrzewień i siedlisk cennych gatunków.
- Ograniczenie ruchu samochodowego poprzez tworzenie parkingów buforowych poza strefą brzegową.
- Wprowadzenie systemu małej retencji i ochrony przed erozją brzegów jeziora.
- Rozwój turystyki pieszej, rowerowej i kajakowej z poszanowaniem walorów krajobrazowych.
- Utworzenie ścieżek edukacyjno-przyrodniczych z tablicami informacyjnymi i punktami obserwacyjnymi.
- Promocja turystyki przyrodniczej, slow tourism i aktywności rodzinnych.
- Organizacja sezonowych wydarzeń plenerowych o charakterze edukacyjnym i kulturalnym.
- Współpraca z lokalnymi rolnikami i rzemieślnikami w celu tworzenia oferty agroturystycznej.
- Wprowadzenie systemu certyfikacji i standardów dla obiektów turystycznych zgodnych z zasadami ekoturystyki.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców i turystów w zakresie ochrony jeziora i jego otoczenia.

7.3.3.2 OSI 2 Sławno - odnowa wsi

OSI 2 Sławno - odnowa wsi tworzą tereny wsi, które zostały zdiagnozowane jako część obszaru zdegradowanego w ramach przeprowadzonej delimitacji i zatwierdzone w formie Uchwały NR XV/94/2025 Rady Gminy Sławno z dnia 14 kwietnia 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Sławno. Wprowadzenie OSI 2, ma na celu podkreślenie znaczenia odnowy wsi, również poza zakresem obszaru rewitalizacji. W skład OSI 2 wchodzi: Boleszewo, Bobrowiczki, Smardzewo, Kwasowo, Łętowo, Warszkówko, Wrześnica, Noskowo i Żabno.

Rekomendacje:

- Rewitalizacja centrów wsi jako lokalnych przestrzeni wspólnych i miejsc integracji społecznej.
- Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych: placów, skwerów, przystanków, otoczenia świetlic i remiz.
- Zachowanie i eksponowanie dziedzictwa kulturowego i architektonicznego wsi.

- Poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez remonty dróg lokalnych i ścieżek pieszo-rowerowych.
- Wprowadzenie zielonej infrastruktury: nasadzenia drzew, łąki kwietne, ogrody.
- Adaptacja pustostanów i budynków przemysłowych na cele społeczne, edukacyjne lub usługowe.
- Uporządkowanie przestrzeni zabudowy poprzez aktualizację planów miejscowych i wytycznych urbanistycznych.
- Wprowadzenie elementów małej architektury wiejskiej zgodnej z lokalnym charakterem (ławki, tablice, oświetlenie).
- Wsparcie dla lokalnych inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych działających na rzecz integracji mieszkańców.
- Tworzenie i rozwój centrów aktywności lokalnej w świetlicach wiejskich i szkołach.
- Organizacja programów edukacyjnych i kulturalnych dla dzieci, młodzieży i seniorów.
- Wsparcie dla liderów lokalnych i animatorów społecznych poprzez szkolenia i mikrogranty.
- Rozwój usług społecznych i opiekuńczych, w tym mobilnych form wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych.
- Promocja lokalnej tożsamości i tradycji poprzez festyny, warsztaty, publikacje i działania artystyczne.
- Włączenie mieszkańców w procesy planowania i podejmowania decyzji dotyczących rozwoju ich miejscowości.

7.3.3.3 OSI 3 Sławno - ośrodki rozwoju

OSI 3 Sławno - ośrodki rozwoju tworzą tereny zlokalizowane w obszarze oddziaływania dwóch najważniejszych węzłów nowobudowanej drogi S6 – w pobliżu Bobrowic i Warszkowa. Celem OSI jest prawidłowe dostosowanie przestrzeni Gminy do nowego układu komunikacyjnego, maksymalne wykorzystanie impulsu rozwojowego jakim jest nowa droga ekspresowa, i uporządkowanie zmian w przestrzeni Gminy związanych z tą interwencją.

Rekomendacje:

- Wyznaczenie funkcjonalnych stref zagospodarowania: produkcyjnej, usługowej, mieszkaniowej
- Lokalizacja stref aktywności gospodarczej w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów trasy ekspresowej.
- Oddalenie zabudowy mieszkaniowej od stref przemysłowych i głównych ciągów komunikacyjnych.
- Wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej między strefami o różnych funkcjach.

- Zapewnienie logicznego układu komunikacyjnego z rozdzieleniem ruchu ciężarowego i lokalnego.
- Rezerwa terenów pod przyszłą rozbudowę infrastruktury i funkcji gospodarczych.
- Tworzenie przestrzeni publicznych o wysokiej jakości urbanistycznej.
- Projektowanie terenów inwestycyjnych w układzie modułowym i elastycznym.
- Uwzględnienie ciągów pieszo-rowerowych łączących strefy mieszkaniowe z usługowymi i rekreacyjnymi.
- Wykorzystanie naturalnych elementów krajobrazu jako struktury przestrzennej i ekologicznej.
- Koncentracja funkcji w wyznaczonych centrach lokalnych zamiast rozpraszania zabudowy.
- Wprowadzenie zasad gospodarki cyrkularnej i odporności klimatycznej w planowaniu przestrzennym.
- Opracowanie lokalnych standardów urbanistycznych i architektonicznych.
- Projektowanie przestrzeni dostępnych dla wszystkich grup społecznych.

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

8.1 MONITOROWANIE I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII ROZWOJU

System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 stanowi integralny komponent zarządzania rozwojem lokalnym, oparty na zintegrowanym, wielopodmiotowym współdziałaniu oraz ciągłej ewaluacji procesów wdrożeniowych. Kluczowym założeniem tego systemu jest sukcesywna implementacja działań strategicznych, prowadząca do osiągnięcia celów rozwojowych wyznaczonych w dokumencie strategicznym. System wdrażania Strategii Rozwoju w Gminie Sławno opiera się na jasno określonych strukturach odpowiedzialności, z aktywnym udziałem władz lokalnych, jednostek organizacyjnych i szerokiego grona interesariuszy oraz narzędzi implementacji Strategii. Proces ten obejmuje zarówno planowanie i realizację działań, jak i regularny monitoring, ewaluację oraz aktualizację dokumentów wykonawczych, co pozwala na elastyczne reagowanie na pojawiające się wyzwania i potrzeby mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Sławno odbywa się w sposób ciągły i skoordynowany, co pozwala na efektywne osiąganie celów strategicznych. Za realizację założeń odpowiadają wyznaczone podmioty, którym przypisano konkretne zadania oraz ustalono metody monitorowania postępów.

Struktura podmiotowa i zadania w procesie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

W proces realizacji Strategii bezpośrednio zaangażowane będą następujące podmioty:

- Rada Gminy Sławno (RG),
- Wójt Gminy Sławno wraz z Urzędem Gminy (UG),
- inne instytucje realizujące zadania przypisane gminie.

Rada Gminy Sławno, w granicach swoich kompetencji, będzie w szczególności:

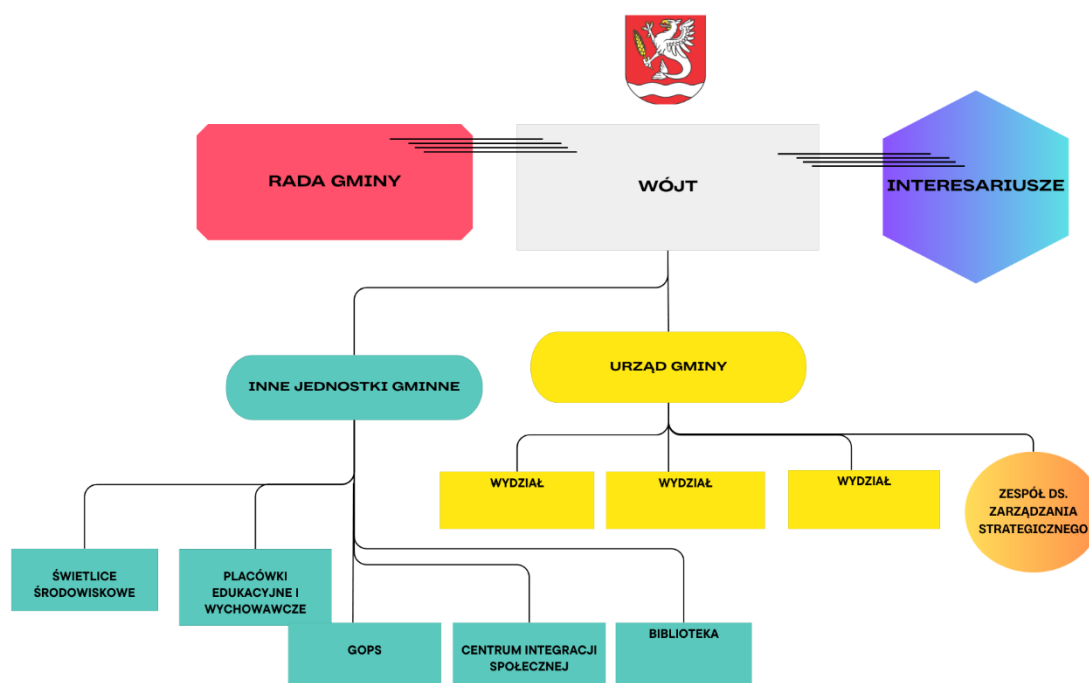
- zapoznawać się z wynikami monitorowania postępów wdrażania Strategii oraz inicjować debaty na ten temat nie rzadziej niż raz na 3 lata,
- wyrażać opinie na temat wniosków przedstawianych przez Wójta, wynikających z oceny realizacji Strategii,
- zapewniać odpowiednie środki finansowe na realizację celów Strategii w kontekście budżetu Gminy oraz wieloletniej prognozy finansowej,
- identyfikować i promować inicjatywy wspierające osiąganie celów Strategii,
- podejmować inne działania niezbędne dla skutecznej realizacji Strategii,
- decydować o wprowadzeniu zmian do Strategii, wnioskowanych przez Wójta, w tym ustalać procedurę, harmonogram oraz źródła finansowania tych prac.

Wójt Gminy Sławno, działając w ramach swoich uprawnień, będzie w szczególności:

- inicjować, zatwierdzać oraz nadzorować realizację Strategii i związanych z nią przedsięwzięć,

- kierować Zespół ds. zarządzania strategicznego w celu zapewnienia efektywnego procesu jej implementacji¹³, Zespół zostanie powołany zarządzeniem Wójta w ciągu 3 miesięcy od przyjęcia Strategii,
- uwzględniać odpowiednie środki finansowe na realizację Strategii w projekcie budżetu oraz w wieloletniej prognozie finansowej,
- wskazywać potencjalne źródła finansowania działań wspierających realizację celów Strategii,
- podejmować odpowiednie działania w przypadku pojawienia się odstępstw od ścieżki osiągnięcia celów lub zmaterializowania ryzyka związanego z realizacją Strategii,
- rozwijać współpracę z interesariuszami Strategii,
- zapewniać partycypację społeczną w procesie wdrażania Strategii.

Rysunek 15: Struktura podmiotowa systemu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne.

W procesie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno w różnych formach biorą udział jej interesariusze rozumiani jako osoby, grupy, organizacje i inne podmioty, które wpływają na realizację Strategii lub pozostają pod jej wpływem. Wśród nich są mieszkańcy Gminy Sławno, przedstawiciele lokalnych władz, Urząd Gminy, podmioty podległe Wójtowi, a także przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Komitet Rewitalizacji. Współpraca może także uwzględniać Zespół

¹³ Zespół ds. zarządzania strategicznego będzie także koordynował proces sporządzania i wdrażania innych dokumentów w Gminie, w tym m.in. Gminnego Programu Rewitalizacji, Planu Ogólnego Gminy.

Doradcy Partnerów Społeczno-Gospodarczych Związku ZIT oraz inne podmioty publiczne i niepubliczne.

Władze Gminy prowadzą konsultacje społeczne, które pozwalają identyfikować potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz podejmować decyzje strategiczne akceptowane przez szerokie grono interesariuszy w zakresie implementacji Strategii. Udział społeczności lokalnej w procesie wdrażania Strategii stanowi fundament zrównoważonego rozwoju (szerzej rozdział 8.3).

Do instrumentów służących wdrażaniu Strategii należą dokumenty takie jak:

- Strategie sektorowe (gminne strategie branżowe) - określające cele i sposoby ich realizacji, ukierunkowane na podnoszenie jakości życia Mieszkańców w różnych sferach funkcjonowania Gminy. Wynikają one z realizacji obowiązków ustawowych lub potrzeb identyfikowanych przez władze lokalne. Mogą mieć charakter wieloaspektowego i wielopodmiotowego działania odnoszącego się do obszaru całej Gminy.
- Programy sektorowe - branżowe programy służące rozwiązywaniu problemów w konkretnej sferze obejmujące teren całej Gminy. Mogą wynikać z realizacji obowiązków ustawowych lub potrzeb identyfikowanych przez władze lokalne.
- Programy terytorialne - kompleksowe lub branżowe programy służące rozwiązywaniu problemów w wyznaczonych terytorialnie lub problemowo obszarach Gminy. Mogą być adresowane do terenów charakteryzujących się niskim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego, niezadowalającym stopniem rozwoju infrastruktury, określać kierunki rozwoju poszczególnych sołectw.
- Projekty - działania o krótszym i określonym horyzoncie czasowym, ukierunkowane na rozwiązanie konkretnej sytuacji problemowej przedstawionej w dokumencie wyższego rzędu,
- inne narzędzia uznane przez władze Gminy za właściwe w zależności od potrzeb.

Monitorowanie i ewaluacja procesu wdrażania Strategii

Monitorowanie i ocena jest niezbędną częścią procesu zarządzania wdrażaniem Strategii, gdyż dostarcza wiedzy o postępach w osiąganiu celów strategicznych, umożliwia adaptację do zmieniających się uwarunkowań rozwoju oraz buduje bazę wiedzy i doświadczeń w Gminie na temat procesów zarządzania rozwojem na poziomie lokalnym.

Proces monitorowania wdrażania Strategii jest realizowany w sposób systematyczny i metodyczny, obejmując zarówno obserwację postępów w realizacji celów strategicznych, jak i analizę wskaźników efektywności oraz skuteczności działań.

Struktura organizacyjna systemu monitorowania

Kluczową rolę w procesie monitorowania odgrywa Wójt Gminy Sławno, który nadzoruje:

- Stopień realizacji celów strategicznych;
- Osiąganie założonych celów i wskaźników strategicznych;
- Zatwierdzanie postępów we wdrażaniu Strategii;
- Identyfikację czynników wpływających na podejmowane w procesie działania.

System monitoringu bazuje na pozyskiwaniu usystematyzowanych danych z różnych, niezależnych źródeł. Wśród nich można wymienić:

- rejestry publiczne (Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Statystyczny, System Analiz Samorządowych, Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej),
- system statystyki gminnej (wewnętrzny system sprawozdawczości Urzędu Gminy Sławno, dane jednostek organizacyjnych Gminy Sławno oraz innych służb z terenu gminy i powiatu, tj. Powiatowa Komenda Policji,
- informacje gromadzone przez podmioty wykonujące zadania publiczne i/lub będące w dyspozycji podmiotów realizujących działalność na terenie Gminy,
- informacje pochodzące z badań własnych Gminy adekwatnie do potrzeb.

Bieżące monitorowanie postępów realizacji Strategii prowadzi Zespół ds. zarządzania strategicznego pod kierownictwem Wójta Gminy Sławno. Do jego zadań należy integrowanie rozproszonych danych statystycznych i opisowych oraz dystrybuowanie informacji między podmiotami zaangażowanymi w realizację Strategii.

W ramach monitorowania Wójt sporządza Raporty o stanie realizacji Strategii nie rzadziej niż co 3 lata. Dokument zawiera analizę zmian społeczno-gospodarczych, ocenę realizacji celów i kierunków działań oraz analizę finansową i rzeczową wdrażanych projektów, na podstawie sprawozdań z realizacji strategii sektorowych, programów, projektów i zadań strategicznych. Pierwszy raport obejmie lata 2026-2028 r. i dostarczy istotnych informacji do oceny Strategii w tym pierwszym okresie, może być także podstawą podjęcia decyzji o jej aktualizacji w kontekście np. nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Zakres merytoryczny Raportu o stanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 obejmuje:

- Analiza zmian społeczno-gospodarczych obszaru Gminy Sławno.
- Analiza zmian tendencji wartości wskaźników realizacji celów strategicznych. Pozwala to na ocenę stopnia zaawansowania wdrażania strategii w odniesieniu do przyjętego roku bazowego, identyfikację obszarów wymagających intensyfikacji działań oraz weryfikację skuteczności przyjętych mechanizmów realizacyjnych.
- Informacje o realizacji kierunków działań, w tym analiza postępu finansowego i rzeczowego.
- Sprawozdanie z wykonania budżetu - Integralną część raportu stanowi sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Sławno w kontekście realizacji celów i zadań strategicznych.

Założenia Raportu o stanie realizacji Strategii są zatwierdzane przez Radę Gminy Sławno. Wnioski i rekomendacje wynikające z raportu mogą stanowić podstawę do realizacji działań ewaluacyjnych, modyfikacji mechanizmów wdrażania Strategii, a także korekty zakresu i sposobu realizacji poszczególnych działań strategicznych. Takie podejście zapewnia elastyczność zarządzania rozwojem lokalnym oraz umożliwia bieżące dostosowywanie polityk publicznych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

System ewaluacji Strategii jest powiązany z systemem monitorowania i prowadzoną sprawozdawczością. Informacje i dane pochodzące z monitorowania są wykorzystywane do koordynacji i wzajemnego wsparcia systemu ewaluacji.

W ramach ewaluacji wdrażania Strategii Wójt sporządza Raport ewaluacyjny z perspektywy osiągniętych efektów nie rzadziej niż co 5 lat.

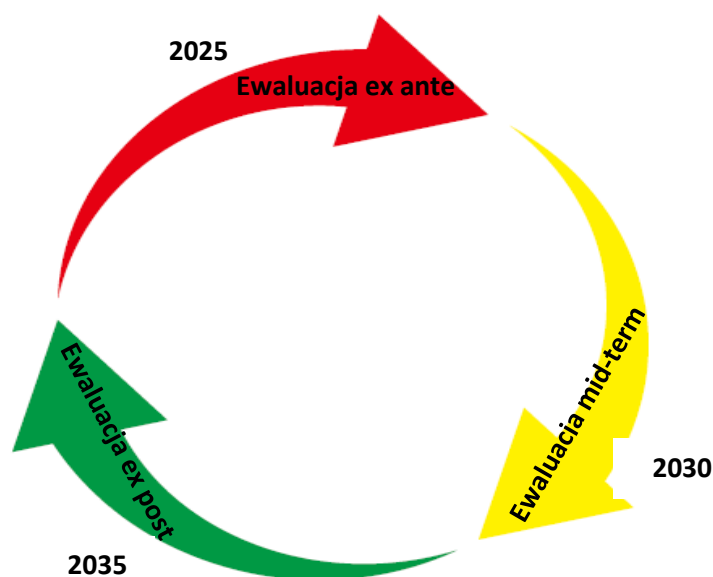
Decyzje o uruchomieniu ewaluacji podejmuje Wójt z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady Gminy. Realizatorem przygotowania ewaluacji jest Zespół ds. zarządzania strategicznego, korzystający ze wsparcia ekspertów wewnętrznych (pracownicy administracji) lub ekspertów zewnętrznych.

Rekomendacje wynikające z ewaluacji są prezentowane przez Wójta na forum Rady Gminy. Działania ewaluacyjne będą źródłem użytecznych informacji, wniosków i rekomendacji dotyczących m.in.: weryfikacji celów, kierunków i przedsięwzięć działania Strategii, mechanizmów zarządzania i narzędzi realizacji Strategii, aktualizacji Strategii.

Ewaluacja procesu wdrażania Strategii obejmuje trzy zasadnicze etapy:

- Ewaluację przed wdrożeniem (ex-ante) - dokonywana przed wdrożeniem Strategii, pozwala na ocenę zasadności, trafności i potencjalnej skuteczności planowanych działań.
- Ewaluacja śródkresowa (mid-term) - realizowana w połowie okresu obowiązywania Strategii, pozwala na ocenę efektów obejmujących lata 2026-2030 oraz aktualizację przyjętych założeń adekwatnie do sytuacji.
- Ewaluacja po wdrożeniu (ex-post) - przeprowadzana po zakończeniu okresu wdrażania Strategii w 2035 r., służy podsumowaniu całego procesu oraz identyfikacji czynników sukcesu lub barier rozwojowych.

Rysunek 16: Cykl ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035

Źródło: opracowanie własne.

Ocena jest prowadzona z wykorzystaniem kryteriów:

- skuteczność - stopień realizacji przyjętych celów oraz mechanizmów realizacji,
- efektywność - relacja: nakład-efekt,
- trafność - adekwatności celów i narzędzi wobec zdiagnozowanych problemów,
- oddziaływanie - skala i siła wpływu,
- trwałość - ciągłości efektów,
- użyteczność - odpowiedź na rzeczywiste potrzeby.

Aktualizacja Strategii będzie się dokonywana adekwatnie do potrzeb i zmieniających się uwarunkowań. Nie rzadziej niż raz na 3 lata Strategia będzie przedmiotem analizy i oceny ze strony Rady Gminy Sławno, na tej podstawie mogą zostać zidentyfikowane podstawy do aktualizacji Strategii. Aktualizacja dokumentu w celu dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych możliwa jest na każdym etapie jej wdrażania. W takiej sytuacji Rada Gminy na uzasadniony wniosek Wójta podejmuje decyzję o aktualizacji na dowolnym etapie realizacji Strategii. Każda decyzja o modyfikacji powinna określać ramowy harmonogram aktualizacji, a także tryb organizacji prac, w tym źródła ich finansowania. Zakres czasowy Strategii przyjmuje się na okres do 2035 r., po upływie tego terminu zostanie opracowany nowy dokument lub zaktualizowany dotychczasowy w zależności od potrzeb wynikających z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych obszaru.

Proces aktualizacji będzie uruchomiany decyzją Rady Gminy Sławno na wniosek lub po konsultacji z Wójtem Gminy.

8.2 WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dążąc do zapewnienia spójności oraz wysokiej efektywności wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026–2035, niezbędne jest opracowanie dokumentów wykonawczych, które będą uszczegóławiać zapisy Strategii i przekładać je na konkretne działania operacyjne. Wytyczne te stanowią zbiór zasad oraz rekomendacji, mających na celu uporządkowanie procesu tworzenia dokumentów wykonawczych i zagwarantowanie ich komplementarności ze Strategią Rozwoju Gminy Sławno.

W ciągu 3 miesięcy od przyjęcia Strategii Wójt zatwierdzi decyzją zestaw dokumentów wykonawczych, w tym zasady ich tworzenia, realizacji i sprawozdawczości. Może on obejmować dokumenty wykonawcze na przykład takie jak: Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno, Gminny program wspierania przedsiębiorczości, Gminny Program Wspierania Rodziny, Gminny Program Rewitalizacji, Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Sławno, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Sławno, Program współpracy Gminy Sławno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, Wieloletni program oświatowy gminy Sławno w

zakresie dożywiania, Lokalny programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w gminie Sławno, Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sławno, Raporty o Stanie Gminy Sławno, Plan Ogólny Gminy oraz inne programy czy plany, które powinny być traktowane jako narzędzia operacyjne, służące realizacji celów strategicznych Gminy. Wytyczne określają minimalne standardy, zakres tematyczny oraz metodologię opracowywania tych dokumentów.

Główne założenia wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych w Gminie Sławno:

- a) **Spójność ze Strategią Rozwoju** - Każdy dokument wykonawczy musi być w pełni zgodny z celami, priorytetami oraz kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Sławno. W treści dokumentu należy jednoznacznie wskazać, w jaki sposób proponowane działania przyczyniają się do realizacji konkretnych celów strategicznych, zapewniając tym samym integralność i komplementarność polityki rozwoju lokalnego.
- b) **Analiza uwarunkowań** - Proces opracowywania dokumentów powinien być poprzedzony szczegółową analizą uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych Gminy Sławno. Analiza ta obejmuje identyfikację kluczowych potrzeb, problemów oraz potencjałów rozwojowych, co umożliwia precyzyjne dostosowanie działań do specyfiki i aktualnych wyzwań Gminy.
- c) **Partycypacja społeczna** - Tworzenie dokumentów wykonawczych wymaga aktywnego zaangażowania interesariuszy – w tym mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz innych podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy. Należy zapewnić szerokie możliwości konsultacji społecznych oraz umożliwić wyrażanie opinii na temat proponowanych rozwiązań, co wzmacnia legitymizację i skuteczność wdrażanych działań.
- d) **Realność i mierzalność celów** - Dokumenty powinny zawierać jasno określone, realne do osiągnięcia cele oraz mierzalne wskaźniki ich realizacji. Konieczne jest również przedstawienie szczegółowych harmonogramów działań, wskazanie źródeł finansowania oraz określenie podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie poszczególnych zadań.
- e) **Zgodność z przepisami prawa** - Wszystkie dokumenty wykonawcze muszą być opracowywane w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa – zarówno lokalnego, krajowego, jak i europejskiego. Należy uwzględnić wszystkie akty prawne oraz wytyczne mające wpływ na politykę rozwoju Gminy.
- f) **Monitorowanie i ewaluacja** - W dokumentach należy precyzyjnie określić mechanizmy monitorowania postępów realizacji oraz kryteria oceny efektywności wdrażanych działań. Regularne monitorowanie umożliwia wczesne wykrywanie ewentualnych problemów i pozwala na bieżące dostosowywanie działań do zmieniających się warunków.
- g) **Aktualizacja dokumentów** - Dokumenty wykonawcze powinny być systematycznie aktualizowane, tak aby odpowiadały na nowe wyzwania, zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz aktualne potrzeby mieszkańców Gminy Sławno.

Przestrzeganie powyższych wytycznych zapewni, że dokumenty wykonawcze będą efektywnie wspierać realizację Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju Gminy.

8.3 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE SPORZĄDZANIA I WDRAŻANIA STRATEGII

Proces opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Sławno został przeprowadzony przy szerokiej partycypacji społecznej. W celu zapewnienia, że Strategia będzie odpowiadała na potrzeby mieszkańców oraz lokalnych partnerów, zrealizowano szereg działań włączających różne grupy interesariuszy w proces sporządzania strategii.

Najważniejsze formy zaangażowania społecznego:

**Partycypacja społeczna na etapie sporządzania Strategii
Rozwoju Gminy Sławno**

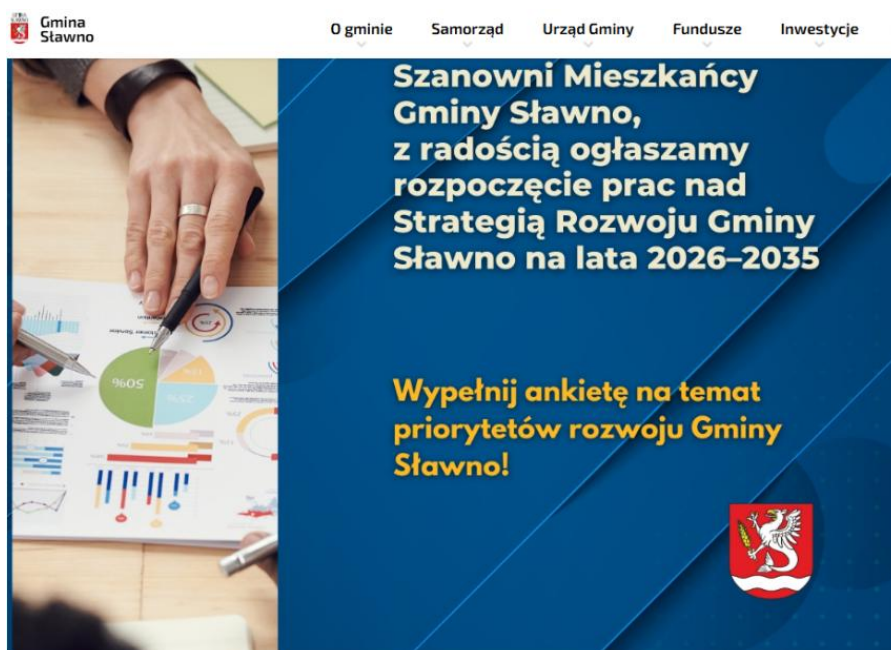
8.3.1 Badania opinii mieszkańców

W okresie od 15 listopada – 8 grudnia 2024 r. przeprowadzono dwa badania techniką ankiety internetowej wśród ogółu mieszkańców Gminy Sławno oraz lokalnych Liderów, wykorzystując dedykowane formularze elektroniczne.

W badaniu opinii mieszkańców wzięło udział 107 osób, a w badaniu opinii lokalnych Liderów uczestniczyło 14 respondentów reprezentujących sektory: administracji, gospodarki, społeczny. Celem tych badań było poznanie opinii mieszkańców o Gminie, jak jest ona postrzegana jako miejsca do życia, pracy, wypoczynku i samorealizacji, w jakim stopniu i zakresie zapewnia mieszkańcom

możliwość korzystania z lokalnych usług. Badania pozwoliły także na identyfikację najważniejszych potrzeb i oczekiwanych w zakresie potrzebnych przedsięwzięć.

Rysunek 17: Ogłoszenie o badaniach ankietowych

Źródło: strona WWW Gminy Sławno.

8.3.2 Warsztaty diagnostyczne

Dnia 16 stycznia 2025 r. odbyły się warsztaty diagnostyczne z udziałem przedstawicieli administracji gminnej, sektora społeczno-gospodarczego oraz środowiskowego, podczas których zidentyfikowano mocne i słabe strony Gminy, a także szanse i zagrożenia rozwojowe

Fot. 5: Warsztaty diagnostyczne w świetlicy w Radosławiu

Źródło: archiwum własne.

8.3.3 Warsztaty strategiczne

W dniu 14 marca 2025 r. odbyły się warsztaty strategiczne poświęcone wspólnemu wypracowaniu wizji oraz celów strategicznych i kierunków działania na rzecz rozwoju Gminy Sławno do 2035 r.

Fot. 6: Warsztaty strategiczne w świetlicy w Radosławiu

Źródło: archiwum własne.

8.3.4 Udział przedstawicieli różnych środowisk

W warsztatach uczestniczyli reprezentanci administracji publicznej (Urząd Gminy), jednostek pomocy społecznej, edukacji i kultury (Zespół Placówek Oświatowych, lokalne instytucje kultury), organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, a także przedstawiciele jednostek odpowiedzialnych za ochronę środowiska i gospodarkę przestrzenną.

8.3.5 Konsultacje społeczne projektu Strategii

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 został poddany 35-dniowym konsultacjom społecznym, zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Konsultacje objęły sąsiednie Gminy i ich związki, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, mieszkańców oraz

przedstawiciele instytucji zarządzających gospodarką wodną. Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji zostało podane do publicznej wiadomości.

Zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy – w tym organizacji obywatelskich, podmiotów działających na rzecz środowiska, promujących włączenie społeczne, równość i niedyskryminację – miało kluczowe znaczenie dla jakości i trafności opracowanego dokumentu. Dzięki otwartości na dialog oraz aktywnemu uczestnictwu różnych grup społecznych, możliwe było stworzenie Strategii Rozwoju Gminy Sławno, która odpowiada na autentyczne potrzeby lokalnej społeczności i uwzględnia różnorodne perspektywy oraz wartości.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno

Zapewnienie partycypacyjnego procesu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 to ważny element kształtowania zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. Na etapie implementacji i ewaluacji Strategii przewidziano następujące formy zaangażowania społeczności lokalnej, zapewniające jej ciągłość i efektywność:

- konsultacje społeczne – organizowane w celu poznania opinii Mieszkańców na temat efektów wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno oraz określenia potencjalnych kierunków jej aktualizacji w formie online i stacjonarnej w powiązaniu z ewaluacją Strategii realizowaną zgodnie z zasadami jej wdrażania,
- systematyczne informowanie społeczności lokalnej w mediach na temat rezultatów implementacji Strategii oraz wprowadzanych zmian do dokumentu,
- badania ilościowe i jakościowe adekwatnie do potrzeb.

9. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zapewnienie zdywersyfikowanych i stabilnych źródeł finansowania to element silnie powiązany z systemem implementacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035. Oprócz zdefiniowania ram finansowania i zidentyfikowania właściwych źródeł finansowania, istotne znaczenie mają także mechanizmy organizacyjne, umożliwiające koordynację i monitorowanie postępów realizacji celów strategicznych oraz umiejętność adaptacji do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. W Polsce samorządy, szczególnie w gminach wiejskich, borykają się niedofinansowaniem, co stanowi kluczowe wyzwanie w procesie zarządzania rozwojem lokalnym. Przy rosnącej liczbie zadań własnych realizowanych przez Gminy, dochody lokalne stanowią ograniczone źródło finansowania.

Przedstawione **ramy finansowe i źródła finansowania celów rozwojowych Gminy Sławno do 2035 r.** uwzględniają trendy budżetowe, strukturę dochodów i wydatków oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Zdolność finansowania rozwoju przez Gminę Sławno w istotnym stopniu determinuje pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.

Ramy finansowe Gminy wskazuje na istotną dynamikę w zakresie dochodów, wydatków, zadłużenia oraz wyniku budżetowego w latach 2018-2023. Zmiany te odzwierciedlają zarówno wzmożoną aktywność inwestycyjną, jak i konieczność poszukiwania nowych źródeł finansowania oraz optymalizacji wydatków bieżących. W kontekście realizacji celów strategicznych, ważne jest efektywne wykorzystanie dostępnych funduszy zewnętrznych – zarówno krajowych jak i europejskich – które mogą istotnie wspierać własny potencjał inwestycyjny Gminy. Kompleksowe podejście do finansowania przedsięwzięć pozwala na ocenę zarówno efektywności zarządzania rozwojem lokalnym, jak i zdolności Gminy Sławno do realizacji celów strategicznych w warunkach zmieniającego się otoczenia finansowego i społecznego.

W latach 2018-2022 zadłużenie Gminy Sławno zmniejszyło się z 13 349 032,29 zł do 12 895 219,45 zł (3,40%). Wzrost zadłużenia do 13 717 806,95 zł w 2023 r. wskazuje na potrzebę dodatkowego finansowania, która wynika z nowych inwestycji oraz konieczności pokrycia deficytu budżetowego. Pomimo, że spadek zadłużenia do 2022 r. wskazuje na dobrą politykę zarządzania długiem, wzrost w 2023 r. sygnalizuje, że istnieje potrzeba większej kontroli nad wydatkami lub bardziej zrównoważonego planowania budżetu, aby uniknąć nadmiernego obciążenia finansowego w przyszłości.

Dochody majątkowe Gminy Sławno wykazały dużą zmienność. W latach 2018-2022 wzrosły znacząco z 1 588 710,66 zł do 23 528 898,97 zł, co stanowi wzrost o 21 940 188,31 zł (1381,45%). W 2023 r. dochody te spadły do 11 963 874,71 zł. Znaczący wzrost dochodów majątkowych w latach 2018-2022 świadczy o jednorazowych wpływach z dużych transakcji majątkowych. Spadek tych dochodów w 2023 r. sugeruje ich zakończenie, co wskazuje na konieczność poszukiwania nowych źródeł dochodów majątkowych w przyszłości.

Dochody ogółem wzrosły z 42 237 432,95 zł w 2018 r. do 82 468 175,22 zł w 2022 r., co oznacza wzrost o 40 230 742,27 zł (95,23%). W 2023 r. dochody ogółem wyniosły 59 263 339,17 zł. Pomimo dużego wzrostu dochodów ogółem do 2022 r., ich spadek w 2023 r. sugeruje trudności w utrzymaniu dotychczasowego tempa wzrostu dochodów. Wymaga to zidentyfikowania nowych źródeł dochodów i bardziej zrównoważonego planowania finansowego.

Dochody bieżące wzrosły z 40 648 722,29 zł w 2018 r. do 58 939 276,25 zł w 2022 r. (45,01%). W 2023 r. spadły do 47 299 464,46 zł. Wzrost dochodów bieżących do 2022 r. wskazuje na poprawę w obszarze dochodów z działalności operacyjnej Gminy. Spadek w 2023 r. wymaga działań w celu stabilizacji tych dochodów, aby zapewnić ich trwałość.

Wydatki bieżące Gminy wzrosły z 33 778 331,26 zł w 2018 r. do 46 974 771,22 zł w 2022 r., co stanowi wzrost o 13 196 439,96 zł (39,08%). W 2023 r. wydatki bieżące spadły do 42 749 063,15 zł. Stały wzrost wydatków bieżących wskazuje na rosnące koszty utrzymania i świadczenia usług publicznych. Pomimo spadku w 2023 r., wydatki te pozostają na wysokim poziomie, co wymaga dalszego efektywnego zarządzania i optymalizacji kosztów.

Wydatki majątkowe wzrosły z 8 912 435,24 zł w 2018 r. do 32 306 062,15 zł w 2022 r., co oznacza wzrost o 23 393 626,91 zł, czyli 262,53%. W 2023 r. wydatki te spadły do 20 051 598,44 zł. Znaczący wzrost wydatków majątkowych do 2022 r. wskazuje na dużą aktywność inwestycyjną. Spadek w 2023 r. może sugerować zakończenie lub ograniczenie projektów inwestycyjnych, co może wpłynąć na przyszły rozwój Gminy.

Całkowite wydatki Gminy wzrosły z 42 690 766,50 zł w 2018 r. do 79 280 833,37 zł w 2022 r., co stanowi wzrost o 36 590 066,87 zł (85,71%). W 2023 r. wydatki ogółem spadły do 62 800 661,59 zł. Wzrost całkowitych wydatków w latach 2018-2022 sugeruje intensyfikację działań inwestycyjnych i operacyjnych. Spadek w 2023 r. może być sygnałem dostosowywania budżetu do zmniejszonych dochodów oraz zakończenia dużych projektów.

Przychody ogółem wykazywały zmienność, z 9 595 818,19 zł w 2018 r. do 8 494 338,33 zł w 2022 r., co oznacza spadek o 1 101 479,86 zł, czyli 11,48%. W 2023 r. przychody te wzrosły do 12 389 282,18 zł. Stały wzrost przychodów ogółem wskazuje na zdolność Gminy do pozyskiwania dodatkowych środków finansowych. Należy kontynuować wysiłki w poszukiwaniu nowych źródeł przychodów, aby zapewnić stabilność finansową Gminy.

Rozchody ogółem wzrosły z 1 469 805,50 zł w 2018 r. do 2 925 015,00 zł w 2022 r., co stanowi wzrost o 1 455 209,50 zł (98,98%). W 2023 r. rozchody wzrosły do 3 162 895,18 zł. Wzrost rozchodów ogółem sugeruje rosnące potrzeby refinansowania długu lub spłaty wcześniejszych zobowiązań. Dalsza kontrola rozchodów jest konieczna, aby zapewnić zdrową strukturę długu Gminy.

W okresie 2018-2022 wynik budżetu Gminy Sławno wykazywał dużą zmienność, przechodząc od deficytu w 2018 r. (-453 333,55 zł) do nadwyżki w 2022 r. (3 187 341,85 zł), co oznacza poprawę o 803,07%. Tak wysoki wzrost budżetu stanowi efekt jednorazowych dochodów lub skutecznej kontroli wydatków w tym okresie. Jednakże, w 2023 r. nastąpił ponowny spadek wyniku do -3 537 322,42 zł, co oznacza pogorszenie o 210,99% w porównaniu do 2022 r. Pogorszenie wyniku budżetowego w 2023 r. sugeruje, że Gmina napotkała trudności w utrzymaniu równowagi między dochodami a wydatkami. Ujemny wynik wskazuje na konieczność wprowadzenia działań naprawczych, takich jak restrukturyzacja wydatków czy poszukiwanie nowych, stabilnych źródeł dochodów. Kontynuowanie obecnego trendu mogłoby zagrozić stabilności finansowej Gminy, dlatego też kluczowe będzie podjęcie szybkich i skutecznych kroków w celu poprawy bilansu budżetowego.

Wynik finansowy Gminy Sławno wzrósł z 7 672 679,14 zł w 2018 r. do 8 756 665,18 zł w 2022 r., co oznacza wzrost o 1 083 986,04 zł, czyli 14,12%. W 2023 r. wartość spadła do 5 689 064,58 zł. Choć

wynik finansowy Gminy pozostaje dodatni, jego spadek w 2023 r. sygnalizuje potencjalne trudności w utrzymaniu efektywności finansowej, co wymaga bardziej restrykcyjnego zarządzania budżetem.

Wynik operacyjny brutto w analizowanych latach wykazywał dużą zmienność, osiągając najwyższą wartość w 2022 r. na poziomie 11 964 505,03 zł. W 2023 r. wynik operacyjny netto spadł do 1 872 988,81 zł. Zmienność wyniku finansowego i operacyjnego Gminy w analizowanym okresie wskazuje na potrzebę poprawy efektywności operacyjnej i stabilności dochodów, szczególnie w zakresie dochodów bieżących. Spadek wyniku operacyjnego netto w 2023 r. w porównaniu do roku poprzedniego może sugerować konieczność poprawy zarządzania finansami operacyjnymi. Ujemny wynik budżetowy w 2023 r. (-3 537 322,42 zł) oraz spadek dochodów bieżących o 27,9% w stosunku do roku poprzedniego sugerują trudności w bilansowaniu budżetu, co może wymagać podjęcia działań naprawczych w zakresie restrukturyzacji wydatków oraz poszukiwania nowych źródeł dochodów.

Gmina Sławno w latach 2018-2023 zmagала się z pewnymi trudnościami w utrzymaniu równowagi budżetowej, szczególnie w 2023 r. Wzrost wydatków i zmienność dochodów majątkowych stwarzają wyzwania dla stabilności finansowej. Wprowadzenie działań naprawczych w zakresie zarządzania finansami i poszukiwanie nowych źródeł dochodów będą kluczowe dla przyszłej równowagi budżetowej.

Tabela 22: Stan finansów w Gminie Sławno w latach 2018-2023

Wskaźnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2018/ 2022 [%]	Zmiana 2022/ 2023 [%]
Kwota długu	1334903 2,29	1085665 1,09	1556442 6,02	1568761 7,45	1289521 9,45	1371780 6,95	3,40	6,38
Dochody majątkowe	1588710 ,66	4280096 ,47	9316008 ,66	7655957 ,65	2352889 8,97	1196387 4,71	1381,01	-49,15
Wydatki bieżące	3377833 1,26	3851748 8,41	3888406 9,52	4089976 7,25	4697477 1,22	4274906 3,15	39,07	-9,00
Wydatki ogółem	4269076 6,5	4780148 2,76	5241183 6,63	5419241 9,84	7928083 3,37	6280066 1,59	85,71	20,79
Dochody ogółem	4223743 2,95	4505251 8,96	5294146 7,53	5489482 6,77	8246817 5,22	5926333 9,17	95,25	28,14
Wynik budżetu	- 453333, 55	- 2748963 ,8	529630, 9	702406, 93	3187341 ,85	- 3537322 ,42	803,09	210,98
Przychody ogółem	9595818 ,19	7672679 ,14	9080655 ,79	9814193 ,29	8494338 ,33	1238928 2,18	11,48	45,85
Rozchody ogółem	1469805 ,5	2494801	1955162	2563193 ,29	2925015	3162895 ,18	99,01	8,13

Wydatki majątkowe	8912435 ,24	9283994 ,35	1352776 7,11	1329265 2,59	3230606 2,15	2005159 8,44	262,48	-37,93
Wynik finansowy	7672679 ,14	2428914 ,34	7655124 ,69	7953406 ,93	8756665 ,18	5689064 ,58	14,13	-35,03
Dochody bieżące	4064872 2,29	4077242 2,49	4362545 8,87	4723886 9,12	5893927 6,25	4729946 4,46	45,00	19,75
Wynik operacyjny brutto budżetu	6870391 ,03	2254934 ,08	4741389 ,35	6339101 ,87	1196450 5,03	4550401 ,31	74,15	61,97
Wynik operacyjny netto budżetu	5400585 ,53	- 239866, 92	2786227 ,35	3775908 ,58	9172107 ,03	1872988 ,81	69,84	79,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego,
<https://gminy.monitorrozwoju.pl/>.

Potencjalne źródła finansowania realizacji celów w Gminie Sławno

W realizacji zamierzeń strategicznych Gmina Sławno powinna opierać się na zróżnicowanych źródłach finansowania, przy czym szczególne znaczenie mają fundusze zewnętrzne, zarówno dostępne w aktualnej jak i przyszłych perspektywach finansowych.

Do najważniejszych źródeł finansowania, które będą wspierać realizację Strategii Rozwoju Gminy Sławno w latach 2026-2035, zaliczyć należy:

- **środki własne Gminy,**
- **budżet samorządu województwa zachodniopomorskiego,**
- **środki z budżetu państwa,**
- **fundusze Unii Europejskiej,**
- **fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,**
- **kapitał prywatny, w tym partnerstwo publiczno-prywatne (PPP),**
- **środki partnerskich samorządów (np. w ramach partnerstw funkcjonalnych),**
- **kredyty, pożyczki oraz innych instrumentów zwrotnych np. obligacji komunalnych.**

W celu skutecznego wdrażania projektów rozwojowych, Gmina Sławno zamierza aktywnie pozyskiwać środki zewnętrzne, które obejmują między innymi:

- **Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021–2027**

Blisko 1,7 mld euro, w tym ponad 1,247 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz niemal 470 mln euro z Europejskiego Funduszu Społecznego+, stanowi

pulę środków, o które Gmina Sławno może aplikować, realizując projekty infrastrukturalne, społeczne, gospodarcze¹⁴.

- **Fundusze Europejskie 2021–2027**

W ramach tej perspektywy finansowej dostępnych jest wiele programów, takich jak¹⁵:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – 125,8 mld zł,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – 42,9 mld zł,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) – 20,9 mld zł,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – 11,0 mld zł,
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej – 13,4 mld zł,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową – 2,5 mld zł,
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa – 3,1 mld zł,
- Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo – 2,4 mld zł,
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich – 2,5 mld zł,
- Programy Interreg (Europejska Współpraca Terytorialna) – 2,2 mld zł.

- **Fundusze norweskie w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego**

Blisko 4 miliardy złotych w latach 2021-2027 są przeznaczone na wspieranie rozwoju lokalnego, poprawę warunków życia mieszkańców oraz wzmacnianie współpracy między państwami EOG, w tym Norwegią i Polską.

- **Programy Krajowego Planu Odbudowy**

Stanowi on istotne wsparcie dla inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych, a także dla projektów zwiększających odporność lokalnej gospodarki.

Dostępność tych funduszy pozwala Gminie Sławno na realizację szerokiego spektrum działań rozwojowych, uzupełniając jej własny potencjał inwestycyjny.

Wśród krajowych instrumentów wsparcia, z których Gmina Sławno może korzystać, znajdują się m.in.:

- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg**

Wspiera poprawę bezpieczeństwa oraz parametrów technicznych sieci drogowej, co przekłada się na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

¹⁴https://funduszeue.wzp.pl/poradniki_lista/o-funduszach/

¹⁵ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/umowa-partnerstwa/>

- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Umożliwia finansowanie działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w skali krajowej.

- **Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa**

Umożliwia finansowanie projektów mieszkaniowych ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa.

- **Program Rozwoju Elektromobilności**

Daje możliwość pozyskania środków na rozwój transportu niskoemisyjnego i wdrażanie ekologicznych rozwiązań komunikacyjnych.

- **Programy ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego, środowiska (NFOŚiGW, WFOŚiGW), wsparcia osób niepełnosprawnych (PFRON) oraz programy społeczne, takie jak Senior+ czy Aktywni+**

- **Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026**

- Umożliwia skorzystanie ze wsparcia na realizację działań związanych z ochroną ludności i obroną cywilną na terenie gminy, w tym m.in. budowę i modernizację schronów, zabezpieczenie logistyczne, rozwój podmiotów ochrony ludności, szkolenia, systemy alarmowania oraz utworzenie Korpusu obrony cywilnej.

- **Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Wspiera lokalne i regionalne działania z zakresu ochrony środowiska (część systemu NFOŚiGW).

Własne zasoby finansowe Gminy Sławno będą uzupełniane przez te zewnętrzne źródła finansowania, co pozwoli na realizację planowanych projektów rozwojowych.

Szeroki wachlarz dostępnych instrumentów finansowych pozwala Gminie Sławno na stworzenie zdywersyfikowanego systemu finansowania realizacji celów strategicznych związanych z poprawą jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienia konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju lokalnego.

WYKAZ TABEL I ILUSTRACJI

SPIS TABEL:

Tabela 1: Analiza SWOT – mocne i słabe strony Gminy Sławno	29
Tabela 2. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia dla Gminy Sławno	31
Tabela 3: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze społecznym	39
Tabela 4: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze gospodarczym	41
Tabela 5: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym	42
Tabela 6: Szczegółowe cele i kierunki działań Gminy Sławno do 2035 r. w wymiarze instytucjonalnym	44
Tabela 7: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Strategią zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030 oraz Strategią rozwoju kapitału ludzkiego 2030.....	45
Tabela 8: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030.....	49
Tabela 9: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030	50
Tabela 10: Matryca integracji celów Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035 ze Strategią Zintegrowane Inwestycje Terytorialne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennym Partnerstwo Obszar Funkcjonalny Sławna	51
Tabela 11: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu społecznego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	53
Tabela 12: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu gospodarczego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	55
Tabela 13: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	56
Tabela 14: Oczekiwane rezultaty i wskaźniki wdrożenia celu instytucjonalnego Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	57
Tabela 15: Odsetek terenów prawnie chronionych w 2023 r. (bez stref NATURA 2000)	64
Tabela 16: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci w 2023 r. [%]	74
Tabela 17: Długość sieci na terenie Gminy Sławno	75
Tabela 18: Liczba osób korzystających z sieci na terenie Gminy Sławno	75
Tabela 19: Wskaźnik sieci rozdzielczej na terenie Gminy Sławno	75
Tabela 20: Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	76
Tabela 21: Instalacje OZE na terenie Gminy Sławno	77
Tabela 22: Stan finansów w Gminie Sławno w latach 2018-2023	114

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1: Zmiany w liczebności i strukturze populacji w Gminie Sławno w latach 2018 – 2023	14
Rysunek 2: Dochody budżetu Gminy Sławno w latach 2018-2023	22

Rysunek 3: Analiza SWOT	28
Rysunek 4: Skojarzenia Mieszkańców z Gminą Sławno w 2035 roku	33
Rysunek 5: Wizja Gminy Sławno w 2035 roku	34
Rysunek 6: Cele strategiczne Gminy Sławno do 2035 r.	38
Rysunek 7: Struktura miast w otoczeniu Gminy Sławno	60
Rysunek 8: Struktura sieci osadniczej w Gminie Sławno.....	61
Rysunek 9: Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Sławno.....	67
Rysunek 10: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy.....	71
W badanym okresie zaobserwowany znaczący wzrost wydatków na utrzymanie szkół podstawowych oraz inwestycje w oświatę i wychowanie przełożył się na poprawę dostępności i jakości usług edukacyjnych i wychowawczych w Gminie Sławno, w tym rozwój infrastruktury edukacyjnej.	
Rysunek 11: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE.....	78
Rysunek 12: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych	83
Rysunek 13: . Obszary funkcjonalne województwa zachodniopomorskiego.....	93
Rysunek 14: Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie lokalnym	96
Rysunek 15: Struktura podmiotowa systemu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	101
Rysunek 16: Cykl ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2026-2035	104
Rysunek 17: Ogłoszenie o badaniach ankietowych.....	108

SPIS FOTOGRAFII:

Fot. 1: Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Starym Krakowie	68
Fot. 2: Tradycyjna zabudowa Sławska	69
Fot. 3: Zabytkowy kościół w Kwasowie	70
Fot. 4: Warsztat strategiczny w Radosławiu – wymiar przestrzenny	82
Fot. 5: Warsztaty diagnostyczne w świetlicy w Radosławiu.....	109
Fot. 6: Warsztaty strategiczne w świetlicy w Radosławiu	110